

ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం ప (బ డు ను

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 12-వ తేది సోమవారము } No. 239
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ ద్వితీయ ౨. } సంచిక ౨౩౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

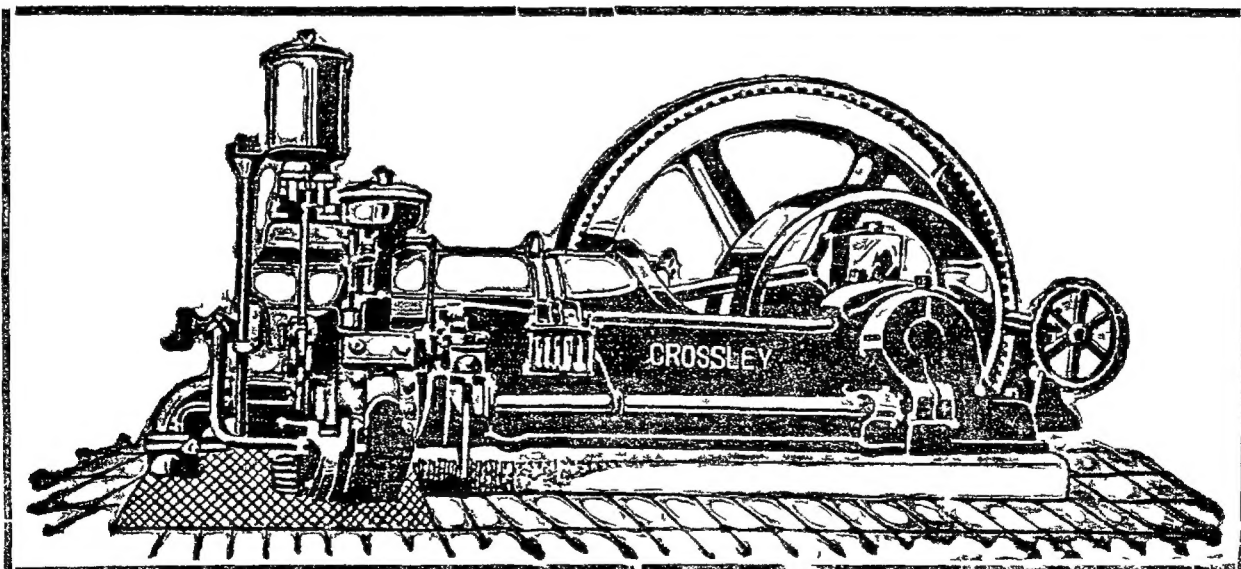
ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, శొంబాయి

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మెనరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్టన్
ఎంజినులు త
యారు చేయట
యందు ర, సంప
త్సరము అను
భవము గలదు

నూతన ఎంజి
నిగు శాస్త్రము
నందా తె పబ్లి
నకరము సరి
యైన ప్రిము
ముడరు ముద
వాత్రో
గారి

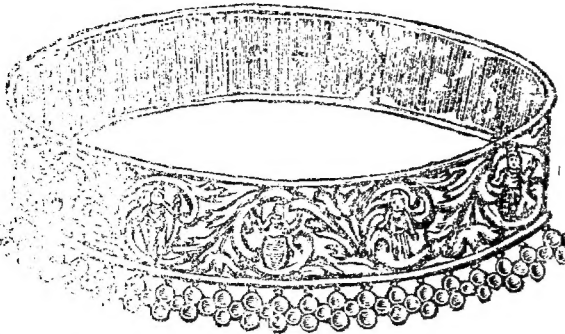
1546

అనుభవము క్రాస్సిగానుండనవసరములేదు మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజినీర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా వ్రతార్థన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు: 1824

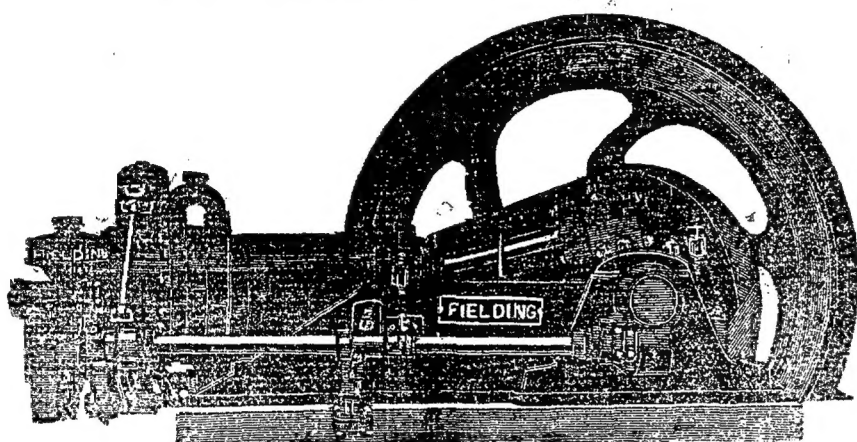
నాగ వత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అనేక మోస్తరులలో నవనాగరికమునకు తగినట్లు తయారుచేయబడును. పాతికావరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వేడల్పువరకు చేయవచ్చును. వీటికి తరుగునహా మజారి రు. 25 లు మొదలు రు. 35 ల వరకు గలదు. పువ్వరా గములు, పట్టెకంపులు, నత్తుములు మొదలగునవి

తెలుగునాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరక పు వెండిసవరములంగారు నగలు, సామానులు స్టాకు లు పెట్టుకొనునపుడు ఒకసారి వచ్చి ఒక చిన్న ఉరువునుమావద్ద తీసిన మానవ్యకము మీకు తెలియును.

మాచి 1872 పుటల క్యాటలాగు 1.కి రు. 1. తెలిఫోను నెం. 802 తంజిలిలాసము "ఉమ్మడియార్" స్ట్రీట్ రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారుగోడు, మదరాసు.

వేగవంతమైన "ఫీల్డింగు" వేటెంటు శమిడికత్
క్విక్ స్టారింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుచి సితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు అయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యెంజిన్:—
తెలెఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.
12, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

మెన్తరిజము నేర్చుకొనుడు

మెన్తరిజము, హిప్నటిజము, తాల్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ట్రేషన్, అత్మకేంద్రీ, దూరదృష్టి, దూరక్రమము, మెన్తరిజమో యమన వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, అత్యుపమనిర్వహముగ, గురువులేకనే అభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.
పై ప్రతి 1.కి రు. 1.0.0 పోస్టేజీ 0.4.0
ప్రాఫెసర్, నేఖర్, మెన్తరిస్టు వలూరు.

రామచంద్ర విజయము అను
ఒంగోలురాజుల చరిత్ర
ప్రతియువకులైన పంగోలు మందపాటిరాజుల చరిత్రా ల్పక సాహిత్యము. దుగ్గిరాల బోధులై న్నాల్లూ టీచరు అక్క రాజు నరసింహారావుగారు గ్రంథకర్త. శ్రీయుత భూపతిరాజా పెంకటపతిరాజు, సి. వి. యస్. పరసింహారాజుగార్లచే నుపా ధ్యాయము ప్రాణబడినది. దీనివెల రు. 9.12.0 లు త్వరపడుడు.
అదే గ్రంథకర్తచే రచియింపబడిన అనునాటకమువల 0.12.0.
సి. వి. కృష్ణారావుగారు, పోస్టు ఒంగోలు.

37500-స్థిరాస్తి-గొప్పలాటరి

గవర్న మెంటువారికి తెలియపర్చినమీదట టిక్కెట్టులు రు 5 లు. 7500 టిక్కెట్టు లాటరి వేయబడును.
గుంటూరు మునిసిపల్ సరిహద్దులలోపల జాటుమిల్లు వద్దనున్న నాతాలకు 8 యకరముల స్థలమున్న ఆందులో ఆమర్చబడియున్న బిల్డింగులు ట్రాన్సామిషన్ టిక్కెట్టు 1 కి రు 5 లు-11వ 7500 టిక్కెట్టు పూర్తిఅయినవెంటనే తెనాలి లో కొంతమంది పబ్లిక్ ఆఫీసర్లయెదుట లాటరి కలుపబడును. వసూలు అయినసొమ్ములో యేజంట్లవగయిరా కమిషను ఖర్చు లుపోన మిగతాసొమ్ము గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు కోఆపరేటివుయూ నియన్ బాంకింగు లిమిటెడ్ తెనాలిలో నిలువచేయబడునుకి లాటరిటిక్కెట్టు పూర్తిఅయినవెంటనే లాటరి కలుపబడు లేది యున్నస్థలమున్న ఆఫీసర్ల పేర్లన్న, ఆంధ్ర, స్వరాజ్యపత్రిక లలో తెలియపర్చి లాటరిఅయినవెంటనే లాటరిఫలితమును పై పత్రికలలో ప్రకటింపబడును. లాటరికలుపుతేదీకి టిక్కెట్టు కొనువారు అందరు రావచ్చును. లాటరిలో ఫలితమును జూదు వారు తమస్వంతఖర్చులతో క్రమమైన దస్తావేజులు వగయిరాలు (నాయింబుగోని రిజిస్టరుచేయించుకొనవలయును. ఇంకా వివ రములు తెలియగోరువారు ఈదిగువ అడ్రసుకువ్రాసిన తెలుప బడును. టిక్కెట్టు మా యేజంట్లద్వారాగాని మాకు రు 5 లు మనియార్డరుచేసిగాని టిక్కెట్టు పొందవచ్చును. కనుక ఆంధ్ర సోదరు లందరును టిక్కెట్టుకొని లాటరి త్వరలో పూర్త చేయించుకొనెనని నాప్రాధేన.

మిక్కిలి నేని గుండారాయు
గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి. లేక డుర్గోఅండుకో, (బిక్టర్ మర్సంట్సు) తెనాలి.

స్వరాజ్యసిద్ధి ఎట్లు?

స్వరాజ్యసిద్ధికి విదేశేష్వర్త్రు బహిష్కారము ప్రథమసో పానము. తత్ఫలసిద్ధికి నాలుగు సంవత్సరములుగ, కాంగ్రెసు అభిమానులును మహాత్మునియందును భక్తిగలవారును మాత్రమే పూనుకొనిరి. కాని జనసామాన్య మంతయు బహిష్కారము పూర్తిచేయుటకు పూనునట్లు కాంగ్రెసు కృషిసలబ లేదనియే చెప్పవచ్చును. జనసామాన్యమంతయు ఖడ్గము ధరించునట్లు చేయుటకు యువస్వామయు లేకమాత్రమైనను భక్తిగి పురకొ ల్పబాలవు. వారికి చతుకగదారకివ ఎవ్వరియొక్క ప్రబోధము లేకుండగనే వస్త్రు బహిష్కారమునకు ఎలరు పూనుకొ నెదరు. కాన కాంగ్రెసు ఖడ్గము విదేశేష్వర్త్రుయొక్క చతుకచేయుటచే కాంగ్రెసు సంకల్పము సిద్ధింపదు. కాంగ్రెసు సంఘసభలు ఖడ్గరు పుత్తెత్తిసి, ఖడ్గరు విక్రయమునకును ధనమును కూడ ఖర్చు పెట్ట లేక నీ యే చెప్ప వచ్చును. అనగా కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు సభ్యులను చేర్చునను చేరకపోయి నను ఎట్లు వారి ఖర్చులను స్వరాజ్యనిధినిగడి భరించికో అది విధమున ఖడ్గరు ప్రచారకుల ఖర్చులు భరించక ఖర్చులు ఖర్చు భరించువారపై వేయుచుండిరి. రైలుఖర్చులు, లాభములు, పడ్డి, అద్దెలు మున్నగు వ్యయభారముచే ఖడ్గరు క్రుంగిపోయి పాటకపు జనముయొక్క ఆదరణలేక పోయినది. ఖడ్గరు భా గ్యవంతులును వీరము విదేశేష్వర్త్రుమును ధుంచుట ఆచారమైనది. కాని ఖడ్గరు పేదలకొరకని మహాత్ముని యుద్దేశ్యము. ఖడ్గ రు పేదలకు అందు జాటులో యుండుటకే కాంగ్రెసు సభ్యు లను 200 గజముల దూరమున త్యాగముచేయ నుని కాంగ్రె సుచే తీర్మానము చేయించెను. ఖడ్గరును కాంగ్రెసు విదేశేష్వర్త్రు ముకన్న చతుకగా ఆ మృగ లిగిన పృథ్వీజన సామాన్య ము నకు స్వరాజ్య ఆంధోళ న యం దు పాల్గొన ముత్తాహము పుట్టును. కాని దీనినినిర్వహించు తెట్టు లా యని పలువుర నాయకులకు సంశయము లున్నవి.

నాగలాపురముయొక్క గత 10 మాసాలపనిని పరి శీలించిన ఖడ్గరుతత్వము బాగుగ బోధపడగలదు. ఈమధ్య 10 మాసములలో 20,000 గజములబట్ట తయారుచేసి విక్రయించి నది. ఇందులకై ప్రచారకుల జీతములకు ఇండ్ల అద్దెలకు, ఇండ్ల బాడులు వగయిరాలకు రు 10,000-15,000 ఖర్చు అయినది. అనగా గజమునకు 10 పైసలు ప్రజలపై పన్నుగా పడినది. ఈఖర్చులు కాంగ్రెసునిధినుండి భరించినయెడల పేదలయందు ఖడ్గరుపై వారికుండు దుర్భిప్రాయమునుపోగొట్టి ఖడ్గరును రాజు మును ప్రేమించునట్లు చేయవచ్చునగా? కాంగ్రెసు ప్రచార కుల పోషణకు వేలకువేలు ఖర్చుపెట్టినను వారికి కాసనగృహ యందుగల మమతను పోగొట్టుకొను పోయెను. కాని గజమునకు 10 పైసలు ఖర్చుపెట్టి ఖడ్గరును వీరవాడు కూడ ప్రేమించు నట్లు చేసినచో వారు తిరుగ విదేశేష్వర్త్రుములను అంటుదురా? వారి తీరిక సమయములందు రాలమును స్వరాజ్యులక్ష్మీగా పూ జింపకుండురా? గజమునకు 0.5-1 ఖర్చులతో సహా ఖరీదు అగు చున్నది. 20 వ సంబర సీమగుడ్డ రు 0.5-3 మాత్రము ఖరీదు. ఖడ్గరు 0.5-1 అయినను చతుకనియే వీరము తలచుట.

కాన యింకనుండియెనను రాష్ట్రసంఘములు దీనినిగూర్చి ఆలోచించి ఖడ్గరునిన పెదవానిపడ్డ యనుభాము దేశమున వ్యాపించునట్లు చేయుటానినగాని స్వరాజ్యసిద్ధిచేపరదు. కాంగ్రెసు సంఘమందు ఎక్కువమందిని చేరదీయవలయు నన్న కాంగ్రెసు వడ్డీవ్యాపారునియొక్క వ్యాపార పరధిని మానవల యును. కాంగ్రెసుప్రజాసేవకేసి ప్రభామోదమును పడసి, మా నకు లాభమునకును, ధర్మసంస్థాపనకును కృషిసచ్చి ఆలయ ములుగను కాంగ్రెసు నాయకులు నిష్కాముకర్మయోగులుగను పరిణమించుటకు కృషిసల్పినప్పుడే స్వరాజ్యము చేపరగలదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు చందాగా యిచ్చుదారమును ఆయా సంబ రుల ఖరీదుగల మిల్లుదారముకన్న ఎక్కువపరకు విక్రయించుకొం దునట్లు రాష్ట్రసంఘము తీర్మానింపవలయును. ఏమే గ్రామము లలో పనిచేయు ప్రచారకుల పోషణకును ఖడ్గరు పుత్తెత్తిసి వ్యాప్తికిని అగు ప్రైఖర్చులకు వినియోగ పడునట్లు చూడవల యును గాని దొరతనము వారి వ లే గ్రామముల చందాలతో పట్టా ముల యం ద లి ప్రచార కులను పోషింపకూడదు. పట్టాప్రచారకులు పట్టాములపైననే ఆధారపడవలయును. కాంగ్రెసు సభ్యులకు మాత్రమే ఖడ్గరు చ తుక విక్రయించినగాని ఎక్కువమంది వడకుటను, సభ్యులు అగుటకును పూనుకొనరు. పట్టాములయందు విక్రయించు, ఏకు లు దూది వగైరాలపై లాభములు ఖర్చులు యుండకూడదు. ఈ కట్టుబాట్లు కాంగ్రెసు తీర్మానముల రూపమున ఆచరణలో బె ట్టివగాని నాయకులు విజయము గాంచబాలరు.

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞాసూరము నాగలాపురముయొసంగవత్స రము తనఖర్చులనుభరించుటకు తగినంతమంది కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చును. నాగలాపురము బహిష్కారోద్ద్యమమును పూర్తిచేయుటకు, ఒక్కొక్కపత్రిక 80 మంది సభ్యులయొక్క పరపతిని సంపాదించవలయును. 100 పత్రికల యాండులకు పూనినచో 100 నిందము స్వరాజ్యసిద్ధికి చందాయుచ్చును.

నాగలాపురం ఖడ్గరుప్రచారకుడు

చెన్నైలో జరిగిన పోటీలు

జనవరి 12వ తేదీ సోమవారము

(1) ధాన్యములు

దసయ్యలు కా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ రెనాల్డిస్ ,, 4 కి గలది రు 14.0-0 14.8-0	
నెలకొని ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లీ ,, డిటా ,, 16.4-0 16.8-0	
రాగులు కా. 16 కి బస్తా 1-కి ,, 8-12.0 9.0-0	
నవ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) వస్త్రధాన్యములు

కండలు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 10.8-0 11.8-0	
నెనలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలలు రు 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) సూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె కా 1-కి రు 160.0-0 165.0-0	
నెయ్యి ను 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం నేరునెలకవస్త్రకా 1-కి ,, 55.0-0 60.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50.0-0 58.0-0	
నేరునెలకనూనె గానుగ కా 1-కి రు 120 మి.న.క. ను 115	
అమడము కా 1-కి రు 145.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయనకపు కా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
కూరనకపు ,, రు 145.0-0 150.0-0	
విరవకాయన(గుంటూరు) కా 1-కి రు 129.0-0 140.0-0	
గుంటూరుకాయనకట్టు నీలిమండ వులుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళిపాపాకట్టు ,, రు 70, 75	
చెల్లము కా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతనడు కా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ధాన్యము

నట్ట రకం కా 1-కి రు 82.0-0 88.0-0	
నవరం ,, 82.0-0 85.0-0	
రవుడు ,, 82.0-0 85.0 0	

(6) లోహములు

బండి 100 కులంకితు రు 72.0-0 75.0-0	
బంగారు, కులము 1-కి రు 21.8-0 22.8-0	
నవరం 1-కి 14.8-6	
ఇత్తడి కా 1-కి రు 275.0-0 280.0-0	
రాగి డిటా రు 815.0-0 820.0-0	
అస్కాచక్కర కా 1-కి రు 84 8.0 85-2.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
కొట్టికృష్ణుడు డిటా 72.0-0	
సింహం డిటా ,,	
గురం డిటా ,,	

(8) దూది

బొండా నవ్వుబాదన 1-కి రు 820.0-0	
---------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుతూరు నెం 10 కి పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
మధుర నెం 12 కి పెట్టె 1-కి రు 7.8.0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 కి పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 కి పెట్టె 1-కి రు 7.12.0	
నూకాయేనుగ నెం 20 రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20 ,, ,, 40 ఏ తేలిక ఆయినన రు 18.11.0	
గోకాకు నెం 12 కి రు 9.0-0	
పద్మాక్ష నెం 24 కి రు 11.10.0	
14 కి క్విలక్ వడ్డి రు 8 14 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె రు 11.4-0	
నెం 22 ,, ,, రు 11.8-0	
నెం 12 కి బెన్ని సర్కసు రు 9.2-0	
నెం 14 కి ,, రు 9 8.0	

సీసా 1-కి రు 2.0-0 **కు సు మ** వి. పి. ఛార్జీ వేరు
యీమందు గనేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో
గ్లివారింబి మూత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మా
త్రము విడుదలవ్వకుం గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధ
లను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమయిన
కుసుమవ్యాధు లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కురుచును
ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 248
మదరాసు

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘము

కార్యసంఘ సమావేశము

ఈనెల 25 వ తేదీ ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఢిల్లీ నగరమున డాక్టరు అన్నా
రిగారి గృహమున అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగను (అ ప్రె)

ఈసాము గాంధీ వూజానికి చేరును

మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తె ను గు న వ్రాయ బ డినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశమున్నయు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్కరివద్ద ఒక కాపి వుండవలెను కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరచేయు నుంచిది
ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4 8 0, 25 రు 7-13-0. ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము
0-11-0 అణాలు వ్రాపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపబడు
కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు అని వ్రాయవలెను.

సాహితీ సమితి

ప్రథమ సమావేశము-తెనాలి

(ఒకానొక విలేఖరి)

డిసెంబరు 28, 29 తేదీలు తెనాలిలో సునిసిపల్ రా
ధారీ బంగళాలో మొదటి పర్యాయము సాహితీ సమితి
సమావేశము శ్రీ చింతాదీక్షితులుగారి (బి. పి. ఎల్. టి)
అధ్యక్షతన జరిగినది. ఈసమావేశములో మనదేశములో
జరుగుతున్న ఇతర సమావేశములకు ఉండేవాదావిశి ఏమీ కన
బడలేదు సమితివారు సభ్యులను తప్ప ఇతరుల నెవ్వరిని తమ
సమావేశానికి ఆహ్వానము చేసినట్లులేదు అందువల్లనే కాబోలు
సమితి సభ్యులు కానట్టి వాడుక భాషావాదులు ఒక్కరైనా
సమావేశానికి రాలేదు

28 వ తేదీ ప్రార్థన అనేక జిల్లాలనుండి వచ్చిన సభ్యుల
ఇష్టానుసారీ సరిపోయినది. మధ్యాహ్నము భోజనానంతరము
సమితి సభ్యుల ఆంతరంగిక సభ జరిగినది. సమితి భవిష్యత్తును
గురించి, సమితి వ్యవస్థ ఒకటి ఉండవలసిన అవసరముందా
లేదా అనే విషయాలను గురించి చర్చ జరిగినది. చివరకొక
వ్యవస్థ ఉండవలసి అవసరమని ఎంచి ఒక వ్యవస్థ ఏర్పాటు
చేశారు.

ఈసాహితీ సమితి 1916 వ సంవత్సరములో, ప్రాక్
ప్రతీతి సాహిత్యసమితివారును బహుభాషా విశారదు
లను కవులను అయిన శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిగారు వారి
మిత్రులు శ్రీ వీరరాఘవస్వామిగారు, శ్రీ చింతా దీక్షితులు
గారు, శ్రీ చింతా భీమశంకరముగారు, కొమ్మూరి చినహనుమంత
రావుగారు, కొడవటిగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు, వజ్ర బాబు
రావుగారు, కలసి "సాహితీసమితి"గా ఏర్పడ్డారు. వారప్పటి
లో ఏర్పాటుచేసికొన్న సంఘానికి ఒక వ్యవస్థ వ్రాతపూర్వక
ముగా లేకుండా ఉండింది అంజే
కాకుండా అప్పటిలో అటువంటిది ఉండవలసిన అవసరము
కూడా లేకపోయిందేమో వారు అనగా వైనవిషయ సంఘము
వారు 1920 జనవరిమాసములో సంఘము వజ్రన రెండుమాసాల
కొకసారి "సాహితీ" అనే పత్రికను ప్రకటింపసాగారు 1921
సం|| రము వచ్చేసరికి అది మాసపత్రిక యిపోయింది

సంవత్సరము, సంవత్సరము కొత్త కొత్తవారిని పైవారు
తమసంఘములో చేర్చుకొంటూ, సంఘాన్ని అభివృద్ధిచేయడము
మొదలుపెట్టారు. సంఘము బాహుళ్యమైనప్పటికినీ "సాహితీ"
పత్రికను అపరిమితమైన కష్టముతో నడపవలసినవచ్చింది. రెండు
న్నరసంవత్సరము లయ్యేటప్పటికి పత్రికను మానివేయవలసినంత
దురవస్థకూడా సంప్రాప్తమైనది అటువంటి పరిస్థితులలో బెజ
వాడ శ్రీ శారదాభాండారముద్రాక్షరశాల యజమానులు, శ్రీ
కొల్లిపర సూరయ్యగారు ఆపత్రికను కొని నడపవలసి ప్రారం
భించారు. పత్రిక సమితివారిచేతులలోనుండి మానిపోయినప్ప
టికినీ, ఒకప్పుడాపత్రిక తమదై ఉండిన అభిమానమువల్లనే
ఇతరపత్రికలలో కంటే సమితిసభ్యులు తమరచనలను విశేష
ముగా "సాహితీ" లోనే ప్రకటిస్తూవచ్చారు.

తమకు సాంఘికముగాపత్రికంటూ లేకపోయినా మొట్టమొదట
ఎనిమిదివంకితో ప్రారంభించిన ఈసమితి ఇప్పుడు మృతినొం
దినవారున్నా అదృష్టవశాత్తూ కాక 25 వందల సభ్యులు
గల ఒకమాదిరి పెద్దసంఘముగా మారిపోయింది. ఇంతమంది
సభ్యులుగల ఈసంఘము సాధారణముగా దేశంలో ఉన్న
ఇతరసంఘాలవంటిదికాదు ఇందులో వాడుక భాషలోనే
వ్రానేవారు కొంతమందిఉన్నారు. గాంధీకాంగ్రెసులోమాత్ర
మే వ్రానేవారు కొంతమంది ఉన్నారు కేవలము కడుపువ్రానే
వారే కొంతమంది ఉన్నారు కి ధిల వ్రాయ
కుండా భాషగీతాలు వ్రానేవారు కొందరున్నారు. కేవలము
పూర్వ ఫక్కిలలో సమాస భూయిష్టముగానూ అన్యాయ కారి
న్యాయగానూ వ్రానేవారు మరికొందరున్నారు. ప్రాచీనార్యా
చీనపద్ధతులను జోడించి వ్రాస్తున్నవారు కూడా ఉన్నారు.
ఇన్ని భిన్న భిన్నమార్గాలలో భిన్న భిన్న ప్రకృతులు గలవారు
ఈ సంఘములో ఉన్నా ఈ సంఘముయొక్క అంతరముందు
ఒక గంభీరమైన విషయముఉన్నది. అదే ఈ సంఘముయొక్క
ప్రత్యేకత.

ఇన్నిరకాల సాహిత్యపృష్టి చేస్తున్నా తమ మార్గమే
మార్గమనేవారు పేలో లేరు. తాముకవద్దతి, ఒక ఫక్కి, ఒక
తోపి, తొక్కి, సాహిత్య పృష్టి చేస్తున్నా తమ సృష్టింపే భిన్న
మయినదానిని అంగీ రించడమే కాకుండా ఆ ఏభిన్నమయిన
సృష్టిలో ఆనందము కూడా అనుభవిస్తున్నారు ఈ మార్గ
లన్నీ ఈ ఫక్కి, లన్నీ రు సమద్రములోకి ప్రవహించే అనె
ప్రత్యేక ప్రత్యేక ప్రవహాలుగా భావిస్తున్నారు. అన్ని
ప్రవహాలూ ఒక్కమాదిరిగా ఒక్కరీతిగా ప్రవహించవలసిన
వీరిలో ఎవ్వరూ అనుకోరు ఇటువంటి సాహిత్యకారు లంద
రున్నా ఒక సంఘముగా ఏర్పడడమున్నా ఉండకే సంఘముగా
నే కాకుండా నిజముగా భ్రాతృభావముతో ఆస్యోన్యము
ఆదరించి కోరికలూ, ఆగరించుకోవడమే కాకుండా ఒకరి
కోరికలూ ఉతా వా మియ్యకోరికలూ చాలా గొప్పవియ్యము

ఈ సభ్యులందఱున్నా సాయంత్రము సమావేశమై తమ
సంస్థ కొకవ్యవస్థ అంటూ ఉండడాన్ని గురించి చింత
చేశారు. ఏసంస్థకైనా ఒకవ్యవస్థ ఏర్పాటు చేడము, ఆంధ్ర
యొక్క పతనావస్థ తెలియకనుంపి వీరికి తోచినా పాట
అందులలోనే ఈ సంఘా చివరకు నిర్ణయించిన కృష్ణ
అన్ని ఇతరసంఘాలవలెనవులమదిరిగి, ఏవో గొప్పగాయి
ధనము బెట్టుకొని ఆడిదాటినవారిని సంఘము సత్రికవారి
వారినిగా వీరు ఎంతకడ ఇప్పుడీ సంస్థ కొక వ్యవస్థ ఏర్పాటు
యడానికి ముఖ్యకారణంగా ఆంధ్రలోకములో ఆసక్తిమది
జ్ఞాలైన మహాశయులందఱున్నీ సాహితీ సమితిని విమర్శ
భిషయాన్నటుగా సమితివారు తెలుసుకోవడమువల్లనే
వ్యవస్థ అంటూ గొప్పయించవలసినప్పటికి ఆ వ్యవస్థ అయినా
వలము నిబంధనామాత్రముకాదు. తమ సంఘముయొక్క
మేమిటో, ఆలక్ష్యం ఏమిటో అప్పు యింతో ఆంధ్ర ప్రదేశ్
మార్గముచేయడానికి ప్రయత్నించుకో

ఆ సాయంత్రము సమావేశము ముగియించి సమితి
మాసాలన్నీ ఏ భాషలో వ్రాయడమనే సంచేసాము ఒక
వాడుక భాషలోతప్ప గాంధీకాంగ్రెసులో ఎప్పుడూ వ్రా

యని శ్రీ నరసింహశాస్త్రిగారు గ్రాంథికాంధ్రములోనే ఉండాలి అప్పుడు గాడు భాషాదులైన కొంతమంది సభ్యుల కాశ్మీరము లిగింది శ్రీ శాస్త్రిలువారు సభ్యులమగా గ్రాంథికాంధ్రములో వ్రాయకపోయినా, మన భాషలో ఉన్న వివరీతవాడుక భాషావాదులులాగా గ్రాంథికాంధ్రములో వ్రాయడము వరకుపాతక మని ఎంచు ఆచూకి రిగానే వ్యవహారభాషలో వ్రాయక గ్రాంథికాంధ్రములో వ్రాస్తున్నదిమీదనుట వాడుక భాషను గ్రామ్యమనీ, నీచభాషనీ నిరూపించడ ఆభాషలో కూడా రచనాస్ఫూర్తి కాగలదని వారి అభిప్రాయము చిట్టచివరకు సమితి ఎవహారాలన్నీ వాడుక భాషలోనే వ్రాయాలని నిశ్చయించారు.

యావద్విధి సమితి పెద్దలూచేరి సమితియొక్క లక్ష్య నిష్ఠ ఈవిధంగా నిర్ధారణ చేశాం.

ఆంధ్ర సాహిత్యములో సవీ భావాలూ, సవీ రీతులూ, సృష్టిచి (గ్రంథప్రతికాధి ప్రకటన ద్వారా ఆంధ్రలోకములో ఉచితసాధించిని స్పష్ట పొందించడమే సమితి యొక్క ముఖ్య లక్ష్యము

తరువాత సమితి సభ్యుల సంఖ్య 50 క మించకూడదని కూడా నిశ్చయము చేశారు. ఈసమావేశములో సమితివారు చేసిన వ్యవస్థల కొద్దికాలములోనే సమితివారు ముద్రించి ఆంధ్రలోకానికి ప్రకటింప దలచున్నారు.

రెండవనాడు (ఆగ 29 తేదీ) సమితివారి తరఫున రాధాకృష్ణ బంగారాల నే బహిరంగముగా పద్యము వదడము(కన్నర్యేట్టు) జరిగింది ఆసభకు రాజమహేంద్ర వరము, పల్లకమిడి, అంటూరు, నుంచిన్న తెనాలిలో ఉన్న కొంతమంది పెద్ద వనమ్యులున్నా విచ్చేశారు ఆసభకు కూడా శ్రీ చింతాదీక్షితులు గారే అధ్యక్షులుగా ఉన్నారని క్షణక్షణ గాత్రులున్నా మే ఘాలలోనుంచి ప్రకాశించి చంద్రుడు లాగా దీర్ఘకేశరాజములో నుండి ప్రకాశిస్తున్న కొలముఖమున్నా సోగకన్నులున్నా కలిగి జన్మతః కవి అయిఉంటా డీయువకుడుఅనిపించే శ్రీదేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రిగారు సమితిసభ్యుల లీవరలో ప్రకటించిన పద్యాలను విన్నంటిని తాము రచించిన ప్రకటించిన పద్యాలు కొన్నింటిని సహజత్రావ్యకంఠముతో పాడి సభ్యులను గానసమద్రములో ఓలలాడించారు. వారితరువాత భండరు ప్రభుగన్నా సుప్రసిద్ధ కవులన్నా అయిన శ్రీ విశ్వనాథ సామెలూగారు వాచించిన "ఆంధ్రపాదము"నే గ్రంథములా నండి కొన్నిపద్యాలు రసవత్తరముగావాడారు శ్రీ సత్యనారాయణగారు ఆంధ్రులపూర్వపు టెన్నర్లనును గుంచి పద్యము "దివికప్పుడు సభికుల కనకొలకులలో" బంధువులు కనబడినవి.

మధ్యాహ్నము భోజనానంతరము తిరిగి సమితి వారి ఆంతరింగక సభ జరిగింది. ఆసభలో సమితివారికి ప్రత్యేకము స్వంతముగా ఒక మాసప్రతిక ఉండవలెనని నిశ్చయించుకున్నారు. ఆప్రతిక కయ్యేర్వయమంతా సమితిసభ్యులన్నా వైశ్యకేష్ణులన్నా అయిన శ్రీ కొమ్మూరి చినహనుమంతం వుగారు భరిస్తారట వీరే పూర్వము "నాహితిని" ప్రాకంభించినప్పుడు పెట్టుబడిపెట్టి రెండున్నర సంవత్సరములూ నడిపిన దని తెలుస్తున్నది బహుశః ఆనూతనప్రతికను రాబోయ్యేసంవత్సరాదినుండి ప్రకటిస్తారట చేరు "సభి" ఈ ప్రతికకు సమితిసభాపత్యుల శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిలవారున్నా సమితివంతులు శ్రీ తిపురాంభట్ల వీర గామవస్వామిగారున్నా సంవాదముగా ఉండి నడుపుతారు.

సాయంత్రము వార్తాపత్రికలపైను తిరిగి బహిరంగముగా సభ్యుల ఇదివరలో ప్రకటించిన రచనలను చదివారు. ఉత్తయము ఇతిరపట్టకాలవండి వచ్చినవారందరూనూ తెనాలిపెద్దలున్నా గుంటూరుతాలూకాశ్వాద్ధ ఆస్థకులు శ్రీమల్లెల శివరామకృష్ణయ్యగారున్నా సభకు విచ్చేశారు.

ప్రప్రథమములో శ్రీబట్టి బాబురావుగారు వ్రాసిన "నావల్లపంచ" అనేకథను శ్రీ వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు చదివారు. ఆకథ చదువుతున్నప్పుడు కథలో ఇంకేమవుతుందో, ఏ వుతుందో అని సభికులు చాలావ్యగ్రహంతో ఉండి సరికి చివరకు అదంతా ఒకకలని తెలిసినప్పుడు సభికులకు ఆశ్చర్యమున్నా పట్టం ని వున్నా పెచ్చింది. శ్రీ నరసింహశాస్త్రిగారు రచించిన "భల్లూ వ్రాస్తాను" అనే హాస్యపుకథనుకూడా శ్రీ వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారే చదివారు. అందులోవున్న హాస్యాన్నికూడా సభికులందరూ ఆనందించారు రెని వెన్నడను సభ్యుడూరముకాదు.

తరువాత చింతాదీక్షితులుగారు రచించిన "కవి, కన్య" గాథ (ముత్యాలసరము, పద్యాల్ని భావము అణుమత్రమైనా

పోగొట్టుకుండా శ్రీదేవులపల్లి వెంకటకృష్ణశాస్త్రిగారు పాడివారు వీరశ్రీనారే వరసింహశాస్త్రిలుగారు రచించిన "వీర పరివ్యంగము" అనే పద్యాన్నికూడా పాడారు

ఇదైన తరువాత శ్రీ మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిలు గారు వారు రచించిన "వారిష్టరు పార్వతీశము" అనే గ్రంథములోనుంచి కొన్ని భాగాలు చదివారు. ఆగ్రంథము అచ్చపుతున్నది అచ్చుపడిన కాయములను మాత్రమే వారు చదివారు ఆగ్రంథముంతా హాస్యగ్రంథమో నిండి ఉండి ప్రతివాక్యములోనూ ఏదోహాస్యము ఉండినేఉన్నది. వారాగ్రంథభాగాలను చదవడము ప్రారంభించి ముగించేటంతవరకూ సభికులు కడుపుచెక్కలయ్యెట్టు నవ్వునాగారు. గ్రంథము చదవడము మానివేసినప్పుడు చాలామంది సభికులు ఇంకా కొంతసేపు ఆగ్రంథాన్నే చదవడం కోరారు. కాని ఆగ్రంథభాగము అచ్చుపాటుములో ఉండడమువల్ల చదవడానికి వీలులేకపోయింది.

అప్పటికి నుమారు సాయంత్రము అయిదుగంటలయింది అప్పుడు గంభీరవిగ్రహులై శ్రీనందూరు టనుబ్బారావు గారువారు రచించిన "యెంకిపాటల"ను సహజగాంభీర్యముతో గొంతెతిపాడారు ఆపాటలు పాడేటప్పుడేటప్పుడు వారిహస్తవిన్యాసమూ, శేత్రవిన్యాసమూమాసి తీరవలెను. ఆలంకారములు చెప్పే సమస్తఅవసాభేదములూ వారుపాడేటప్పుడు సభికులు అభివీచించారు వారికొమ్మూరు ప్యర్లమడైసందర్భములో శ్రీ గుబ్బాగారు రచించినపాటను పాడినప్పుడు ఏడుపురాని వాండ్లుసభలో వివరూలేరని చెప్పకతిప్పదు

వారునుమారు రెండుగంటలకాలము పాడిఉంటారు. వారు పాడుతున్నప్పుడు స్వయముగా విన్నెట్టులే "యెంకిపాటల"ను చూపించుచుకానీ, వాటిని ఆగ్రంథకావ్యములలో కర్పవలెననికానీ ఎవ్వరూఅనవని ఒక పెద్ద మనిషి అన్నాడు

వారిపాట అయిపోయినతరువాత అస్థకులైన శ్రీ చింతాదీక్షితులుగారు, సమితివారికి శ్రీమల్లెల శివరామకృష్ణయ్యగారు కొంతభాగీశలము గుంటూరులో భవనముకట్టింపకూడానికి ఇదివరలో ఇస్తామని వాగ్దానముచేసినందుకు ఆంతరింగికసభలో సమితివారుపై వారికీర్తితజ్ఞతా పూర్వకముగా తీర్మానముచే సభికులెల్లు చెప్పినారు

29-వ తేదీ రాత్రినుమారు రి గంటలప్పుడు సహితసమితివారి సమావేశముపుర్తి అనబోయినది. సమావేశమా, పద్యములుచదవడమూ చాలాజయప్రథముగా జరిగినవి.

సాహితసమితి కార్యనిర్వాహకరర్గము — శ్రీ శివశంకర శాస్త్రిగారు — సభాపతి ,, త్రివీర రాఘవస్వామి ,, — మంత్రి ,, కొమ్మూరి చిన హనుమందరావుగారు — ఆధికమంత్రి

కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులు — చింతా దీక్షితులుగారు మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు, వజ్ర బాబురావు ,, నూతక్కి రామకేవలయ్య ,,

ఈ సమావేశాన్నిగురించి ఒక విషయము చెప్పక తప్పదు. మన వేళములో జరుగుతున్న సమావేశాలలో లాగా పెద్ద పెద్ద వాండ్లంతా వచ్చిగంభీరో పన్యాసాలు ఇవ్వడమూ, ఏ వోటవో చర్చలు చేయడమూ ఈ సమావేశములో జరగలేదు. ఇతర విషయాలన్నిటిలో లాగానే సమావేశములోకూడా సాహితీసమితివారు తమ ప్రత్యేకవక్తత్వమును చూపించారు.

Madras-Races 1924-25. చెన్న పురి గుజ్జపు వందెములు 1924-1925

ఈదిగవ తెలుపబడిన తేదీలలో వందెములు జరుగును

1925 సం॥రం జనవరినెల 10, 13, 17, 24, 31.

1925 సం॥రం ఫిబ్రవరినెల 7, 14.

ఎలక్ట్రిక్ టోటాలిజేటరు, బుక్కు-మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:—

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ. 5, స్త్రీలు రూ. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటిసులను చూడకోరెదము.

మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యపక్షము మంత్రి పదవులను స్వీకరింపగూడదు

నాగపూరులో ప్రత్యేక సమావేశము

పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారు

సభ్యులతో సంభాషించుట

నిన్న 11 వ తేదీ సాయంత్రము నాగపూరులోమధ్య రాష్ట్రముల కాసనసంఘసభ్యులగు స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ జరిగినది అనేకవిషయములనుగూర్చి చర్చించిరి. మంత్రిపదవులను స్వీకరించువిషయమునుగూర్చి అధికమగు చర్చ జరిగినది. భారతస్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభ్యులును రాష్ట్రీయకాసన సంఘసభ్యులనుకలసి చర్చించిరి. పర్యవసానమేమియును తెలియలేదు మరల నేడు (12 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు) సభ జరుగును. మంత్రిపదవులను స్వీకరింపగూడదనియే హెచ్చుమంది అభిప్రాయపడుచున్నార భారతస్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘ సభ్యులలో జయకరు, కెల్కరు, రాఘవేంద్రరావు, పండితమోతీలాలు నెహ్రూగార్లు మాత్రమే నాగపూరు వచ్చిరి ఆరోగ్యము సరిగాలేనందున దేశబంధు దాసుగారు రాతేడు సభకు ప్రతికావిలేఖరులను రాసీయలేదు.

ఇహాగోష్ఠిసభలో మంత్రిపదవులను స్వీకరింపగూడదనియే హెచ్చుమంది అభిప్రాయమునిచ్చిరి. (ఆ.ప్రె.)

అలహాబాదులో మతకలహములు ఆర్ధు హిందువులపై కేసు

ఆర్ధుహిందువులు ఒక సహమ్యదీయుని వైతుపాకనికల్పి నందున అతడు చనిపోయెనని తేబడినకేసులో ముద్దాయిలందరును నిర్దోషులేయని జారయలు ఏకగ్రీవముగా తెలిపిరి తీర్పు యింకను చెప్పబడలేదు (ఆ.ప్రె.)

మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

హైకోర్టువారి కఠికారములేదు

అలహాబాదు హైకోర్టు తీర్పు

అబ్దులు రహిమానుగారి ఎన్నికను ఆగ్రాకమీషనరు రద్దుపరచినందున అలహాబాదు హైకోర్టులో ఆపీలు చేసెరి హైకోర్టుకు గల ఆపీలు అధికారమును రద్దుచేయుటకు కాసనసభవారికి అధికారము లేదని రహమాను గారు వాదించిరి. కమీషనరుకోర్టు సివిలుకోర్టు గాదు. అతని తీర్పుపై ఆపీలులేదని చట్టములో స్పష్టముగానన్నది గాన హైకోర్టుకు ఎంతమాత్రమును అధికారము లేదని న్యాయమూర్తులు పిగటు, డానియల్స్, కన్వియాలాలుగార్లు తీర్పు చెప్పి ఆపీలును తిరస్కరించిరి. (ఆ.ప్రె.)

బర్హలో రాజకీయ ప్రచారము

నాయకుల కాహంగము

బర్హలో రాజకీయప్రచారమును కావించుటకు కిక్రుముగా మహాత్మాగాంధీ, శ్రీమతి సరోజినీ, డాక్టరుఅస్సారీ, మాలానా మహమ్మదాలీ, మాలానా, మోతాలీ, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు, లాలాలజపతిరాయి, పండిత మదనమోహనమలవ్యా, అబ్దులకలాం అజదు శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగార్లు బర్హకురావలెనను తీర్మానము బర్హరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభలో అమోదింపబడెను (ఆ.ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

మకాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

10-1-25 శనివారమునుండి 16-1-25 శుక్రవారమువరకు శని, ఆదివారములందు 2-15 గంటలకు మ్యూజిసింగలదు యూనివర్సల్ ఫెస్టాస్టికల్ సిరియలు

ది "ఘోస్టు సిటీ" ప్రదర్శించబడును

సిటి మారిజన్ అండు మార్గలేటు మోరిస్ అడ్పు కార్నములు చూడతగినవి. న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

స్వదేశ సంస్థానాధీశులకు సంస్థాన ప్రజలకు గాంధీ మహాత్ముని సందేశము

భిన్నత్వమునం దేకత్వమునందుటయే భారత నాగరికతయందలి యంధము

“స్వరాజ్య భాస్కరోదయమున పాలకపాలిత విభేదాంధకారము వటా పంచలగును”

“సత్యము నాభగవంతుడు. అతనిని గుర్తించు సాధనమహింస”

ప్రజల ధనము సంస్థానాధీశులు న్యాయముగా వెచ్చింపవలయును”

“స్వదేశ సంస్థానము రామ రాజ్యమువలె నుండవలెను”

రాటము, అస్పృశ్యత, హిందూమహమ్మదీయ సత్కృత

“సంస్థాన ప్రజలారా” “యథా ప్రజా తథారాజా” యని గ్రహిండువు

పాలక పాలిత ధర్మ సూచకోపన్యాసము

కథీయవాడు రాచకీయ సమావేశము

గాంధీమహాత్మునకు గొప్ప స్వాగతము

భావనగరులో గొప్ప ఉత్సవము

రాజకోట థాకూరు సాహెబుగారిని సభలో గౌరవించుట

8000 మంది సభకు వచ్చిరి

మహాత్ముగాంధీ, వల్లభాయీపటేలు, అబ్బాసుత్తాల్లీ, దర్బారుశ్రీగోపాలదాసు, రాణీశ్రీభక్తిదాస్, శ్రీమతిఅనసూయా బహేను, మహాదేవగౌరీ, శంకరలాలు బాంబే, గార్ల మున్నగువారు 7వ తేదీఉదయమున రైలుస్టేషనుకు వచ్చుసరికి వేలగాలిది ప్రజలచట చేరియుండిరి కొన్నిరోజులనుండి యిచట పూర్వ చారపరాయణుల ఆర్కాటము చాల హెచ్చుగానుండెను బొంబాయిలో తూర్పుప్రసంగముచేసిన సంఘాపీఠంగనీగార్లను వారురావించిరి బ్రాహ్మణుల సంతర్పణకాలలో వారు సభచేసిరి కని తీసుకుంటు తిట్టి గాని పీఠి పిచ్చిచేష్టల నెవ్వరును లేక్క చేయలేదు. “ఏకపిణికి చంపవలె” నని బోధించిన యామహాను భావుల ఆర్కాట మంతయును మహాత్ముడు రాగానే నందు గొందుల నాశ్రయించినది.

సభావిశేషములు

ప్రారంభమున త్యాగ్నీకుమారికి కొమలకంఠముతో కడు త్రావ్యముగా జాతీయగీతమును పాడెను పిమ్మట త్రివేదిగారి సతీమణియగు శ్రీమతి భానువతీదేవిగారును దక్షిణామూర్తిభవ నము విద్యార్థులగు బాలురనుగూడ జాతీయగీతములను పాడిరి.

సర్ ప్రభాకర పట్టనీగారు మున్నగు సంస్థానోన్నత డోక్టర్లును యితరనాయకులును వేదిక నలంకరించిరి. 14000 మందికి సభాకాలలో తావువీర్చుటపడెను గాని సభకు వెళ్లినవారిని కులకలలోనుండి వెలివేసెదమని కొన్నివర్గముల వారు తీర్మానములుచేసి ప్రకటించినందున 8000 మంది మాత్రమే సభకు వచ్చిరి

థాకూర్సాహెబుగారికి అభినందన పత్రము

రాజకోట (థాకూర్సాహెబు) సంస్థానాధీపతి సర్ లఖాశీరావు గారికి సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు రత్నీలాలు కున్వర్టీ హెదీగారు (వెనుక రాజకీయపరిమత్తువారు చేసిన తీర్మానము ప్రకారము) మొదటసన్మానపత్రమునుచదివి సమర్పించెను. థాకూర్సాహెబుగారికి మహాత్ముడు ఒకస్వర్ణపేటికను ఒక రజితపేటికను సమర్పించెను ఈసంస్థానమువారిలో నాకుటుంబము వారికి పెక్కు పురుషులనులనుండి సంబంధముగలదుగా న థాకూర్సాహెబుగారిని గౌరవింపగల భాగ్యము నాకులిగి

నందుకు నేను చాలసంతోషించుచున్నానని మహాత్ముడునుడిపెను థాకూర్సాహెబుగారు సంస్థానమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును చిరకాలము క్రిందటనే తొల్యించిరి.నరేంద్రమండలిలో కథినారు సంస్థానముల విషయములను నిర్ణయముగా నిల్పి డించిరి. అని హెదీగారు ప్రశంసించిరి

థాకూర్ సాహెబుగారు హృద్యులు చెలగుచుండగా లేచి సముచితనిత్యుత్తరమొసగిరి మహారాజును సందర్శింప గోరెదమని సభ్యులై కంఠ్యముగా కోరగా మహాత్ముడు థాకూర్ సాహెబుగారిని ఉపన్యాసపీఠముపైకి తోడ్కొని పోయిరి. పిమ్మట థాకూర్సాహెబు గారును దివాను వరావు గార్లను రాజకోట ప్రజాసంఘాధ్యక్షుడు లీలాధర భాయీ గారును సభను వదలివెళ్లిరి

పిమ్మట సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు ప్రతినిధులు మున్నగు వారికి స్వాగత మొసంగెను పిమ్మట మహాత్ముడు దీర్ఘగంభీరోపన్యాసమును గావించెను. మహాత్ముని ఉపన్యాసము నాల కించి సభ్యులందరును సంతోషమునొందిరి.

విషయనిర్ణయసభ

సాయంత్రము 4గంటలకు విషయనిర్ణయసభ ప్రారంభమైనది మరల రాత్రి 8గంటలముదలు 12 గంటలవరకును గూడవిషయ నిష్ణయసభ జరిగినది మూలమరతు ఖడ్గ సేధరింప వలెను,అనుతీర్మానములును మరినాలుగు తీర్మానములును కూడ ఆశూరింపబడెను 8౦ తేదీనీ ఆనగా మరునాడు 12గంటలకు మరలసభజరిగినది, (బొంబాయి క్రానికలు)

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

ఈ నెల 8-వ తేదీని భావనగరమున కూడిన 8-వ కథీయవాడు రాచకీయ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన గాంధీమహాత్ముని యుపన్యాసమును సంపూర్ణముగ నీ క్రింద ప్రకటించుచున్నాము.

ఉపోద్ఘాతము

హితులారా!

నేను ఖైదుకు వెళ్లకత్తూర్వమే యొకప్పుడు నాకీ అధ్యక్షతవది నిచ్చెదమనెడిగాని అపు డేవదవికల బాధ్యత నేను

ధరింపజాలనంటిని అప్పుడు నే నద్దనటకు గలకావత్తములు యిప్పుడులేవు. అందుచే ఇల్ల డొప్పుకొంటిని. కాని కొంచెము దయకంపితడ నైతిని. భయకంపితడ నొనువ కారణమేమన రాచకీయ సమస్యలందు నాకును ఇతరులకును అభిప్రాయములు విస్తారముగ గలవు అంతేగాక యీ ఏడు జాతీయ మహాసభాధ్యక్షుల వహించుటచే నాస్థితి కొంచెము క్లిష్టమైనది అది తెలియలేనంత బరువు నెత్తివై వేసు కుంటున్నది. అట్లయ్యో యీసమావేశాధ్యక్షుల భారముగూడ వహించు సాధనము నీకి పించుట మరింత బలముకొంటిని. ఇప్పుడు మీసమావేశమున కధ్యక్షత వహించుటలో నేచేసి నాబాధ్య నాకు గలదెని, కానిని నేను పూర్తిగ నెరవేర్చగల స్థితిలో లేనిని చెప్పుకొన వలసియున్నది. జాతీయసభకుగూడ నేనే నాయకుడుగనుంటిని గనుక ఇప్పుడు నే నీక్రింద వెల్లడించు అభిప్రాయములను జాతీయసభ కాశాపించుట అసమంజస మనియు అట్లు చెయ్యు కుండురుగాక యనియు కోరుచున్నాను. అందుక నే మీకు హిందూ సంస్థానములగూర్చి నేను వెల్లడించు అభిప్రాయవసలకును కాంగ్రెసుసభ్యుల అభిప్రాయములకును ఏమాత్రము సంబంధములేదని మొనటనే స్పష్టముగా చెప్పుచున్నాను నాసాంఘిక అభిప్రాయముల నేనే వెల్లడించుచున్నాను నా యభిప్రాయములకు కాంగ్రెసు సమ్యుత్తించినదని మీరు తలపగూడదు

నే నీకదియవాడే సంస్థానపువాడ నగుటచేతను, ఈ సమావేశమునం దున్నవారితో నాకు సంబంధ బాంధవ్యములుంటులేదను నే నీసభకు అధ్యక్షుడుగా నుండుట కర్హుడనని తలచి న స్నేహదవికి నియమించిరి. నేను కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షుడుగా నుండుటగూడ దైవవశాత్తు జరిగినదే.

సానుభూతి

అసలు విషయమునుగూర్చి చెప్పుటకునుండు భాయి మనోమల్లాల్ గారి మరణమునుగూర్చి చెప్పవలసియున్నది. అతనికిని నాకును గలసంబంధము మీకందరికిని తెలుసును. ఈరోజున అతడు యిచట లేకపోవుటచే మీరందరును చింతించుచునే యున్నారు. కాని నేనెంత పరితాపపడుచున్నానో తెలుపకుండజాలను. కవియగు మణిశంకర రత్న శట్టుగారి మరణమునకు మీరు నేను సముమగానే చింతించుచున్నాము అతనినే సంతాపముగా ఎరుగను. అతనిసాయము మనకీ లేకపోవుట గొప్పలోపము ఈ యిరువురి కుటుంబములకును భగవంతుడు పీఠిస్తాడును భరించుట కోర్చు, మనసానుభూతి గ్రహింపగల క్షేత నివారణములు ప్రసాదించునుగాక

జాతీయమహాసభ-హిందూసంస్థానములు

హిందూదేశసంస్థానముల విషయమున కాంగ్రెసు జోక్యముకల్పించు కొనకుండుట మంచిదని నే ననేకపర్యాయములు ఎక్కాణించియున్నాను. ఆంగ్లపరిపాలనందుండి తమ స్వేచ్ఛకై పోరాడు భారతీయులు, స్వదేశసంస్థాన విషయములలో జోక్యముకల్పించుట తొలితెచ్చకల్పవపని ఈ సంస్థానములనకు ఆంగ్లపరిపాలకు గలసంబంధములకు కాంగ్రెసు జోక్యము కలిగించుకొనిన ఎంతప్రయోజనముకలదో, యీసంస్థానములకు యీసంస్థాన ప్రజలకు గల సంబంధమునందు జోక్యము గల్పించుకొనుట యందుగూడ అంతే ప్రయోజనము గలదు. ఇదివర్ధము నిష్ఫలము

ఆ గ్రహాలనందుల ప్రజలు, సంస్థానములందలి ప్రజలు యిరువురు జోక్యమే హిందూదేశ మొక్కటియే యైనపుడు మీరు వేరుకాగలరాజీదారానున్న జనులకు,అహమ్మదాబాదు లో నున్న జనులకు ఆచారవ్యవహారములొ మైక తేడాగలదా? రాజకోటలోనున్న జనులతో యీ భావనగరము జనులకు సంబంధముకలదు కాని రాజకోటలోని పాలనావిధానమువేరు. భావనగరములో వేరు. ఒకజాతికివివిధపాలనా పద్ధతులుంటు చాలాకాలము నిలువజాలదు. అధికారములందెంతోమృదువు, కాంగ్రెసుజోక్యములే ఎడయనూ, పరిస్థితు ప్రాప్తమే ప్రకారమును ట్టి విధానములందే త్వయును కలుగజుగలదు.

భిన్నత్వమునం దేకత్వమునందుటయే మన నాగరికతయొక్క సాందర్యము అదియేమన నాగరికతను పరీక్షించునది.

ఎంతవరకు ఆంగ్లపరిపాలనయందలి బాతదేశీయమున విజము శక్తి రాదో, అనగా భారతీయులకు తమ యుక్తికి వెల్లడించు అధికారము కలుగదో, (ఒక్కమాటయో చెప్పి) స్వరాజ్యమురాదో,అంతవరకూ సంస్థానప్రజలు,ఆంగ్లరాజ్యప్రజలు వేరుగానుండవలసినదే ఇట్టివిభేదముమీదనే మూలవనామ అను యధికారమును చూచాయెందుదురు. అందుచే స్వరాజ్యము వచ్చినప్పుడుగాని మరయులు బాంపడదు.

స్వరాజ్యముక్రింద సంస్థానములస్థితి

స్వరాజ్యమువస్తే స్థితులెట్లుండునో పరస్పరసహకారము, సహాయములుండును. నాశనకరముగ భేదములంతరించును

స్వరాజ్యమునకు సంస్థానములకు అడుగులు. స్వరాజ్యము సంస్థానములకు సాయముగాను అట్లే సంస్థానములకుడ పునరుద్ధరణము చేయుచుండును.

సంస్థానముల ప్రస్తుత స్థితి

ప్రస్తుతము సంస్థానములపై కొంతవరకుగా నున్నది సంస్థానాధీశులకు స్వేచ్ఛ లేదు ప్రజల సుఖము తీసివేసినందులకు మన స్వేచ్ఛ లేదు. కాని వారిని ప్రపంచక మెత్తినందునా కావలయును స్వేచ్ఛ, కేంద్రీకలపు, ఇట్టి సామర్థ్యము నేడు స్వ డేశ సంస్థానములనున్నదా? పోనీ అట్టి సామర్థ్యము కావలెనని కోర్కెయున్నదా? పోయినది. అందుకు బదులుగా ప్రజల సహాయ కేంద్రీకలపై వేసి. సామ్రాజ్యమునం దరాజక మున్నచో సామ్రాజ్యము నందలి సంస్థానములలో గూడ యరాజక ముం డను ఈ సంస్థానములందలి యరాజకము సంస్థానాధీశులు కలిగించిదికాదు హిందూదేశమునందలి పరిస్థితులే యందులకు కారణము

ప్రకృతియ మములకు అనగా భగవంతుని శాసనములకు విరుద్ధముగా మన దేశమందలి పరిస్థితు లుండుటచేతనే మన దేశమందిం యశాంతి, యరా జకము మనకు గుండుచున్నది మన దేశములో నొక భాగమైననూ స్వేచ్ఛను సంపాదించినచో సిగ్గుగతు లన్నియు వెంటనే బాగుపడును అంతయు చక్క డును.

ముందెవరు చూచవలెను?

అట్టిచో ముందెవరు చూచవలెను? ఆంగ్ల పాలనలోని ప్రజలే నాయకత్వము వహించవలెనని తేట తెల్లమగుచున్నది వారికి వారున్న దుఃస్థితి తెలు సును. అంగండ్లి బయలుబడవలెనని వారు కోరుచు నేయున్నారు. అందుచే కష్టములనుంచి బయల్పడ గోరువారు స్వేచ్ఛ గుండుటకు మార్గములను కను గొని ఆమార్గములపై నడచి స్వేచ్ఛను సాధించ వల యును.

అందుచే ఆంగ్లాధికారమునందలి జనలకు స్వేచ్ఛవచ్చి నచో సంస్థానములకు గూడ స్వేచ్ఛవచ్చినట్లే యని నేను తరు మగా చెప్పవలసింది. భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చినపు డు ఆకుభదినకున సంస్థానములందలి పాలకపాలితులకుగల సం బంధములు పోక పవిత్రీకరింపబడును నాయుభిప్రాయము ప్ర కాశము స్వరాజ్యమునకే రాజేలేవలెనుటని కాదు. సాహుకారి తనముండనిది కాదు, సాహుకారితనమునగా పాలించు అధికా రము. సాహుకారితనమునకు కార్యకర్తయనకు సరియగు సంబం ధబాంధవ్యముల స్థాపించుట నాకీప్తము. ఒకరిచే నొకరుండుట నాకీప్తము లేదు. సహజముగా సాహుకారితనమునకు కార్యకర్తయ నునకు ఒకోధము లేదు భాగ్యవంతులందలం ఎప్పుడును మనలోనే యుండురు. కానివారి పరస్పర సంబంధములు తరుమగా మారు చుండును. పరానుదేశము ప్రజాప్రభుత్వమైననూ అందన్ని తెగల జరుగులకు మనము చెప్పుడు మాటలకు చిలుకపలుకులకు మోసపోగూడదు. మనదేశమునందలం పను, ఏపాపముకలదని మనము తలచుచున్నా సా ఆలోచన ఆపాపము, ఎంతో నాగ రికతగలదనుచున్న పాశ్చాత్య దేశములందు గూడకలపు కాని అచటి వాటికి దురు మరయుండును. "దురపు కొండలు నునుపు" అందుచే పాశ్చాత్యము వనకన్నుల మిగిల్చు గొలుపుచున్నది కాని అచట గూడ పాలకపాలితులకు విభేదములు కలతలు గలవు. అచ్చట గూడ పౌ ఖ్య ము ను గో రు చు దుఃఖమునందులకు బదులుగా సమభిమించువారు కలరు

స్వరాజ్యభాస్కర దయమున విభేదాంధకారము

పటాచంచలగును

మనదేశ సంస్థానాధీశులవిషయమున నేను ఎక్కువక్రొద్ద పుచ్చుకొనుటలేదని కథియవాడులోనివారు కొందరు పాలకులను గూర్చి నాకు వ్రాయుచున్నారు ఈ నాన్నే హితులు నాసంగ తి సరిగా గ్రహించలేదు. నేను ఎక్కువ క్రొద్దపుచ్చుకొనకపో వుటకాదు ప్రస్తుత ఆశాంతిని తొలగించు మార్గముల నరసి ఆ పకారమాచరింప యత్నించుచున్నాను. స్వరాజ్యముకొరకు శ్రేణన్న ఉద్యమములనూ మానినది స్వరాజ్యమే అన్నిజాత్య ములకు మంజుని నాఆత సూక్ష్మోద్దయముతో చీకట్లంద ల్లాచె దరగునట్లు స్వరాజ్యభానదదుయించుటతో పాలకపాలితులభే ములు, ఆశాంతి, యను అంధకారము ఉత్తరక్షణములోనే నూయమైపోవును.

విరోధాఖండన చారము

హిందూదేశ సంస్థానముల పాలనను సాధారణముగా విమర్శించుచున్నది. కథియవాడ్ల సంస్థానముగూడ యీవి మర్శనముల తప్పించుకొనలేకు సంస్థానాధీశులందరినిగూడ మొ డట నాగోపింపబడు నేరము మాటిమాటికి వారు విరోధాఖండన సంచారమునం దానర్తులగు మండుట, ఏదోపనిమిదగాని చదువు, జ్ఞాన నం పాదన ని మిత్రము గాని వారు పై ఖండమునకు బోవుటలో నర్థమున్నది. కాని హుస్సార్ గా కులాసగా తిరుగుకొని విరోధాఖండమునకు పోవుటమన్నిం సంస్థానాధీశుడు తన సంస్థానము నదలి బయట చాలాకాలము సంచరించినచో అతనిసంస్థానమునందు కలకల ముండకలేవుదు. ప్రజలు సమానముగానుండి ప్రజాస్వామ్య ప్రభు త్వము గోరుచు జ్ఞానంపాదనమునకై పాటుబడు యీరోజులలో ప్రజలకు లాభదాయకముగా ప్రజల యిష్టముపై నడువని సంస్థానము, నిర్మాణము, ఏదైననూ నరే నిలువజాలదని మనకు తెలియును. హిందూదేశ సంస్థానము లీశాసనమునకు వ్యతిరేకముగా నుండు జాతు వాటిపరిపాలన నిశ్చయ ఆంగ్లపరిపాలనా విధాన మతో సరిపోల్చుదురు. స్వరాజ్యము వచ్చినతర్వాత కర్మ పాలనతో సరిపోల్చుదురు. మంత్రు లొప్పుకొనకుండ జార్జిచక్ర వర్తిదేశమును వదిలిపెట్టి పోజాలదు. అప్పటికిని మన సంస్థానా ధీశుల కున్నతే బాధ్యత యంతేనీకలేదు. మన సంస్థానాధీశులకే అంత యధికారమును గలదు. వారే సుమాస్తాలను గూడ నియ మించుచుండురు ఒకవంతు కట్టుటకుగూడ వారియొక్క యం డ ఎలెను. ఇట్టిసంగతి సందర్భములలో వాడు సంస్థానముల వదిలి విరోధాకు పికారు గొట్టుటకు వారిప్రతి లెంతమాత్ర మును సమ్యుతింపరు.

సంచారములకు ఖర్చు

ఈ సంచారముల కుఖర్చు దుర్భరము రాజా నీతిగా నుండవలెనను రాజ్యావృత్తి యొకటి యున్నచో సంస్థానా ధీశులు ప్రజల సొత్తునకు ధనమునకు యజమానులుకారు. ప్రజల సొమ్ము దాచు మధ్యవర్తియై రీతిగా సంరక్షకుల రీతిగా ప్రవర్తించవలయును. అందుచే వారు ప్రజలసొమ్మును న్యాయ ముగా ఖర్చుపెట్టవలెను ఆంగ్లపరిపాలనావిధానములో నీ నూత్రమునే సరిగా ననుసరించుచున్నారు. అందుచే మన సంస్థానాధీశులు విరోధాకుపోయి చేయుదుర్యయమును సమ ర్థించుట కెంతమాత్రము వీలులేదు

ఆరోగ్య మనుమిష

సంస్థానాధీశుల చివరికి ఆరోగ్యముకొరకు పోవుచున్నా రు గాన నీఖర్చు అవసరమని కొందరుచున్నారు ఇదియొక విషయము. ఈవాదన ఎంతయో పరిహాసాస్పదము.

పర్యతరాజమగు హిమాలయములను గలిగి, గంగా, సింధు, బ్రహ్మపుత్రా నదీతీరములచే పవిత్రమై, లక్షలకొలది, కోట్లకొలదిగనున్న ఆరోగ్య వంతులగు ప్రజల గలిగిన భారతదేశమును వీడి ఆరోగ్యమునకన్నిటిని సమకూర్చు దేశమునువదలి విరోధాకు ఆరోగ్యముకొరకై పోవుట హాస్యా స్పదము.

పాశ్చాత్యుల ననుకరించుట

ఈసంచారములో గల అనర్థములందు పాశ్చాత్యుల కరణమొకటి. పాశ్చాత్యులనుండి మనము నేర్చుకొనవలసినది రాజ్యమునైన యెంతయో గలదు తిరస్కరించవలసిన యెంతయో గలదు. విరోధావారి కనుకూలమైనదే మనకుగూడ అనుకూల మగునని చెప్పుటలో అర్థములేదు పరిస్థితులనుబట్టి అనుకూలప్రతి కూలము లేర్పడుచుండునని మన కనుభవమునుబట్టి తెలియును పాశ్చాత్యులఆచారవ్యవహారములనునకు నచ్చవు మనముజేరిం చుకొనలేము. మన ఆచారములు వారికెరుగవు పాశ్చాత్యకారులం దు మగవారు కలిసి నృత్యము చేయుదురు అప్పుడు వారు నిగ్రహ మతో నుండుట క్రమభంగము రానీయరట. ఆనృత్యముల పా లుగారట నృత్యముమధ్య విరామకాలమున ఉత్సాహము కలి గించుటకు మత్తుపదార్థముల మత్తుపానీయముల పుచ్చుకొనుచుండుర ట. అట్లున్ననూ నృత్యమునందు ఏవగింపు చేష్టలుండవట ఈ ఆ చారమునే మనము ననుసరించినట్టిఫలితములు కలుగునో చెప్పు ట యనవసరము ప్రస్తుతము వార్తాప్రతికలందు కడిగివేయుటకు చున్న ఆసంస్థానా ధీశుని చరిత్రము మనకెంత లజ్జాకరము?

అంతరీక్షాంతిని ఖర్చు

సంస్థానాధీశులపై మోపబడు నేరములందు అంతరీక్షాం తులేని ఖర్చుయొకటి. దీనిలో చాలా నిజముగలదు దీనిని సమ థించుట కష్టసాధ్యము. మోసకొరకు, సౌఖ్యముకొరకు సంస్థానా ధీశులు ఖర్చుపెట్టుదానికొక అంతుగలదు ఈసంస్థానాధీశులకు గూడ వాణ్ణమువచ్చినట్లు అంతరీక్షాంతి ఖర్చుపెట్టవలెనని యుండదని నాయభిప్రాయము.

ఆదాయవద్దలి

సంస్థానములందలి ఆదాయవద్దలికూడ విమర్శించబడు చున్నది. ఆంగ్లపరిపాలనా విధానమునే వీరనుసరించుటచే ప్రజల కీవిషయమున వీరిబృందీ కలుగచేయుచున్నారని నేను తలచుచున్నాను అన్ని పరిస్థితులయందును మనపై యధికార మును కల్గియుండుటకు ఆలోచనాదాయవద్దలి పై ఆంగ్లపరిపాలనా విధానములలో కొంతవరకు ధర్మమున్నదని యొప్పుకొందము కాని సంస్థానాధీశులవిషయమున నట్టిది బ.వంతముగా తెచ్చుట ఏమాత్రము సబబుగాలేదు. సంస్థానాధీశులు తమప్రజలవలన భయపడ నవసరములేదు. వారి సంస్థానముల కేముప్పునూ లేదు. వారికి గొప్ప సైనికదళ మవసరములేదు. వారిలో నొకరికి గూడ సైన్యములేదు. అట్లుండుటకు ఆంగ్లలు సమ్యుతింపరు గూడ. ఇట్లున్ననూ ప్రజలు భరింపలేని పన్నుల నిందుకై నమూనచేయుచున్నారు మనపూర్వుల ఆచారము ప్రకారము "ప్రజాకళ్యాణమునకై ప్రభుత్వాదాయ" మను నియమము లవ మాత్రమే గౌరవము నందుచున్నదని నేను భేదపడుచున్నాను

అ బా గ రీ

ఆదాయ వృద్ధికై అబ్కారీ పద్ధతియందుగూడ ఆంగ్ల విధానము ననుసరించుటకు సంస్థానాధీశులు సిద్ధపడుట కడు ఘోరము. అబ్కారీ విషయమున పూర్వము మనదేశమున దొక పాపమున్నదట. కాని దానియర్థమును సరిగా గ్రహించలేదని లేకా యుమాట యుండవలసినరీతిగా లేదని నేనుతలచుచున్నా ను. మద్యవ్యాపారము మూలమున పూర్వము రాజులు కొంత ఆదాయము రాబట్టియుండెదమచ్చు. కానివారు ప్రజలను మద్య మునకు బ్రానిలుగా చేయులేదు. పోనీ అబ్కారీ యిప్పు డున్నట్లుగానే పూర్వము గూడ యున్నదన్ననూ అట్టిదానిని పూర్వవారమై సంతమాత్రమున నే నంగీకరింప జాలను ఇది మూఢత్వము. హిందూదేశమునకు సంబంధించినంత మాత్రమున ప్రజల మించినని నేను విశ్వసించును నల్లమందు మొదలగు మత్తుపదార్థముల సుపయోగించువాని హృదయము ప్రభుత్వాద యము కన్న గూడ పాదుపడియుండును అట్టి మత్తుపదార్థము లందు వ్యాపార మొకపాతకము. అందుచే సంస్థానాధీశులు మత్తుపదార్థముల సంపూర్ణము గ నిషేధించి ఆంగ్ల పాలనా విధాన మునకు గూడ మార్గదర్శకులగుదురుగాక. ఈ విషయమున సంస్కరణముల గా వించిన కథియవాడు సంస్థానమును నేనభినందించుచున్నాను. ఒక మత్తుపదార్థ విక్రయకాలగూడ మనసంస్థానమునందుండ కుండయుండు రోజు తర్వరలోనే సిద్ధించుగాక.

ప్రత్యేక విషయములు

యంగిండియా ప్రతికయందు నవలేవన్ ప్రతికయందును ప్రకటింపవలసినదని స్వదేశసంస్థానములగూర్చి కొన్ని విషయ ములు పంపుచున్నాను. వాటినిగూర్చి నేనిప్పుడు తెలుపదలచు కొనలేదు. నాప్రతికలందుగూడ ప్రకటింపదలపలేదు. నిజ మైన సరియైన సమ్యకమైన సంగతులని నాకు వచ్చువరకు నే నట్లు ప్రకటింపక మానముగానుండుటయే మంచిదనుకొంటిని. ఈ సమావేశపు విషయనిర్ణయ ఫలయందు అట్టిసంగతులైనవచ్చి అనిసరియైనవని నాకు వచ్చిన ఆవిషయములందు నేను శ్రద్ధ వహించి కృషిపల్పెదను.

ఖద్దరు రాట్టము

సంస్థానములవారు గూడ మనకు పూర్తిగా సహాయము చేయదగిన విషయములు రెండుకలవు. పూర్వకాలమున మన అన్నమునకును మనబట్టకును పరులపై మనమాధారపడియుండ లేదు. పాలములలో వరి, గోధుమ మున్నగు వానిని పండించి వానిని భోజనమునకు పయోగించుచుంటిమి ప్రతిని పండించి దానిని యిండ్లలో ఏకులుచేసి రాట్టముపై నూటపడకి బట్టలు నేసి కట్టుకొనుచుంటిమిగాన మనుష్యులకు ముఖ్యవసరములగు కూడు గుడ్డలకొరకు మనము పరులపై నాధారపడవలసిన అవస రము లేకుండపోయినది. ఇప్పుడు గూడ భోజనమునకు కొవల సినవానిని మనమే పండించుకొనుచున్నాముగాని బట్టల విష యమై మాతము పరాధీనతకు పాలుపడితిమి. భోజనమున కగు వ్యయములో పదవంతు సొమ్ము బట్టలకు ప్రతి వ్యక్తియూను వ్యయపరుడవలసియున్నది అరీతిగా మనఆదాయములో 100కి 10 రూపాయల వంతున మన దేశీయులకు ముట్టవలసియుండగా యిప్పుడాసొమ్ము వితేకములకు పోవుచున్నది. దానిలో కొంత సొమ్ము మనదేశీయులబట్టల మరల యజమానులకుగూడ ముట్టు చున్నది. అనగా అపని చేయగలవారికి కలుగవలసిన పనియను రావలసిన ఆదాయమును రాకుండ పోవుచున్నది పైగా మన సొమ్ము యితరులకు పోవుచున్నది. ఇట్లు మనదేశీయు వారికి కొంచు విధముల నష్టము కలుగుచున్నది. అందువలన డబ్బు చాలక ఆహారమునకు వ్యయపరుపవలసిన మొత్తములో కు ప్తము చేసి దానితో బట్టలు కొనవలసి వచ్చుచు న్నది. అందువలన దేశీయులకు నా నాటికి దుర్లభ ప్రబలమగుచున్నది. మనదేశీయు వ్యవసాయ మును బట్టలనేతయను అను నీ రెండును ప్రధానపరిశ్రమలు,

ఇదియందును జీవాభారమును ఇవి అంతరించినవో మనదీవిధము గూడ అంతరించును. భావావగరు సంస్థానమునందలి అన్ని గ్రామాలవారును తమకు కావలసిన భోజనమును బట్టలను సప్తయియవలెనని భావావగరువారి కొక్కరినే కొరినవో ఎట్టిదురస్థియుగనో ఊహించుదు. ఇప్పుడు మనకు కావలసిన బట్టలనిమమున నిజముగా నిలువ జరుగుచున్నది. విదేశీయులనుండియో యిలనుండియో వనము బట్టలను కొనుదున్నాము అందున గ్రామములలో నివసించువారికి జీవాభారముపోయి దారిద్ర్యమున మునిగిపోవుచున్నారు ఇతరదేశములనుండియే బట్టల తెప్పించుకొనుచున్నను దారిద్ర్యముననుభవించుటలేదని మీరు మరి పోలికను లేకూడదు. వారు నేతపరిశ్రమను మాని ను అంతకంటె ను లాభకరములగు యితర రిశ్రమలను చేయుచున్నారు. మనకు నూలువడకుట త్రవ్వేయుటను మానివేసితిమి. పోనీ యితరపరిశ్రమల నేమైన యుచున్నామా? అనిన ఏమియును చేయుటలేదు.

మరల కఠియవాడు సంస్థానమున నీపరిశ్రమను వ్యాపించేయుట కడుగులభము. సంస్థానాధిపతులు మార్గదర్శకై పజలను ప్రోత్సహింపవలెను. అందును నూలువడకుటలను ఖర్చు బట్టల నేయునట్లును ఖర్చుబట్టల ట్టునట్లును చేయవచ్చును అటుల చేసిన నానాటికి యరుగుచున్న దారిద్ర్యము తగ్గలదు సంస్థానమున ప్రతి పజలను తీయుటకును బట్టలనేయుటకును పూర్వకరీల చేరవలన ప్రజలకు లాభముకలుగదు. ప్రైగా హరికరమే యగును మధ్యతరగతులవారు స్వగ్రామములలో భుక్షిగడువక దుపుచేతబట్టుకొని పరదేశముల కేసునట్టి దుర్దశకు పాలగుట రవకరముకాదు ఎఱిగో కొద్దియంది ధనార్జనాశక్తితో మౌధిపతు లగుటకు విదేశములకేసుట చేరు ఆశేషజనులను శిష్టమోరారుచంద్రా యని అలముటించు పంచలపాలై పుట మాత్రము చాల అవమానకరము. నేను చాలకాలము యితరస్థలములందుండి మరల కఠియవాడుకు వచ్చితిని. ప్రజల రిశ్రమల కిచ్చి చెనుకట్టికంటెను తీసివేసినది గాని బాగుపడలేదు.

క్రమక్రమముగ నూలువడుకుటయు నేతపనియు ఖర్చుటయు దేశమునందు పూర్తియగుచున్నవి. కాన సంస్థానాధి పతు లిప్పుడైన సహాయముచేయరా? కావలసినప్రతిని నిలప యవలెననియును ఖర్చును ధరింపవలె ననియును రైతులను ప్రోత్సహింపవలెననియును చాల మేలుచేసినవారగుదురు. ఖర్చుబట్ట నియును ముడుకట్టలుగానే ఉండకరలేదు చాలసన్నని ట్టుగూడ తయారగును. దీనిని ప్రోత్సహింపవలెనని దీనికి సంబంధించిన చాల పరిశ్రమలుగూడ వృద్ధికివచ్చును. సంస్థానాధి పతుల రాజీవాపములు అంతరించుములలో అందుమైన రాట్టలులై సన్ననినూలు వడుకవచ్చును. దానితో డక్క మజిలీలను ంటి సన్నబట్టు నేయించి కట్టుకొనవచ్చును. కఠియవాడు చాల సన్నబట్టలను నేయుచుండిరి. దానిని నేను మాచి ని. ఇప్పు డాపనితనము చాల సన్నగిల్లినది. దానిని మరల ప్రోత్సహింపవలెనని

అస్పృశ్యత

మరియొక ముఖ్యతనమును విషయము అస్పృశ్యత వారణము. నిన్ను జాతుల వారు గుజరాతులలో యితర ప్రదేశములందు కంటె కఠియవాడులలోనే అత్యధికమగు దుర్దశికి పాగుచున్నారు. రైలుబండ్లలో గూడ వారికి తావునొసంగుట లేదు. చాల బాధపెట్టుచున్నారు. అట్టివారి వాదించుట సంస్థానాధిపతుల ముఖ్య కర్తవ్యమైయున్నది. అనాధరతులము స్థుపతుల ముఖ్యవిధి అట్టివిధిని వారు నెరవేర్చవలసిన గానియు అగ్రార్థములే ప్రభువుల అభివృద్ధికి మూలాధారములు. అట్టివో నిన్ను జాతుల అగ్రార్థముల సహాయముగ ఉపసంహరింపవలెనని తమ ఆయురాలలో గ్రహ్యకర్తవ్యముల వధివృద్ధి నొందించునరా? పంచమునకును బ్రాహ్మణునకును ఎట్టిభేదమును లేదని కీదములు భూషించుచున్నవి. ఇరువురికిని యత్నింస్తువి. ఇరువురనును పంచేంద్రియములున్నవి. కాన సంస్థానాధిపతులు తలచినచో మరలకొనసముతో పంచముల వాదించి వారిదురవస్థను తొలగించుట కడుగులభము నిన్ను జాతుల గరకు పారశాలలను నూతులను ఏర్పరచి మనహృదయములందు గవంతుని మరలప్రతిష్ఠించుటకంటె ఉత్తమకార్యమింకేది యునులేదు.

నావిమర్మ కేమి కారణము

నేను విసోదముకొరకు సంస్థానాధిపతులను విమర్శించుట లేదు. గాంధీ మటుంబమువారికి మూడు పురుషాంతరములనుండి సంస్థానములతో సంబంధముకలదని నేనెరుగుదును. మూడు సంస్థానములలో మంత్రిత్రమును నేను స్వయముగా చూచియున్నాను. వారెంద్రియమునవలెనంద్రియము లేమసంస్థానాధిపతుల ప్రోత్సాహ ఆనుకూలముగా నుండిరి నేనెరుగుదును. అట్టివివేకసాక్షికిని నేను గోలుపోలేదు నేను సంస్థానములలోని మంచి విషయములనుమాత్రమే గ్రహించి పగోరెదను నేను సంస్థానముల కన్నదును కీడుగోరువాడను గాను చనసాములవలన ప్రజలకు చాల లాభము కలుగ నశకాశము

కలదని నేను నమ్మెను నేను సంస్థానవాసులకును సంస్థానాధి పతులకు నేను కొరియే విమర్శించెదను. నామరూపము సతమును అహింసయును మూలాధారములు సత్యమే నాదైవము దైవసాక్షాత్కారమునకు అహింసయే నాకు సాధనము. నేను విమర్శించుటలో సత్యముకాని దానిని నుడువలేదు. అహింసకు భంగము కలుగకుండ ప్రేమతోనే నేను విమర్శించిరినిగాన సంస్థానాధి పతులుగూడ అట్టిభావముతోనే స్వీకరింప గోరెదను.

రామరాజ్యము

సంస్థానములు రామరాజ్యమును ఆశయముగా గొనవలెనని నేను కొరవడు రామరాజ్య నీత పరమపరివ్రతయును నమ్మకము పూర్తిగానున్నది నీతను ప్రాజాధికనుగా రాముడు ప్రేమించుచున్నాడు వినను ప్రజలను సంతృప్తి నొందించుటకై చాచిగాని వాక్కులవలన ప్రజాభిప్రాయమును గుర్తించి మేటిత్యాగ మొనరించి రాముడు నీతను కాననమునకంటెను సత్యము కొరకే రాముడు సకలరాజ్య భోగములను త్యజించి పదునాలుగు వత్సరముల రక్ష్యావాస మొనరించి ప్రపంచమునకును రాజులకందరికిని ఆదర్శమడయ్యెను ఏకపత్నీవ్రతమును సాగించి మహారాజునకుగూడ యింద్రి యనిగ్రహము గుఱసాధ్యమని మాపగలిగెను. ప్రజారంజకముగ పరిపాలనమొనరించి కార్యతేజ్విని గడించెను. రామరాజ్యమేస్వరాజ్యమని స్థిరపరచెను. ప్రజాభిప్రాయమును ఓట్టలవలన గుర్తించునది దుర్వప రామునికి కలుగలేదు. రాముడు ప్రజల హృదయములను వశపరుచుకొనగలిగెను. అత్యంత క్షేమ సనీ ఆతడు ప్రజాభిప్రాయమును గొనంపగలిగెను రామరాజ్యమునందలి ప్రజలు పౌఖ్యమున నోలలాడుచు సర్వవిధముల సంతృప్తులైయుండిరి.

నేడుగూడ అట్టిరామరాజ్యము జరుగుటకవకాశములేక పోలేదు. రామరాజ్యమంతరించి పోలేగు మొదటికాలిఫాను రామరాజ్యమునేజేసిరి. అబూదెకరు హజాతు ఉమాదు గార్లు ప్రజలవలన కొట్టకొలది ఆదాయమును రాబట్టగలిగిరిగాని వారిద్దరును ఘోరులుగానే మహాత్యాగులై జీవించిరి. వారు ప్రభుత్వకొనియుండి చిల్లిగవ్వయైన తమస్వంతవ్యయములను స్వీకరించియుండలేదు ఆస్వాద్యమెవ్వరికిని జరుగకుండ నేయు ఉద్దతో కనిపెట్టుచుండిరి కృత్యపుట్టగూడ ఆస్వాద్యము చేయగూడవను నియమమును వారణించించిరి.

ప్రజలకొకమాట

నేనింతవరకు సంస్థానాధిపతులకేదో తోచినంతవరకు జెప్పి యిది నెరవేర్చితిని. ఇంకను తత్పాటితుల కొకమాట జెప్పెదను. 'యథారాజ తథాప్రజా' యను నాగోష్ఠికియందు అర్థసత్యమే గలదు. అనగా ప్రజలెట్లు రాజును అంతయుంటుంటే నన్నంత సత్యము దానియందుగాన్పించును. పాలకులు బాగ్రత్తతోనుండు నెడల రాజు తనసారవమునకు వారిమీదనే ఆధారపడియుండును. అట్లుగాక పాలకులు నిద్రాపుచు నిర్లక్ష్యముగనుండునెడల రాజుగూడ ప్రజారక్షకుడుగనుంపక రాక్షసుడగును ప్రజోధముగాంచని ప్రజలు తమరాజును దూషింపవలెను. రాజుగాని ప్రజలుగాని పరిస్థితులను బట్టియే సంచరించుచుండురు ధైర్యసాహసములనులజేయు ప్రజలుగాని రాజులుగాని స్వలాధిములకై పరిస్థితులను పరిశీలించుచుండురు పరిస్థితులను తమకు లాంఛనములు జేసికొనుటలోనే పాపముగలదు. ఆత్మ బ్రాగ్మ్యము జామకొననివారు నాశనమగుదురు. ఈధర్మమును గ్రహించినయెడల సహనముకలుగుటకునిమార నక్కరలేదు యితరులను నిందింపనక్కరలేదు. యింపసహనసిద్ధాంతమును గుర్తించినవారు అపజయముగాంచినను తమస్వతామే నిడించుకొందురు. ఈకారణముచేతనే నేను దౌర్జన్యమువద్దంటిరి మనలను మనము నిందించుకొన వలసినపుడు యితరులను దూషించి వారి విధ్వంసమునకు కారణమగునెడల రోగ కారణము మూలము తొలగిపోవు పోకపోగా మరింత వాటుకొనిపోవును.

సత్యాగ్రహము

నేను జూపిన లోపములకు రాజులకన్న ప్రజలు యెక్కువ బాధ్యులని మనము చెలిసికొనగలము. రోజు జూపనిజేయ దలచెట్లైనపుడు ప్రజాభిప్రాయము ప్రతిబాధముగ గాండునెడల రాజు దాని వాచరణలో బెట్టుటకు వీలులేకుండ జేయగలయును ప్రజాప్రాతినిధ్య మునగా యెవరికిని వినఁడుకు డ గొలుగుకొనుట గాదు. ప్రజాప్రాతినిధ్యమునకు నెనుకలముండిననే ఫలవంతముగ నుండును మహాయుక్తు తండ్రి జేయువని యేదైన యిష్టములేకున్నయెడల నేమిజేయును? నాన్నగాను ఆపని బాగుగలేదు, చేయరాదని సగోరవముగ విన్నవించుకొనును ఎంతప్రాధికారినిన తండ్రి ఒప్పుకొనకున్నయెడల మహాయుక్తు ఆయనతో మాట్లాడక అసహాయమవలించి తండ్రి యిల్లు విడచిగూడ పోవును ఇది శుద్ధమగు న్యాయము. తండ్రి యు మహాయుక్తు అనాగరులైనపుడు తిట్టుకొని పోట్లాడుకొనికొట్టుకొనునంతవరకు గూడ వచ్చును. విధేయతతో నుండు మహాయుక్తు సవినయముగ కారముగ ప్రేమతోనుండును. అప్రేమచేతనే అనగరము వచ్చినపుడు అసహాయము చేయవలసి

వచ్చును ఇయ్యది ప్రేమముక్తులకు అసహాయమని తండ్రికే తెలియును. మహాయుక్తు వేరే ప్రోవుట నాయన సహింపజాలడు. హృదయవేదన గల్గును పశ్చాత్తాపము జెందును. ఇట్లేవచ్చును జరుగునని కాదు. కాని మహాయుక్తు అసహాయ మవలంబించిన ధర్మముగలదిని మాత్రము విదితము గాగలదు.

ఇట్టి అసహాయము రాజుకును ప్రజలకును సాధ్యమగును. కొన్ని పరిస్థితులలో ప్రజలు అట్లుజేయుట ధర్మముగను ప్రజలు స్వభావసిద్ధముగ ధైర్యముగలవారై న్యాయతంత్ర ప్రాయులైనపుడే అట్టిపరిస్థితి లేర్పడగలవు. అట్టివారు సాధారణముగ ప్రభుత్వన్యాయములను పాటించి శిక్ష విధింపబడునను భయము లేకుండనే యిష్టముగనే విధేయతతో నుండురు. సకారణమని తోచినపుడు యిష్టాపూర్తిగ ప్రభుత్వ న్యాయములకు విధేయతతో నుండుటయే అసహాయమునందు ప్రధమపాదమైయున్నది.

ప్రభుత్వన్యాయములు ఆసౌకర్యములుగ నున్నను చాల వరకు సహించియుండవలెను తండ్రియజ్ఞులు కొన్ని మహాయుక్తులకు పోవచ్చును సహించలేక విసిరేయుగ నున్నపుడే ఆయన ఉల్లంఘింప వలసివచ్చును. అట్టి యిష్టము సగౌరవముగ ఆవిధేయతతో నున్నను తండ్రి అడ్డానిని వెంటనే తెలిసికొనగలడు. అవిధముగనే ప్రజలు విధేయతతో భక్తితో రాజకావములను గౌరవింపగల్గినపుడే శాసనోల్లంఘనము జేయుటకు పాశ్చేగ్యుడను.

మాడవపాతము కష్టపరభము నేయ్యకొనవలసియున్నది. కడుము లనుభవించుటకు శక్తిలేనివాడు అసహాయ మవలంబింప జాలడు అవసరమైనపుడు అట్టిని మటుంబమునుగూడ త్యాగము జేయగలవాడుగావలయును. అసహాయమువలన రాజుకు కోపము కచ్చి అన్నివిధముల శిక్షలను విధించుట సంభవింపవచ్చును. అట్టి సమయములందే ప్రేమ, సహనము, బలము పరీక్షింపవచ్చును కఠినశిక్షల ననుభవించుటకు సిద్ధముగానివాడు అసహాయ మవలంబింప జాలడు. ఏ ఒకకో యిద్దరో యామూడుపార్శవులను నేర్చుకొనినంత మాత్రమున దేశమంతయును అసహాయము నవలంబింప సిద్ధముగ నున్నదని తలంపజాలరు. ఇట్లు అసహాయము జేయుటయును చాలనుందిజను లీధముగ సిద్ధముగావలయును. లొందరపడి అసహాయము జేసినయెడల అవాద్యము వాటిల్లును ఈవిషయము లనుగ్రహింపని కొందరు దేశభక్తులగు యువకులు సహనము వీడెదరు ముఖ్యముగ కార్యములేవైనను జేయుటకు ముందువలెనే అసహాయ మవలంబించుటకు పూర్వముగూడ సిద్ధముగావలసియున్నది కావలెనన్న యెక్కడబట్టిన వారు అసహాయ వాదులు గాజారు. శిక్షణముచాలముఖ్యము. కఠియవాడులో నెక్కడగాని చాలమంది యీకావలసిన శిక్షణమును బడలలేమో నాడుచెలియదు. కావలసిన శిక్షణము నే బడసినయెడల అసహాయముజేయుట అవసరమే కాక పోవచ్చును.

ఇప్పుడున్న ప్రకారము జూచినయెడల కఠియవాడు లోను భారతదేశమునందలి తరభాగములందు గూడ మనసి అసహాయమునకు సిద్ధపడు నవసరము వారు గాన్పించుచున్నదిజనము నేవాభావమును, త్యాగ, సత్య, అహింస, ఆత్మగ్రహ సహనభావములను కృషిజేయవలయును. ఈరణము లభివృద్ధియగుటకై వారు నిర్మాణకార్యములయందు నిశుక్తులుగావలయును ప్రజలలో విశ్వబుముగ పని జరుగుచుండినయెడల అనేక సంస్కరణములు వానియంతిలు నవియే జరుగుచుండును.

రాజకీయ పక్షము

కఠియవాడు రాజకీయపక్షములకు గుప్రసిద్ధిగాంచినది ఈతరగతివా రెక్కడలేని విషయమును జూపుదురు. అందువలన గారు పరికిరమును డంబమును బూటకమును నేర్చుకొనిరి వారుచ దుపుకొన్నారే అందువలన సంస్కరణములకు వాజాపవలసియున్నారు వారికెట్లుమన్నయెడల ప్రజాసేవ నెండ్లనజేయగలరు. ఈరాజకీయోద్యోగుల సచ్చారిత్రులగ నున్నచోట్ల ప్రజలలో సంకృతి గాన్పించుచున్నది నేను జెప్పసంగతులు రాజకీయోద్యోగుల తగతికి జెల్లును. కాని ప్రతిరాజకీయ జ్ఞానులైనారు. కాని వాగా పనిజేయగలవారు యితరగతి యందు గలరు కావున యీ తరగతివై నాకు బొత్తిగ ఆపోలేదు వీరు సంస్థానములయందు ధనసంపాదకు గాక నేవాబుద్ధితో పనిజేవయెడల యెక్కువలొగము గలగలరు.

ఇతిరతిరగతులు

ఇక నీసంస్థానములందు కృషిముల జేయక స్వతంత్రవృత్తి నవలంబించిన వారు నిర్మాణసేవజేయుట నులభిము. వారు నేను పై చెల్లిన నుగుణములను బెంపొందునటుల జేసికొనవలెను ప్రజలలో నేకమై నిశ్చలముగ పనిజేయుచు విశుద్ధముగ పోరాడగలవారు మనకు గావలయును ఇట్లు పనిజేయగలవారు యేకొలది మందియో యుండురు. కఠియవాడులో అట్లు పనిజేయగలవారు గ్రామమునకొక్కరైన గలరా? లేరనియే ప్రత్యుత్తరమువచ్చునని నాకు తెలియును. దీనిని జదువు తరగతి జనము

నకు గ్రామ జీవన మనశ్చేదియై యొకప్పుడొకప్పుడు మండదు. వీరైన ఆభిప్రాయము గలవారికి దిరుచింపదు. ఐనను భారత దేశము యొక్కయు కథియవాడు యొక్కయు జీవము గ్రామము లందగలదు.

రాటము

ఈ సే ను జేయుటెట్లు? ఇందు రాటమునకు సేను ప్రధానస్థాన మొసంగెదను. ఇందుకు ప్రతి కూలముగ కట్టి ప్రాయములను సేను వింటిని కాని సేన తిట్లు దానినే కేపు చుడ గ్గున చక్రమువలె బూజించెదరిని నాకు దెలియును మనంతట మనము యీ పనికి గడంగున్నను పరిస్థితు లిందుకు నిర్బంధము జేయునని నాకు నమ్మకముగలదు భారత ఆర్థిక శాస్త్రమును జదువుటగా రాటము నుగూర్చి చదువుటయే అనగా పదిహే వుడున్న గ్రామపరిశ్రమల పునరుద్ధరించుటయే నూలువత్తుట ను సేను వ్యక్తిత్వ ని చెప్పటలేదు కాని అన్ని మతములవారను యెగలవారను అనునవింపవలసిన ధర్మముని తలంచుచున్నాను.

ఏ దేశము శరీర కష్టమును నమ్ముచో ఆదేశము మీదనే భవిష్యత్తులయూ వాధారపడియుండునని ఒక అమెరికా బిలే ఖరీ చెప్పెను. జీవములే యంత్రముగ్ని పెంచుటతో దేశ ములన్నిటికిని విసువుగల్గెనది సజీవముగల మ శరీర యంత్రము లను త్రువ్వుటకులకునే నిర్దీపములను యంత్రరాశిని దెచ్చి మన ము పాడుకొనిననుచున్నాము. శరీరమును పూర్తిగ పనిజేయుచి యుపయోగించుకొనవలెననియే భగంతుడు కాని చె ను. మనము దాని నివేధింపజాలము. శరీర యజ్ఞమునకు రాటమే ఉచితవిన్నము ఈ యజ్ఞమున జేసి బానియకుండు భుజించువాడు దొంగకను జేసి క్షింతువును. ఈ యజ్ఞమును మానివేసి మనము దేశ శ్రోహులమై అధ్యష్ట దేవతను ర నీయకుండు తిలుపు దిగించితిమి ఇందులకు నిదర్శనము భారతదేశములో అనేకులు స్త్రీపురుషుల శివప్రాయములగు నుండుట గాన్పించుచునేయు న్నది సే ప్రజలు కట్టుకొను నుద్దరికయమున అడ్డుము వచ్చుచున్నానని నా ప్రతియమిత్రుడు శాస్త్రీగారు చెప్పవచ్చును ఇది నిజమే అవసరమైనపు డిట్లుచెయ్యట దేశసేవకుని ప్రతివా నిధర్మమైయున్నది పంట్ల లాల్ సీతేశ తోడుగలం దినయెడల సేను వద్దని యెల్ల త్రి చాలవలసిదే మనదేశ శివోష్ఠాస్థి కుడి తిగడు దేశము వికేయ గడ్డనుపయోగింపకుండు వారిండుట ప్రతిభారతీయుని ధర్మమైయున్నది ఈ ప్రాతిహ ల్యము గడ్డవిదేశీయమైనదని గాక కానిని తిగుమతిజేయుట పరి నవచ్చుకారిత్రయము నెడలనైయున్నది. ఈదేశమునందు పండు ధాన్యమును వరు సాట్లండునుండి ఓటుధాన్యమును గాని, రమ్మనుండి రైద న్యమునుగాని దెప్పించుచుండునెడల సేను పంటయిండ్లలోనికి తోయి యిష్టమునచ్చిట్లు తిట్టి ధరాణ గూ రొన్ని పాపనో వేదనము దెలియునట్లు జేసెదము ఇట్టి వీచధ్య జరిగెన గూడాను. ఘోరయుద్ధసమయమున యాహోపునందు ప్రజలకొన్ని పంటలను బండునటుల నిర్బంధముజేసి ఆహారపా నీయముల విషయమున కింట్లు గల్గియుండిరి

గ్రామములందు సేనజేయ గోరువారు రాటమునుగూర్చి పరిశ్రమజేయుట దప్ప మరేమియునులేదు. వందలవేలకొలదియం ది స్త్రీపురుషుల యిందువలన తమపాట్లను బోసికొనుచు దేశ మున కబ్బడి లాభము గలుగజేయుదురు. ఈ సేనజేయుటవలన ప్రతిగ్రామీయునకును ఆర్థిక రాజకీయ విషయములందు ప్రధాన జ్ఞానమును గలుపజేయుట యగును ఈసేనలన గ్రామములందు జాలరకు జమైనవిద్య నేర్పి గ్రామములంగన్న లోపములు లను దెలుసుకొనుటకు వీల గల్గును

ఈఖర్చు ప్రచార న రాజ నకుకు పాక్షికులకు సం ఘర్షణమున కవకాశము లే వాగా వాటికల సంబంధములు ప్రేమతో గూడియుండును. ఇందులకు ప్రచారకులు సవినయం లుగ నుండవలె కావున యీరాజకీయ నహాసభను రాటము నకు ప్రాముఖ్య మొసంగునని కోరుటలో నా సేమియు సిగ్గులే దు, నెనుకొదను

ని మ్న జా తు లు

అస్పృశ్యులందుగూడ నిర్దీపియే జేయవలసియుండు ను. హిందువులందు ను అస్పృశ్యులను దొలగించుట మఖ్యధర్మ మైయున్నది ఈ విషయమన గూడ రాజులు అడ్డుమువచ్చెదర ని భయపడ నక్కర లేదు. హిందువులు నిర్మలజాతికి సేవజేసి వారు స్వాయప్రార్థన గునోసంగ ఆశీస్సుకొదల జాగ్ని ఆత్మ పాఠశాల ఉత్తమమును జేయునెడల వారలకు పొయిన ఆత్మ బలము చె పునని నాకు దృఢభావముగలదు. ఆచుచ్చను తొల గించుట కావలయు. నిమ్మజాతి సేనజేయు హిందువు హిందూ మతరక్షకులకు టుయేగాక నిమ్మజాతి సోదరీమణుల హృదయ ములందు పూజనీయులగ నందుము

ఇధికారులు రెండువిధములైనవి ఒకటి శిక్షించుచునేతా గిని రెండవది క్షమించుట ప్రేమార్థముల గల్గినది. రెండవది అధికారము శిక్షించెదమని భయపె ట్టినది క్షమించుట ఫలవంతమైనది. ఈసభాసభ్యులు ప్రేమతో సేనజేయుటకు నిర్దుష్టముగనుండునెడల ప్రజల పక్ష ము నహట్టాడుటకు జాగ్రత్త పాట్లండును శీరాజుగాని వారి కడ్డుభాగం అడ్డుదే అవసరమైనయెడల అసహాయ మవలంబిం చుటకు వారెవరని మేర్పడును.

కాని నాకు రాజులందు విశ్వాసముగలదు ప్రజలు నాగ రకులై విజ్ఞానకుంతులై ఆభిప్రాయములగల్గి యున్నపుడు దాని జలమును వారుచెట్లకే గుర్తించెదరు. రాజులుమాత్ర మెవరు? భారతీయులేగదా! ఈదేశము మనకెంతో వారికి నంతే. వారి వృద్ధయములకు నమ్మునట్లు జేయుట సాధ్యమే వారికి న్యాయ మని గోచరింపవలయు జేయుటకష్టమని సేనుతలంపను. మనము పట్టుబట్టి ఆపనియొప్పుడును జేయలేదు. మనము తొందరపడుచుండుము. మనము సేనజేయుటకై సిద్ధముగ నున్నయెడలనే విజయము జేకురును, ప్రజలను రాజులను విజయము గాంచె దరు.

హిందూమహమ్మదీయమైత్రి

ఇక ను మాడువనియము హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి. కథియవాడులోగూడ నీవిషయము కొందరమనకుల క తలెట్టుచున్నదని నాకు ఒకటి రెండుతేఖలు వచ్చినవి. హిందు దుష్టులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రియుండవలెనని సేను దెప్పకకరలేదు దేశములో సేఖాపముగాని ప్రచారకులెవ రను విదిలిజేయరాదు

నాకర్షణ శ్రము

చాలమందికి నాయుపన్యాసము అనంపూ ర్ణముగను చప్పగనుండునని నాకు దెలియును కాని నా అభిమాన విషయములను దొలగి వేరేసలహాను మరేయిగాని ఉపయోగనైనదాని నీయజాలను నా కర్మక్షేత్రమేదియో విశదము జేయబడినది. నాకు ప్రేమధర్మముపై మోహముగలదు అదియే నాకు చింతామశేషంబిది ఆహింస యొక్కటియే సర్వతోగ ని వారణోపధమని నాకు దెలియును అహింసా మార్గము పౌరుషములేని పిరికిపందల మార్గము గాదని నాకు దెలియును. అహింసనిర్భయత్వమును జాటుడి త్రము క్షత్రియధర్మము. అందు పోరాటము నకు గని అపజయమునకుగాని అవకాశములేదు. అది ఆత్మకొక నుగుణముగలచేత దానిని పొందుటకు కష్టమేమియునులేదు. లోకల ఆత్మగలదని భావించు ప్రతివానికిని అది నులభముగ చేకూరును అహింసా మారముదప్ప మి రే దియును భారతదేశమునకు తగదని నాకు నమ్మకము రాటము భారత ధర్మ చిహ్నము. అదియే బీదల పాలిటిక్క తరువు, ప్రేమ ధర్మమును కాలావకాశము లేమియును ఆటంకము గా జాలవు. కావున నాస్వరాజ్యమునందు మూల మాదిగలు అన్ని కులములవారును దుర్బలులలో ను దుర్బలులును జేరుదురు. వీరి నందరను మైత్రి తో జేర్చునది రాటము దప్ప మరేమియును గాదు.

నాకు బాగాతెలియని మితేశవిషయముల గూర్చి సేను చెప్పింపలేదు సంస్థానముల కట్టిప్రభుత్వనిర్మాణ ముండ లెనో సేనుచర్చింపలేదు ఆవిషయమును మీరేరేజీకి కొనగ లరు దేశము తననిశ్చయము నాచరణలో తెట్టుకొనుటకు తగిన బలమును జేకూర్చుకొనుటకు సాధనములను గనుగొని వినియోగిం చుటయే సాధ్యమైయున్నది. దేశము తనకుగల బలమును గ ను గొని న యె డల ఆ ప్రభుత్వ నిర్మాణ మా ర్గ ము ను త న ం ట తా శే క ను గొనగల్గి నిర్మించుకొనుట ప్రజాసేవకులలో నెవరు రాజగ నుండునో ఆరాజెనాకీమమైనవాడు. పౌరులే నిజమైన యజమాని. యజమాని నిద్రపోయినయెడల నాకరేమిజేయవలెను? కావున యేపని జేసినను నిజమైన జాతీయ ప్రబోధముగలంక జేయుటకే ప్రయత్నముగనన్నది.

నా ఆదర్శ విట్టిగుట వలన భారత సంస్థానములు సేనా హించిన స్వరాజ్య నందుండుట కవకాశము కలదు పాదులకు వాటిహక్కులు సంపూర్ణముగ రక్షింపబడును హక్కులు జేకూ రుటకు ధర్మమును నెరవేర్చు వలెను. కావుననే సేను రాజుల యొక్కయు ప్రజలయొక్కయు ధర్మమును నెరవేర్చునెడల హక్కులు దూరమునకు బోజాలవు ధర్మములను నిర్వహింపక విడిచి హక్కులకొరకు పరుగిడునెడల వికండ్లుమునుకొని తె రచునంతలో ఘాయమగును. వాటి వెంటబడుకొలదియు మర మునకు బోవును. ఈధర్మమునే శ్రీకృష్ణుడుగీతలో నిట్లు కెప్పెను.

“కర్మక్షేత్రవాధికారస్తు మాధలేమకదాచన” కర్మయే ధర్మము ఫలముహక్కు.

అగ్ని ప్రమాదము

రూ 40000 లు విలువగల ఆస్తి పరశురామస్మితి కాబడెను

కీరసనాయలు బుడ్డిదీపము అగ్నిప్రమాదమునకు కారణము

హొంబాయి, జనవరి 10 — అజాగ్రత్తగ కి సనాయల బుడ్డిదీపమును ఉపయోగించుటచే నెట్టి అపాయము వాటిల్లునో భూకేశ్వరము ప్రాంతమందలి మునిసిపలు మార్కెట్టుదగ్గర నేటి ఉదయమున సంభవించిన గొప్ప అగ్నిప్రమాదము ఎల్లరక్షను స్వప్తముగ దెలియజేయుచున్నది. రెండు అంతస్తులుగల మేడ యందలి క్రింది అంశుతలో అగ్ని బయలుదేరగనే కే:లు వేయ బడెను. వెంటనే నిప్పు ఆర్యయంత్రములు రెండువచ్చెను కాని పరిస్థితులు ఉపద్రవకరముగ నుండుటచే మరికొన్ని యంత్రముల సహాయముకొరకు తెలిపాడు చేయబడెను ఈయంత్రములు వచ్చుసరికి మేడయంతయు భగ్గుగ మండుచు ప్రక్కనున్న మరి రెండు మేడ లంటుకొనెను కాని నీరు సమృద్ధిక నాస్థమందు గలదు గాన తుదకు అగ్నిని యంత్రములు ఆర్పివేసెను నుమారు రూ 40000 లు విలువగల ఆస్తి పరశురామస్మితి కాబడెను అగ్ని పుట్టుటకు కారణము కీరసనాయలు బుడ్డిదీపము ఒకగది యందు అజాగ్రత్తగ ఉపయోగించుటయే (అ. ప్రె.)

వీడ్కోలుపు విందు

నర్ ప్రాంకు స్టేగారి దర్బారు

పరిపాలన విమర్శనము

నాగపురము, జనవరి 10 — మధ్యరాష్ట్రీయ గవర్నరు గారకు నర్ ప్రాంకు స్టే గారునిన్నను వీడ్కోలుపువిందుగానిం చిరి దర్బారీరులకు పతకములను, సన్నులు అర్పించిన పిదప, నర్ ప్రాంకు స్టేగారు తమసాయాంకింద గావింపబడిన పరిపా లనను అవలోకనము గావించిరి. అసహాయాద్యము జననమును మరణమును, 1921 సంవత్సరమందలి నాగపురములో సంభవించిన పోరాటములు, 1928 వ సంవత్సరమునందు పతాకాం దోళనమును, 1924 వ సంవత్సరమందు హిందూ మహమ్మదీయ తగవులను మన మె జూచితిమి. రాష్ట్రీయందు యీ ఉద్యమ ములకు బూర్వమందున్న సంబంధమును వెల్లతగతులందును అ భివృద్ధికొందుచున్నందులకు స్టేగారు సంతసించిరి. సంస్కరణ ములవలన ప్రతిష్ఠింపబడిన మొదటి కానసభగావించిన పనికి స్టేగారు ప్రశంసించిరి. కాని స్వరాజ్యవాదుల చర్యవలన ప్ర జాహిత జీవమునకు తోడ్పడు ప్రభుత్వ ప్రణాళిక నిర్మితమవసి నవచ్చుటగాక అభివృద్ధిగావించుటకు చేయవ లసిన పనులన్నియు గట్టికట్టలపై వచ్చెను. ఆకాళంగముతో ప్రాంకుగారు రాష్ట్రీయను విడుచుచున్నారు. ప్రభుత్వముయొ క్క భావివిధానమును ప్రకటించుచు మధ్యవర్గకాలకానసభ వారు రాజ్యవిధానమును నడపుట కొరకొసారి తరుణమియబ డుదురనియు, రాజోవు మార్చి నెలలో కానసభాసమావేశము జరుపబడుననియు గవర్నరుగారు నుడి విరి. ప్ర జా య త్ర కాఖిలమంత్రులచే బరిపాలింపబడునని తలంచుచు ఆనాయ వ్యయపట్టిక కానసభ వారి కర్పించబడును. ప్రజాయ త్రకాఖిలం దభివృద్ధికి తోడ్పడుపనులు నెరవేర్చుట కేర్పాట్లు గావించబ డును రాష్ట్రీయ ఆర్థికపరితులచక్కగనున్నవినియు, అభివృద్ధి కరములగునాగపురమువిశ్వవిద్యాలయసాధనము మొదలగువిషయ ములను గరించయు దెల్పెను సామ్రాజ్య, రాష్ట్రీయ, సబార్డి నేటు సర్వీసువారలకు క్లాఫించెను భారతదేశ ప్రజలందు తమ జిగల న్నేనాతులయొక్క గౌరవమును, న్యాయబుద్ధియు, శక్తి సామర్థ్యములను కొనియూడి వారి నుగ్రభాసంపదచే దేశీయాభివృ ద్ధివిషయమున తమ కెంతమాత్రమును సందియము లేదనియు భారతప్రజలయెడ తమకు ల సానుభూతియు గవర్నరుగారు తెలియచ్చి ఎల్లరిని వీడ్కోలిపిరి. (అ. ప్రె.)

కన్నాటుదంపతులు

లావకోరు, జనవరి 12 — ఈనెలాఖరున కన్నాటుదం పతు లీపురమును జూచుటకువచ్చెదరు. దంపతుల యిష్టానుసార ముగి వారిచ్చుటకు వచ్చుచుండుటచే బహిరంగ తంతులేమియు జరుపబడవు. ఫిబ్రవరి 2-న తేదీయందు గావింపబడు పోలో టూర్న మెంటు ప్రాంతభోగ్యమును కన్నాటు దంపతుల కాడవచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

జాతీయవాదుల జయము

పునహ, జనవరి 12 — పునహజిల్లామందలి మావాలతా లూకాబోర్డు ఎన్నికలందు జాతీయవాదులన్ని స్థానములకును ఎన్నుకొనబడిరి. (అ. ప్రె.)

AMRUTANJAN

1925 CALENDAR 1925

The picture of "Mahatma Gandhi" in sitting posture
and
"Radha Krishna" with 3 attractive colours.

అమృతాంజనము

1925

క్యాలండరు

1925

"మహాత్మా గాంధీ" "రాధా కృష్ణ"

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు —

15-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

ఆలశ్యము ఆశాభంగమగును.

1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

మృత్యురహస్యము

సచ్చిదానందస్వామిగారి యుపన్యాసము

సచ్చిదానందస్వామిగారు, "మృత్యురహస్యము" అను విషయమును గురించి, నిన్న సాయంత్రము, తిరువల్లి క్వారుని పేట కార్పొరేషను మాడెలుస్కూలునందు పర్యవేక్షించుచు నిట్లు నుడివిరి ప్రపంచమునందాదినుండియు ఆధ్యాత్మికవిధు లీవిషయము నతితీవ్రముగ విచారించిరి. కాని ఎప్పటికప్పుడీ విషయము క్రొత్తదిగానే గానియును. ఈ సమస్యను జీవన్ముక్తులు మాత్రమే పరిష్కరింపగలరు. ఇతరులు చీకటియందు దారితడవు కొనుగట్టు లీ విషయము నస్పృహముగ మాత్రమే దెలిసికొనగలరుగాని స్పృహముగ దెలిసికొనజాలరు. మరణించిన తరువాత జీవు డేమగును అను విషయమును దెలిసికొనుటకు ప్రపంచము నందు వేర్వేరుప్రదేశములవా రందరును విచారించి వేర్వేరు సిద్ధాంతములగావించియున్నారు. జీవుడును, దేహమును ఒక టేననియు, దేహమునకు గలిగిన కష్టముఖమునెల్ల జీవు డనుభవించుననియు ఈ జన్మయు లెంచెదరు. అందుచే వారు, మృతక శేవరముల కాల్పుటగాని, పాతికెట్టుటగాని యొనర్చక ఒక ఆలయమును నిర్మించి అందు పదిలముగనుంచెదరు. పీఠా లీవిషయమును గురించి ఆలోచించు కష్టములను దలపెట్టుకొనలేదుకాని ప్రాణి మరణించిన తరువాత జీవుడు భగవంతుని దగ్గరకు పోవు ననియు, మొదట భగవంతుడు ప్రాణియొక్క శరీరమును తయారుజేసి దాని ముక్కులలోనికి జీవను నూడుననియు హిబ్రూలయం దొకనమ్మకము గలదు. చార్వాకులు, ప్రాణి, ఈప్రపంచమున గన్పించునంతవరకే జీవించు ననియు మరణాంతర జీవితముగాని, కర్మానుభవముగాని లేదనియు, అందుచే ఈజన్మయందు సుఖమునందుటయే ప్రధానమనియు నమ్మెదరు. మృత్యురహస్యమును గురించి హిందూ వేదాంత శాస్త్రములందు చాల విపులముగ చర్చింపబడెను. కఠోపనిషత్తునందు నవికేతు యను సంభాషణయందు ఈవిషయమును గురించి ముఖ్యములిగు విషయములు దెలుపబడెను. హిందూవేదాంతశా

స్త్ర ప్రకారము అత్మ ఆత్మన మైనది. దానికెట్టి మార్పునులేదు. మరణమునగా నొకమార్పు మాత్రమేని హిందువుల అభిప్రాయము. బాల్య యౌవనాద్యవృద్ధియందు ఎట్టి మార్పులు గలుగుచున్నవో మరణముగూడ నట్టిమార్పు మాత్రమే. అత్మయొక్క శాశ్వతత్వమును గురించి గీతయందు విపులీకరింపబడెను. పుటుకగల ప్రతిజీవియు మరణమును మార్పు ననుభవించి తీరవలెను. చిహ్ను బ్రహ్మకుగూడ నీమార్పుగలదు. ఒక్క పరమాత్మయగు భగవంతుడు మాత్రమే ఇందు క తీతుడు. సామాన్యముగ మరణమనిన ప్రతివారును భయపడుదురు. మనము జాగ్రత్తగా విచారించినయెడల వారు, మరణ సమయమున గలుగు బాధలకు భయపడుచున్నారగాని, మరణమునకు భయపడుటలేదు. జీవుడు శరీరమును విడచి వెల్లునవుడు, కోటితేల్లుకరచిన నెంత భాధయో యంత భాధ ననుభవించునని నమ్మెదరు. రాగముచే నీ భాధ గలుగుచుండును. రాగమును వీడగలిగినవారు, జీవించుటనెంతగ ప్రేమింపగలరో మరణించుటగూడ నంతగనే ప్రేమించును. సన్యాసు లిందుచేతనే మరణమును సమానముగ ప్రేమించి ఆహ్వానింపగలుగుచున్నారు. యుద్ధమునందువై నికుడును, ఆత్మహత్య యొనర్చుకొనువారలునుగూడ మరణము నాహ్వానించుచున్నవారికిని సన్యాసికిని భేదముగలదు. వైదికుడు ఇతర విషయములందు కంటే తనవిధిని నిర్వహించుటపైగల ఆధికమగు రాగముచే మరణమునాహ్వానించుచున్నాడుగాని, మరణమునందు గలసమతచే నాహ్వానించుటలేదు. ఆత్మహత్య జేసుకొనువారు తామప్పుడనుభవించు బాధలకంటే తక్కువ బాధలుగల మరణమును వరించుచున్నారు. కాని, మృత్యువునందలి సమతచే గోచుటలేదు. సన్యాసి మరణమునుగూడ ప్రేమించుటను, వైదికులును ఆత్మహత్య యొనర్చుకొనువారలను మరణమును ప్రేమించుటను, ఈభేదము మృత్యువును జయింపవలెననినచో మనము సంగపరిత్యాగ మొనర్చవలెను.

లాలా హరికిషన్ లా గారు

బాంకింగుఅభివృద్ధిగావించుటకు చేయుకృషి

లాహోరు, జనవరి 10:— ఇదివరలో అనేక బాంకుల అభివృద్ధికి దోడ్పడిన పంజాబుదేశప్రాతమంత్రయగు హరికిషన్ లా గారు బాంకింగువ్యాపారము నభివృద్ధి గావించుటకు గట్టిప్రయత్నములు పంజాబు రాష్ట్రమందు గావించుచున్నారు. పీషిబుబాంకి ఆఫ్ నార్దరను యిండియా లిమిటెడ్లు అనుపేర పీకొ నూతనబ్యాంకిని స్థాపింపనున్నారు. రిజిస్టరుచేయబడినది. అనతికాలములో ప్రారంభింపవలయు నట్లుబడును.

నూతనముగ స్థాపింపబడిన పంజాబు స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజి లాలా హరికిషన్ లా గారి కృషిలనలె స్థాపింపబడిన స్వల్పకాలములో నిది వ్యాపారమును ప్రారంభించును.

బందరు సబుకోర్టు ఫయిల్

O. S. No. 3/1924

వాదులు:— వెల్లంకి వెంకట్రామయ్య వగైరాలు.

ప్రతివాదు:— మేహాది వీరభద్రయ్య మయివరై నందున గార్డీయను తల్లి మేహాది దుర్గమ్మ వగైరాలు.

యీ నెంబరులో 6 వ ప్రతివాది అయిన నార్ల సుబ్బయ్య దావా దర్జీలాను చనిపోయినందున అతనికి వారసు కుమార్తె అయిన వెంకయ్య, తాతయ్య, సీతారామయ్యలును పార్టీలుగా చేర్చి నోటీసులు జారీచేయించగా వెంకయ్య అనే అతను నోటీసులను పుచ్చుకొని పుండనందున కోర్టువారు సదరు నోటీసులనిమిత్తం ది 16.1.25 తారీఖునకు వాయిదా దయచేయును సబ్జిట్యూ టెడ్ సర్వీసుకు కూడా పుత్తర్వులు యిప్పించినారు. గనుక ఆకోజున సదరు వెంకయ్యకుగల ఆక్షేపణలకు కోర్టువారి యెదుట 10 ఘంటలకు వజరై తెలియపర్చుకొనవలెను. లేని యెడల యక్కపార్టీ చేయబడునని యిందుమూలముగా తెలియపర్చడమయినది.

బందరు }
12-1-25.

వి. సూర్యనారాయణరావు,
వాదితరపున క్లీకు.

ప్రకటన

రేపు (మంగళవారము) సంతకాంతి పండుగ యగుటచే మా కార్యాలయమునకు సెలవొసంగ బడినది. కావున రేపు దినపత్రిక వెలువడదు.

వ్యవస్థాపకుడు

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరి నెల 12-వ తేది

సోమవారము

స్వదేశ సంస్థానములకు మహాత్ముల సందేశము

కృషియవాడు రాజకీయ మహాసభయందు గాంధీ మహాత్ముని అధ్యక్షోపన్యాసమును జదువు వారికి నూతనవిషయ మేమియును గాన్పించ కున్నను, సత్యము నెన్నిసార్లు జెప్పినను క్రొత్త గనే యందు కలిసి ఆవాక్కును, సత్యవచనమును యెన్నిసార్లు విన్నను చదివినను శ్రోతలకును పాఠకులకును విసుపు జనించదని దెలుప సాహసించె దము. దేశీయమహాసభయందు దెల్పిన విషయ ములకన్న క్రొత్త వేమియును యీ సభయందు దెలుపలేదు. ఆయనకు భారతదేశ విమోచనము స్వాతంత్ర్యము దప్ప మరేదియును గోచరించదు. అందులకు సాధనము రాటము, హిందూ మహమ్మ దీయ మైత్రి, అస్పృశ్యతా నివారణముదప్పు వేరు మార్గములు లేవనియే దేశీయమహాసభ అధ్యక్షోపన్యాసమునందు దెల్పిన విషయముల నిచటగూడ దెల్సెను. బ్రిటిషు భారతదేశము స్వతంత్రముగ నుండనంత కాలము, స్వరీపాలనము ననుభవించ నంతకాలము బ్రిటిషు భారతదేశమును స్వదేశ సంస్థానములనుగూడ విచ్ఛిత్తుగ నుండవలసినదే యని మహాత్ముడు జెప్పిన మాటలయం దెంతయో సత్యముగలదు. దేశమునందు మూడవవారు వచ్చి పరిపాలించుచున్నంతకాల మీ విచ్ఛిత్తు అట యుండును. బ్రిటిషు భారతదేశము స్వరాజ్యమును బొందినపుడే దేశమంతయును చక్కబడగలదు. ఇందులకు దేశీయమహాసభ జేయు ప్రయత్నములకు స్వదేశ సంస్థానములుగూడ తోడ్పడవలసి యున్నది. దేశీయమహాసభ నిర్ణయించిన కార్య విధానమునే యనుసరించుచు యీ సంస్థానములు దేశమునకు మేలొనరింపవచ్చును. స్వరాజ్యసంపాదనకు సహాయముజేయవచ్చును. ఇందులకే మహాత్ముని సాధనములన్నియును దారి జూపుచున్నవి. స్వరాజ్యముక్రింద స్వదేశ సంస్థానముల స్థితిని గూర్చి మహాత్ముడు దెల్పిన వాక్యములను జదివిన యెడల తద్విషయమై సందియములు బయగలవు.

మహాత్ము డీ యపన్యాసమునందు స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును, పాలితలకును గావించిన హితము ప్రశంసనీయముగనున్నది. ఇక్కలమున నీ సామంతరాజులు యూరోపుఖంకమునకు దేశ దేశాంతరములకు నేదో మిషమిషబోయి తమ

దేశమును పౌరులక్షేమమును లెక్కజేయక తిరుగులాడునీతిని బాగుగ ఖండించిరి. ఈ సందర్భమున రాజా హరిసింగుగారి తార్కాణము మనకు గాన్పించుచు నేయున్నది. అట్టిది కూడదనియే మహాత్ముని హితము. పాశ్చాత్యానుకరణములు వలదని బోధించిరి. దుర్వ్యయముల జేయరాదని హితమునొసంగిరి. బ్రిటిషురెవిన్యూ షద్ధతిని పాలితులపై నఖండమగు పన్నులనువేసి వారిని క్రుంగడియటయు, ఆబ్కారీ ఆదాయమును తగదని వాదించిరి. కథియవాడు సంస్థానమునందు మద్యపాన దురభ్యసమునాపుటకై కొంత సంస్కరణము ప్రారంభమైన దనుటకు సంతోషింపవలయును. త్వరలోనే ఒక్క కల్లుదుకాణమైనను లేకుండబోవలయునని మహాత్ముడాశించుచున్నాడు. మహాత్ముడు సంస్థానాధీశుల కొసంగిన హితమును వారిపై గావించిన విమర్శనమును వారి క్షేమము నారసియే జేసినటుల జెప్పుచున్నాడు. అట్లు చెప్పకున్నను మహాత్మునిభావమును శంకించువారెవరు నుండరు. సత్యమును అహింసయు ఆయనమతము. సత్యమే ఆయనదైవము. అహింసములముననే ఆయనకు భగవత్సత్వోత్కారముగల్గును. అహింస యన ప్రేమమార్గమే. పాలకులుగూడ ఇట్టియుత్పిష్టాదర్శములగల్గి ప్రవర్తించునెడల రామరాజ్యమును జేయట కేమాత్రిమును సందియములేదు. స్వదేశ సంస్థానములందు రామరాజ్య మిక్కలమునగూడ సాధ్యమని మహాత్మునకు నమ్మకముగలదు.

మహాత్ముడు ప్రజల కొసంగిన హితము నందరును పాటించగలుగు. అందు ప్రభుత్వశాసనమును ప్రజలెట్లుల గౌరవింపవలసినదియు వ్యక్తముజేసిరి. 'యథారాజా తథాప్రజా' యను నార్యోక్తియందు సత్య మర్థభాగమే గలదనియు ప్రజలెట్లుందురో రాజును అట్లందునను విషయమునం దెక్కువ సత్యము గలదనియు మహాత్ముడు ప్రతిపాదించుచున్నాడు. సత్యాగ్రహధర్మము యీ సందర్భమున చక్కగ వివరింపబడినది. ఇందులకుగావలసిన శిక్షణయును, అహింసయు, సత్యసంధతయు, ఆత్మనిగ్రహమును యిదివరకు జెప్పుచున్న విషయములనే మహాత్ముడు వివరించెను. సంస్థానాధీశులకువలెనే ప్రజలకుగూడ ఖద్దరుయొక్కయు నిమ్మూత్పాదకరణముయొక్కయు, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి యొక్కయు ప్రాముఖ్యమును బోధించిరి. అహింసయే అత్యున్నత శ్రుతియధర్మమని మహాత్ముడు జెప్పినపుడు సామాన్యులకు వింతగ దోచవచ్చును. చార్లన్యము, పశుబలము శ్రుతియధర్మమను సామాన్య జనాభిప్రాయమును మహాత్ముడు త్రోసివేసెను. అహింసయందు ధైర్యభావముగలదు. ఇందు పోరాటమునకు గాని అజయమునకుగాని అవకాశములు లేవు. అంతరాత్మగలదని భావించు ప్రతిపానికిని యిది సాధ్యమగునని మహాత్ముడు దెల్పుచున్నాడు. ప్రేమధర్మమునకు కాలనియమములేమియును లేవు. మహాత్ముని స్వరాజ్యమునందు యీ కుల మాకుల మనక అందరకును సమానత్వ ముండును. ఇట్లుండరను బంధించునది, అందరలోను ప్రేమైక్యభావములను సమకూర్చునది ఒక్కరాటమేయని మహాత్మునకు సంపూర్ణ గాఢ విశ్వాసముగలదు. ఈ రాటము ఖద్దరుప్రచారమునకే మహాత్ము డీ సంవత్సరము ద్వంద్వసంకల్పమును

జేసెను. ఏ సభలో ముచ్చటించినను యెవరితో మాటాడినను యేమివాసినను రాటముమాటదప్ప యింకొకటిలేదని అందరకును గాన్పించుచునే యున్నది. ఆయనయెవరిని సందేశ మింతకన్న యెక్కువేమియునులేదు. సర్వ రాజకీయ విషయములు నిందు నిమగ్నమైయున్నవనియే ఆయన జెప్పుచున్నాడు. అట్టివిశ్వాసమే అందరకును యిష్టదేర్పడవలసియున్నది. అయ్యదియే దేశమునందు జాతీయప్రబోధమును గలుగజేయగలదు. బ్రిటిషు భారతదేశమునందుగాని, స్వదేశసంస్థానములందుగాని రాటమును, మహాత్ముడన్నటుల నుదర్శనచక్రమును త్రిప్పుట విధియైయున్నది. సంస్థానముల కెట్టిప్రభుత్వనిర్మాణ ముండవలెనో తాను చర్చించుటలేదనియు, దేశము ఆత్మనిశ్చయమును ఆచరణలో జెట్టుకొనుమార్గమును తా నారయుచుంటిననియు మహాత్ముడు జెప్పినమాటలు గమనించినయెడల స్వరాజ్య నిర్వచనము గావలెననియు తన్నియాణము జేయవలెననియు గోరువారికి ప్రత్యుత్తరము రాగలదు. దేశములో ప్రజలయందు ఆత్మనిశ్చయబలమును గలుగజేయటయే ప్రధానమనియు, అదియే ర్పడినపిదపదానంతట నదియే యేదేనొక ఆకృతి దాల్చుననియు మహాత్ముడు జెప్పిన మాటలయం దెంతేని సత్యము గలదు. ప్రజాసేవకులలో రాజైనవాడే రాజగును. ప్రజలుగాని రాజుగాని తమధర్మమును దాము నిర్వర్తింపవలయును. ధర్మముల నాచరింపక హక్కులకొరకు ప్రాకులాడినయెడల అవి మరంత దూరమునకు బోవును. కావున మహాత్ము డుద్ధరించిన 'కర్మజ్యే వ్యాధి కారస్తు మాఘలేషు కదాచన' అను గీతావాక్యమును అందరును గ్రహించి కర్మవీరులై ఫలము దైవాయుత్తమని విశ్వసించునెడల కార్యసాధకులై స్వరాజ్యమును త్వరలోనే చూరగొందురనుటకు సందియములేదు.

రాష్ట్రీయ సంఘములకు హెచ్చరిక

మహాత్ముడు యీవారపు 'ఎంగు ఇండియా' లో వ్రాయుచు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములు నూలుచందా సభ్యత్వము నాచరణలో జెట్టు విధానమున నేమాత్రమును ఆలస్యము జేయరాదని యిట్లు హెచ్చరించుచున్నాడు. "సభ్యులను" జేర్చుకొనుటకు ముందు పని యేవిధముగ ప్రారంభింపవలెనను విషయమున కార్యనిర్వహణ సంఘము నుండి యుత్తరువులకొరకై కొందరు కాంగ్రెసు వాదులు వేచియున్నారని నాకు తెలియును. అట్లు వేచియుండుట యేమాత్రమును అవసరముగాదు. ఈక్రొత్త నూలుచండా సభ్యత్వమున యేర్పాటులను జేయు పని కార్యనిర్వహణ సంఘమున కేమియునులేదు. భారమంతయును రాష్ట్రీయుల మీదనే గలదు. దీని నెంత త్వరలో ప్రవేశపెడిన యీ క్రొత్త సభ్యత్వావ్హతయొక్క ప్రయోజనమున కంతమంచిది. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము 17 వ తేదీని సమావేశమగును. సభ్యులందరును ఆప్పటికి సమావేశమై యీక్రొత్తవిధమున సభ్యులను జేర్చుకొనుటకును ఖద్దరుడత్పత్తి వ్యాపకములకును మార్గముల నరయవలయును. ఇతరవిషయములతో కాలచారణమున కవకాశ

మేమియునులేదు. ఈసంవత్సరము జేయవలసినవని ఖద్దరుప్రచారముదప్పు మరేమియును గాన్పించుట లేదని అందరకును తెలిసినదే. విద్యార్థులకైనను, వృత్తి సభ్యులనుచున్న న్యాయవాదులకైనను మహాత్ముడు ఖద్దరును ధరించుమనియే హితమొనగుచున్నాడు. కావున అందరును ఖద్దరును ధరించువటుల జేయుభారము కాంగ్రెసుసంఘముపై గలదు. ఇందులకు వలయ మార్గముల నన్నిటిని శనివారము నాడు సమావేశమగు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు సంఘము నిర్ణయించునని నమ్ముచున్నాము. ఇప్పటి నుండియే సభ్యులను జేర్చుకొనవలయును. సభ్యులు నెలనెలకును రెండువేలగజములకు తక్కువగాకుండు కాంగ్రెసుసంఘమునకు బంజవలయును. తక్కువ బంపినయెడల సభ్యత్వ ముండదు. కాని యెక్కువ బంపి రక్షింపబడునది యెక్కువ బంపినది తక్కువైనను అదివరకు నెలలో యెక్కువ బంపినది లెక్కకువచ్చును. ఇందులకని సంవత్సరమునకు సరి పోవు నూలునంతిని ఒకటిరెండునెలలోనే పూర్తి జేసి మిగిలిన నెల లూరకుండవలెనని కాదు. నిత్యమును మతధర్మముగ నీడనిని జేయుచుండవలయును. ఇందులకు తగిన కట్టుదిట్టములనుజేసి అందరలోను నూలునడుకుట కుత్సాహమును గలుగజేసి ఆంధ్రదేశము ఖద్దరుకు ప్రసిద్ధియనుపేరును నిలువజేటునటులజూచు భారము దేశీయులమీదను, రాష్ట్రీయ సంఘముమీదను గలదు.

ఆశాభంగము

మధ్యరాష్ట్రములందు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల మూలమున ప్రభుత్వము స్తంభించినవిషయము వెడలిపోవుచున్న సర్ ప్రాంకుస్లయిగారి కాశాభంగము గలుగజేసినదనుటలో సందియములేదు. వారి ప్రభుత్వకాలమున యెన్నికష్టములుగల్గినను తాము వెడలిపోవునప్పటికి చాలకపాలితులకు వెనుకటి సుహృద్భావము మరిల నేర్పడినందులకు సంతోషమును దెల్పుచున్నారు. వారి సంతోషమును మనము భంగపరుపకూరలేదు. ప్రజలకెట్టి లాభములును లెకపోయినను గలవని సంతోషించుటకు మాత్రము ప్రభుత్వమువారికి కొరతయిండును. ఈ సారి శాసనసభకు యింకొక అవకాశమిచ్చి చూచెదరట. అభివృద్ధి కార్యవిధానములు వచ్చేబడ్డలు నందు చాల జేర్చబడెనని ఆశపెట్టుచున్నాము. డబ్బెంతయో మూలుగుచున్నదని చెప్పుచున్నారు. ఇందులకు మన స్వరాజ్యపక్షమిత్రు లాశపడెదరేమో చెప్పజాలము. నాగపురములోజరిగిన స్వరాజ్యపక్ష సభయొదింతవరకు వచ్చిన వార్తలప్రకారము ముత్రిపదవుల నంగీకరింపవద్దనియే తీర్మానించినటుల నెలియుచున్నది. అట్లు జేయుటయే ఆత్మగౌరవముగ నుండును. ఇప్పుడుద్యోగములే ఆశించి ప్రవేశించినయెడలస్వరాజ్యపక్షమువారు తోటివారిలో నగుబాట్ల పాలగుటయేగాక అధికారులకు అలుపిచ్చినవారగుదురు సర్ ప్రాంకుస్లయిగారు తమ ఉద్యోగమును విరమించిపోవుచు పెట్టిన యెరకు స్వరాజ్యపక్షము వారు పాలకుండదు గాక!

బెసెంటమ్మగారి కొత్తయెత్తు

బెసెంటమ్మగారిబుద్ధి పాదరసమువలె ప్రాకుచుండును. ఏదయే నొక నూతన నిర్మాణమునకు నాయకత్వమునకు జూచుచుండును. ఇప్పుడు కొత్త ఉద్యమము నొకదానిని బయలుదేర దీయజూచుచున్నారు. 1920 కి పూర్వపు ప్రాత కాంగ్రెసును పునర్వర్ధింపవలెనని యీ యమయూశయము. ఇయ్యది నితవాదిపక్షమునకు సూచనయని బెసెంటమ్మగారి ఒక ప్రతికాప్రతినిధితో చెల్లెను. కాని బెల్గాం కాంగ్రెసుకుబోయి రోజుకు అరగంట వడి కెడనని యిప్పుడున్న కాంగ్రెసు కేదోవిధముగ తోడ్పడెదనని ఐకమత్యమును జేకూర్చుటకు యిప్పటి బడి అడయారంతయు వడికించుచు కొత్త కాంగ్రెసును బయలుదేర దీయటయందు ధర్మ మేమియో తెలియటలేదు. ఏయద్యమమైనను ప్రజాభిప్రాయము నుబట్టి నడుచుచుండును. అట్టిబలము లేకుండ నేపని మొదలుబెట్టినను సఫలము గానేరదు. ఆసంగతి ఆయమే నేవనలు పెహంరూలు లీగువ్యాపకమును బట్టియే తెలుసుకొనవచ్చును. ఈ నూతనోద్యమమైనను అంతేయగును. ప్రజలందరును యిప్పటి కాంగ్రెసునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము గల్గియున్నారు. బెసెంటమ్మగారు స్వరాజ్యపక్షమువారిని మంత్రి పదవుల నంగీకరింపుమని కోరినను వారట్లుజేయుటకు సిద్ధముగ నుండలేదు. ఏమైనను యీసమయమున బెసెంటమ్మగారు జేసినసూచన యేమాత్రమును నబబుగలేదని చెప్పవలయును.

హిందీప్రచారము

శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారు ప్రస్తుతము తమిళదేశమున హిందీప్రచారమును నల్పుచున్నారు. భారతదేశమునకు నర్వసామాన్య భాషగ నుండి స్వరాజ్యము వచ్చినపుడైనను ఆస్థాన భాషగ నుండునది హిందీగాని హిందుస్థానీగాని యని మహాత్ముడు బెల్గాములో తన అధ్యక్షోపన్యాసమునందు స్వరాజ్యప్రకాశిక సందర్భమున వివరించెను. ఈ భాషాప్రచారమును హిందీసాహిత్య సమ్మేళనము ఆరేండ్లనుడియును చెన్నరాష్ట్రమునందు జరుపుచుండెను. కాని అందరకును యీ భాషాప్రాముఖ్యమింకను తెలియలేదు. ఇందులకు జాతీయపాఠశాలలే ప్రోత్సాహము నొసంగగలవు. ప్రత్యేకముగ హిందీనేర్పుటకై పాఠశాలలు లేకున్నను యిప్పుడున్న జాతీయపాఠశాలలందే యీభాషను బాలకు నిర్బంధము జేయవలయును. అందరును స్వయముగ సులభముగ నేర్చుకొనుటకై ప్రథమ బాలశిక్షలు వాచకములుగలవు. వానిని చెప్పించుకొని అభ్యసించవచ్చును. స్వరాజ్యమును అభిలషించువారికి హిందీనేర్చుకొనుట ముఖ్యమని ప్రత్యేకముగ జెప్పవలసరములేదు.

జర్మనీమంత్రివర్గము

జర్మనీ రాజకీయపరిస్థితులు బహుకష్టముగ నున్నవి. స్థాభించినవనియే జెప్పవచ్చును. ఇచట యెన్నికలై కొంతకాలమైనను యింకను మంత్రివర్గమేర్పాటుకాలేదు. ఏపక్షముగాని అధికసంఖ్యాకముగ రాలేదు. ఇట్టిస్థితిలో నర్వపక్షసంయుక్త మంత్రివర్గమే సాధ్యమైనను అదిగూడ యేర్పడు

నవకాశము గాన్పించును. ఇందు నేపనలిస్తులును, కమ్యూనిస్టులును, ప్రజాపక్షమును గలవు డాక్టరు మార్క్సుగారు మంత్రివర్గము నొకదానిని యేపక్షమునకును జేరనిదానిని సిద్ధముజేయ ప్రయత్నించి గాని విఫలమయ్యెను. ఇందులకు నేవనలిస్తు కమ్యూనిస్టు పక్షములును, డాక్టరు ప్లేసుమనుగారి పక్షమును ప్రతికూలముగ నుండెను. స్వదేశమున సీతగతు లిట్లుండ విదేశములతో సంబంధ మేమియును ఆశాజనకముగ లేదు. బ్రిటిషువారు కొలోనుప్రాంతముల నాక్రమించియుండిరి. అచోట్లు ఖాళీజేయమనుచున్నారు. ఎటుజూచినను యింటను బైటను గూడ జర్మనీ బహునందిగావసలో నున్నదనియే జెప్పవచ్చును.

కీ॥ శే॥ పెంట్లండుగారు

చెన్నపురి గవర్నరుగ, పెంట్లండునుప్రభువు గారికి ముందుండిపోయిన పెంట్లండుప్రభువుగారు చనిపోయి రని మాకందిన ప్రత్యేక తంతివార్తవలన దెలియుచున్నది. హోంరూలు లీగు ఉద్యమనమయమున వీరిప్రతిభ అందరకును తెలిసినదే. బెసెంటమ్మగారిని ప్రవాసశిక్షలోనుంచి చెన్నరాష్ట్రమునంతయును కల్లోలము గలుగజేసిన విషయము జ్ఞప్తికి రాగలదు. నిర్బంధవిధానము వారికాలమున పెల్లివిరిసెను. ఏమైనను చాకచక్యముగ చురుకుగ స్వతంత్రముగమాత్రము ప్రవర్తించి. వీరియాత్మకు శాంతిగలుగాక!

ముసలమను పారాబాంబుకేసు

గవర్నరు ప్రసంగము

నాగేంద్రనాథసేనుగారి చరిత్రము

ముసలమను పారా బాంబుకేసులో హైకోర్టువారిచే నిర్దోషియని తదలబడిన నాగేంద్రనాథసేనుగారు తానే బాంబులనువేసినవని తనతో చెప్పినట్లు లిట్టునుప్రభువుగారు వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో నుడివియున్నారు. సేనుగారు నాకహాలీజమిందారుని కుమారుడు. హిందువు. రాజధాని కళాశాలలో చాల చురుకుగా విద్యనభ్యసించెను. అతడు నిర్దోషి యని హైకోర్టు వారు తీర్పుచెప్పినవెంటనే వ్యవసాయశాస్త్రము నభ్యసించుటకు దొరకనమువారు విద్యాధిపేతనమునిచ్చి అతనిని ఆంగ్లదేశమునకు పంపించిరి. అతడు ఆఫ్ఘన్యులో విషమపార్శ్వనేజిలో ఏడేండ్లుండెను. క్రైస్తవమతదీక్షను తీసెను. 1928 లో మరల భారతదేశమునకు వచ్చెను. ఇంతవరకును ఉద్యోగమేమియు లభించలేదు. ఇటీవల నేదొరతనము వారు నెలకు 500 రూపాయలవేతనమునేర్పరచి అమితవీరిగిగా నియమించిరి. (ఆ. ప్రె)

జమయ్యకులు ఉలేమాసభ అధ్యక్షుని రాక

10వ తేదీ ఉదయమునకు అధ్యక్షుడును యితర ప్రముఖులును మరాఠ్బాదుచేరిరి. వారిని ఊరేగింపుతో తీసుకొని చెల్లిరి. పురమందిరావరణమున ప్రత్యేకముగా వేయబడిన కాలలో యీసభజరుగును. 11వ తేదీని స్వాగతోపన్యాసమును అధ్యక్షకోపన్యాసమును జరిగినవి. మూలనా మహమ్మదాలీ గారు మున్నగు నాయకులు గూడ యీసభకు వల్లెవరని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె)

పోర్చుగీ కరంసీనోట్లు

లాహోరు, జనవరి 10:— కరంసీనోట్లు పోర్చుగీ చేసిరను నేరముపై కొంతమంది శిక్షలు పశాబు పోలీసువారిచే అరెస్టుచేయబడిరి. కొలదికాలములో వీరిని విచారణచేసెదరు. పరిశోధనము గావించుమండ అరెస్టుకాబడిన వారివద్ద రూ॥ 1800లు విలువగల కరంసీనోట్లు దొరకెను. (ఆ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

ఆర్థిక మహాసభ

మిత్రమండలి మంత్రులసభ

జర్మనులు ఇచ్చు సొమ్మును పంచువిషయము లీఫ్ట్, జనవరి 9:—ప్ర్యార్థికులలో జరుగుచున్న ఆర్థికసభ తేగిన మిత్రమండలి ప్రతినిధులు రహస్యముగ సంభాషించుచున్నారు. శేషటికరకు ఇచ్చే జరుగును. సోమవారము గూడునపుడు రహస్యముగ జేసికొన్న చర్చలు సభలో ప్రవేశపెట్టెదరు. పరిస్థితులు వెనుదిగిన సంతృప్తిగ జరుగుచున్నవని అందఱును అనుకొనుచున్నారు. ఆదివారము నిపుణులుగూడి చిన్నప్రభుత్వములతో ఆలోచించెదరు. ముఖ్యముగ రుమేనియా తనవత్తపరిహారపు వాటానుగూర్చి స్పష్టముగ నిర్వచించవలెనని గోరుచున్నది.

పరాసులత్వప్తి

ప్ర్యాన్, జనవరి 9:—మిత్రమండలిసభలో అందఱును సంతృప్తిగ సరళిగ ప్రవర్తించుచున్నారని క్లెమెంటుల్ గారు పత్రికలకు తెలుపుచున్నారు. ప్రాంసుకు నూటి 1 కి 52 చొ॥ నష్టపరిహారము అధికము రావలెననుచున్నారు. ఋణవిషయమై బాల్కన్ గారు వ్రాసిన లేఖను మార్గదర్శకముగ నుచుకొనవలెనని చర్చలుగారనిరి. కాని దానిని జవదాటగూడదని ఎచ్చటను లేదనిరి. ఒడంబడిక కుదరక బోదనియు అసాధ్యముగాదనియు క్లెమెంటులుగారనిరి. కాని ఉత్తర తూర్పును జరుగగలదనుకొనరాదు. ఏలన ఆయ్యది యీసభ దృష్టిలో నీడిగాదని క్లెమెంటులు గారనిరి.

అమెరికా హక్కులు

ఆక్రమణ ఖర్చుల విషయమై జ్యోతులిచ్చు రొక్కము లో అమెరికనులు ముందు దీసికొనెదరని వార్తాపత్రిక లనుచున్నవి. అమెరికనుల కీయవలసిన ఆక్రమణ సైనికసైన్యము పరిహారములు 40 ఏండ్లలో తీర్చవలెనని చర్చలుగారన్నటుల చికాగోపత్రిక తెలుపుచున్నది. లోగనుగారు 24 ఏండ్లలో గావలెనన్నారు.

హెరియట్టుగారితో ఒక గంట చర్చలుగారు రహస్యముగ మాట్లాడిరి.

బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, బెల్జియం, ఇటలీ ప్రతినిధులు సాయంకాలము గంటలకొలది మాట్లాడిరి. ఆక్రమణ సైనిక వ్యయ ములనుగూర్చియు, ఎవరికి ముందీయవలెనను విషయమును గూర్చియు మాట్లాడిరి.

ఆర్థికసభ దృష్టి అంత విశాలమైనదిగాదు. స్వల్పవిషయములే చర్చించబడును. అన్నిసమస్యలను పరిష్కరించ వీలులేదు. నువ్వొద్దావను ఏర్పడును. విభేదము లంతరించును. తగాదాంశములనిషయమై ఒడంబడిక కుదురును. ముందు జర్మను లిచ్చు మొత్తములవిషయమై ఒకేసూత్రము సేర్పాటుజేయవచ్చును. ఇట్టి పరిష్కారమునకే చర్చలు క్లెమెంటులుగారు ప్రశంసించుచున్నారు.

అంతర్జాతీయమండలి ఋణవిషయమై ప్ర్యార్థికు సంభాషణలలో ఏమియు లేదు. సాధారణసభలో ఈ ఋణసమస్యను చర్చించుట సమంజసము గాననియు చర్చించుటకు గూడ పరిపక్వము గాంచలేదనియు ఫ్రెంచి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము. ప్రస్తుత సమావేశము తరువాతవచ్చు పెద్ద సమస్యలను చర్చించుటకు తోడ్పడునని ప్ర్యార్థికునుండి టైమ్సు పత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ఇటలీ ప్రధానామాత్యుడు

హతుడాయెననుమాట అసత్యము

ప్ర్యాన్, జనవరి 9:—నేటి యందు మిచెల ముస్సోలినీగారిని జంపిరిని వదలుట బయల్దేరెను. కాని మధ్యాహ్నము మిత్రమండలి ఆర్థికమంత్రులసభలో సన్న ఇటలీ ప్రతినిధితో స్వయముగ టెలిఫోనులో పిలిచి మాట్లాడిరని తెలిసెను.

ప్రాపంచిక నాకాదళము

ప్రస్తుతసంఖ్య

గ్రేటుబ్రిటను, యునైటెడ్ స్టేట్స్ జపాను ప్రభుత్వముల వారు నాకాదళము విషయమై ఇట్లు ఏర్పాటుజేసికొనిరి.

	గ్రేటు బ్రిటను	యునైటెడ్ స్టేట్స్	జపాను
యుద్ధనాకలు	5—4—3		
వైమానిక పరికరములను గొంపోవునవి	5—4—4		
తేలిక క్రూయిజరులు	5—1—3		
డెస్ట్రోయరులు	5—7—2		
అంతర్గాములు	5—7—6		

1934 లో మరల క్రొత్త ఏర్పాటులు జరిగినగాని ప్రాపంచిక ప్రభుత్వనాకాదళము లన్నియు ఊహించునని నాకాదళపతి తెలుపుచున్నాడు.

అమెరికా పెద్దనాకలలో తుపాకుల ఎత్తునుగూర్చి కూర్చుండి గురిగోధమును మారకుండ జూపుచున్నారు.

రైల్వే పటాలము

ఇసుపదారి పనివాండ్రకు ప్రమాదకరము

నేషనలు యూనియనువారి అనుమానము

లండన్, జనవరి 9:—నాలుగు పెద్ద రైల్వేకంపెనీలు గ్రేటుబ్రిటనులో సైనికసమావేశమును గావించుచున్నారని దెలిసి గ్రేటుబ్రిటనులోనున్న అన్ని నేషనలు యూనియను కార్యకర్తలను వ్రాించి ఈవిషయమై తమతో ఎవరును సలహా చేయలేదనియు పారిశ్రామిక తగవులు బయలుదేరినపుడు ఈ సైన్యమును ప్రయోగించెదరను భయమును నేషనలు రైల్వే యూనియనువారు కబురంపిరి. యజమానలే ఈపటాలమును పోషించెదరుగాన వారు తమలాభమునిమిత్తము రైల్వే పనివాండ్రపై వినియోగించెదరని సందియమును జూపుచున్నారు.

రైల్వే కంపెనీవారికిని రైల్వే పనివాండ్రకును తగవులు బయలిడుచో వారిపై ఈ సైన్యము వినియోగించబడదని అభయమిచ్చువరకు నేషనలు యూనియను రైల్వే పనివాండ్రును ఇందులో జేరరాదని కార్యకర్తప్రభుత్వమువారు సేర్పాటుజేసిరిని రైల్వేకంపెనీ సంఘమువారు తెలుపుచున్నారు. స్టీవెన్ వాష్ గారు సంతకము జేసిరి. సమ్మెలను అంతరింపజేయుటకీ సైన్యము ఉపయోగించబడునన్న మాట హాస్యాస్పదమని సంఘమువారు తెలియజేసిరి.

జెడ్డా వైదాడి

ఇబ్జిప్తాను పరాజయము

జెహూసలం, జనవరి 9:—ఇబ్జిప్తానుగారు నేడు జెడ్డా ను మట్టడించిననియు నష్టములతో వెనుకకు తిరుగగొట్టబడిరనియు తెలియుచున్నది. ముస్లింసభవారికి దెలియజేసిరి.

ఆలెన్ లో రైతునుండి సరకులు

జర్మనీలో ప్రవేశము

లండన్, జనవరి 9:—ఆలెన్ లో రైతునుండి పన్నులు తేకుండ జర్మనీకి బోవచ్చునను వర్సేయులును ఒడంబడికలో జేర్చిన 269 వ నూత్రము కాలిఫోర్నియా బట్టుబడితను, ఇంతవరకు జర్మను ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు వర్తకపు టాడంబడికను ఏర్పాటు జేసికొనక పోవుటచేతను రెయినుకు బోవు మార్గమున బండ్లు విస్తారము సరకులతో జర్మనీకి బయలుదేరుచున్నవి. కీలుముఖముగ బోవుచున్నవి. దారి కడ్డురాకుండ ప్రత్యేకపు పోలీసు నియమింపబడిన. ఎగుమతి సరుకులలో ఆహార పదార్థములు, నేతగడ్డలు, చర్మములు గలవు.

జర్మనుల అసమ్మతి

బెర్లిన్, జనవరి 10:—ప్ర్యార్థికులో జర్మను వర్తకుల యాభారి జర్మను ప్రభుత్వమునుండి క్రొత్తరాయబారము బట్టుకొని ప్ర్యార్థికుకు బయలుదేరెను. పరాసుల తాత్కాలిక ఏర్పాటులకు జర్మనులు అంగీకరించరని తెలియుచున్నది. కావత్తకూము ఏర్పాటు జరిగినగాని 1902 జర్మను నుంకములు ఫ్రెంచి సరకులపై విధించబడునని తెలియజేసిరి.

ఆంగ్లో జర్మను వర్తకసంబంధములు

మార్కుగల్గదనుచున్నాను

లండన్, జనవరి 10:—వేర్సేయులు ఒడంబడికలో జేర్చిన వర్తకపు నిబంధనలు కాలిఫోర్నియా బట్టినందున గ్రేటుబ్రిటను జర్మను వర్తకపు సంబంధములలో మార్పు గలుగదని అనుకొనుచున్నారు. ఇప్పుడు జర్మనీ తన ఇష్టముప్రకారము వర్తకమును యభివృద్ధి జేసికొనవచ్చును. తన ఇష్టమువచ్చిన వారికి సౌకర్యములను జూపవచ్చును. ఇప్పుడు జేసికొనుచున్న క్రొత్త ఒడంబడిక అముఖలోనికి వచ్చువరకు గ్రేటుబ్రిటను కట్టు ఎట్టిమాటను జర్మనీకి జూపరాదని జర్మను వర్తకపు ప్రతినిధులు ఇంగ్లండుకు బోయినపుడు అభయము నిచ్చిరట. ఇంతవరకు వర్తకపుటాడంబడికను సంతకము జేయుటకు గ్రేటుబ్రిటనే మొదటిది.

ఈ జిప్టు సైన్యము

హెచ్చించుటకు సభవా రంగీకరించుట

లండన్, జనవరి 6:—టైమ్సుపత్రికావిలేఖరి కయిరో నుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు.

ఈజిప్టు సైన్యములో రెండుటాలములను ఒక ఆర్థికముదగను హెచ్చించుటకు మంత్రులసభ వారంగీకరించిరి. సాధ్యమైనంత త్వరలో వైమానికమును నెలకొల్పు విషయములో ఏర్పాటులను ప్రవేశపెట్టవలెనని యుద్ధమంత్రిని గోరిరి.

ఆలివియరు ప్రభువు

చిత్తరంజనదాసుగారు

లండన్, జనవరి 10:—చిత్తరంజనదాసుగారిని తానెన్నడును దైవభీతి పాపభీతి గలవాడనిగాని పుణ్యశీలుడనిగాని ఐర్లండులేదని ఆలివియరు ప్రభువు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలో వ్రాసెను.

తమవాదమును సమర్థించుటకు ఆలివియరు ప్రభువు 1924 సంవత్సరములో జూలై 21 తేదీని ప్రభువులసభలో ఇచ్చిన యుపన్యాసమును దృష్టాంతముగ జూపిరి. ఆలివియరు ప్రభువునైనందఱాపు యుద్ధేత్య మెన్నడును తనకు తేదనియు ఆయన సమాధానమును అంగీకరించుచున్నామనియు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పాండుమారకము

హెచ్చుట

న్యూయార్కులో పాండు మారకము నిరాఘాటముగ హెచ్చుచున్నది. త్వరలోనే పాండు డోలరులు సమానముగ ఏర్పడు ననుచున్నారు.

ఈ మారకపుసరకుగూర్చి ఇంగ్లండుబ్యాంకు గవర్నరు సర్ మాంచేసు వార్మిక్ గారు న్యూయార్కుకు రాలేదట. ఈ దేశములో బంగారు నాణెములను చెలామణి జేయుటకు ఆర్థికవర్గమువారు గోరుచున్నారు.

ఇండియాకు 7000000 బంగారు డోలరులను ఎగుమతి జేయుటచే ధర హెచ్చెను.

నేతస్థులను బట్టుకొనుట

లండను పోలీసు పరిశోధనలు

లీపెల్లు, జనవరి 9:—వాయువార్తా ప్రచారముతో నేతస్థులను బట్టుకొనుటలో కనిపెట్టుటలో చాల పరిశ్రమను గావించిరి. మోటారుబండ్లను వాయువార్తాప్రచారక పరికరములను అమర్చిన ఎంతయు లాభకరముగ నుండునని పోలీసు వారనుచున్నారు. ఇప్పటివరకు 7 మోటారుబండ్లు సంపూర్ణముగ పై ఏర్పాటులతో సమగ్రముగ అపరాధాన్వేషక కార్యవారిదగ్గరన్నవి. ఇందులో ఏదైననుసరే, ఒకటి లండనులో ఏభాగమండైనను అతిత్వరితగతి నేగుచో స్కాట్లండుయార్డులో నున్న ప్రోలీసుప్రధాన కార్యాలయముతోగాని వారు పోలీతోగాని తక్షణము ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుటకు వీలగును.

ఒక నేతమునుగూర్చి విస్తారము ఒకచోట విచారింపకను గొనవలసినపుడు ఒకటి రెండునిమిషములలో దొరికిపోవుటకు దేశమంతటను వాయువార్తాప్రచారమును పోలీసునిమిత్తము జేయ నాలోచించున్నారు.

ఈ అత్యవసరపు విషయములందుండ ప్రతిదినము ఘోరిలో జరుగు దొంగతనము ఇతర నేతములనుగూర్చి తెలియజేయుటకుగూడ ఈవాయువార్తా ప్రచారము నుపయోగించుటకు వీలగుననుచున్నారు. ఉత్తరములద్వారా రాజ్యమంతటను దెలియజేయుటకుబట్టు కాలముకంటె తక్కువకాలము బట్టుననుచున్నారు.

క్రొయిడన్ వైమానిక ప్రమాదము

ఇంజను తప్పిచే గల్గెను

పంచాయతీ విచారణ

లో క్రొయిడన్ లో విమానము ద్రవ్య లోనున్న వారు ఇనిపోవుటకు కారణము వాతావరణము ప్రతిహతముగ నుండుటయొనియు క్రిందకు దిగుటలో కష్టమై యుండవచ్చుననియు నివిలు ట్రాన్సుపోర్టు ట్రాఫిక్ అధికారి తెలుపుచున్నాడు.

ఇంజనులో తప్పిచుట్టు తోచదని సామ్రాజ్య వైమానిక నావికుడైన కప్టెన్ ఎర్నెస్టు గారు తెలియజేసిరి

విమానము పయనమగుటకు తగినస్థితియందుండుటకు వలయు శ్రద్ధను తీసికొన్నది లేనది పంచాయతీవారు విచారణ సల్పెదరు. ప్రస్తుతము విచారణ ఆపుజేయబడెను.

ఈవన్ను హత్య

క్యాన్క్రాఫ్ట్ సిస్కోలో అరెస్టు

మెక్సికో, జనవరి 9 - ఈవన్ను ఆత్మ హత్య నేరము లో పేరిజుగారు జేరిన కారణమున అరెస్టుజేసి విచారణకు వుద్దాహరింపబడుచున్నారు.

జర్నలు ప్రభుత్వ విషమావస్థ

మంత్రివర్గపు తేర్మాలు చిక్కులు

లండన్, జనవరి 9 - వ్యవహారము ఇరిగిపోవుటకు మంత్రివర్గము నేర్పాటు జేయబడినది మార్క్సిగారు ఎబర్టు అధ్యక్షునితో జెప్పిరి. ప్రైవేట్ పత్రికమువారు ప్రభాస్వామ్య వాదులుగాని, కేంబరజ్ పత్రికమువారు గాని ప్రభుత్వముగ ఏర్పడినను, సహాయముండుటలు మంత్రిలుగ నియమించబడినను నిర్వాహమును జూపెదమనటచే మార్క్సి గారు రట్టు నిశ్చయించవలసివచ్చెను. మార్క్సిగారే మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసిన స్యల్వసంఖ్యాకులగనే యుండును బల ముండదు ప్రైవేట్ గారి చేతిలో తరచుపాటుమున్నది

పార్లమెంటువారు ప్రభుత్వము నేర్పాటుజేయదని ఎబర్టు అధ్యక్షుడు గోరె ఇతని ప్రభుత్వము సాంఘిక ప్రభా స్వామ్యవాదుల నిరోధము నెదుర్కొనవలసివచ్చెను.

అంతర్జాతీయ కార్మిక పక్షము

తీర్మానము

జనీవా, జనవరి 9 - 1926 లో రెండుసభ లండన్ లో నని అంతర్జాతీయ కార్మికసభవారు నిశ్చయించిరి ఒకసభ లో సమద్రవిషయములను చర్చించెదరు ఇంకొకవారిలో సాధారణ కార్మికసమస్యలను చర్చించెదరు. శాశ్వతముగ సంఘము నేర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించిరి

ఇటలీ ఎన్నికల సంస్కరణచట్టము

రోము, జనవరి 10 - చైవట్టము సంగీకరించు పార్లమెంటు సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

జర్నలికి నచ్చజెప్పు

సైన్యములు తగ్గించు టవనరము

జర్మనీల ఎవరితోడను యుద్ధముచేయ తలంపులేకన్న ను వారిలోనే కొన్ని కక్షలున్నవనియు దీనివలన ఎప్పుడైనా మలకనగ మరల జర్మనీని యుద్ధములో దూరుటకు పిలవననియు అంగుచే ఆచక్షుకువారిని పట్టెను నిరపాయ ముగజేయుట మంచిదని జర్మనులకు నచ్చజెప్పవలెను అండాను సభలో తిరస్కరించి కార్యక్రమమును మిత్రమండలి విడనాడ లేదు. కొలొనులో బ్రిటిషుసేన లుండవలెనని ఎంతమాత్రము ఇష్టములేదు జర్మనీలో ఆయుధ సైనికవిషయములందు తగ్గించుట జరిగి గాని లండన్ రాజీసభ నిశ్చయించుచుగను. సంది బిడ్డలబడిలో జెప్పినట్లు జర్మనీ సైన్యములను తగ్గించెనని తృప్తిగల్గిన గాని యూరప్ లో మరొకచెము సైన్యములను తగ్గించుటకు ఏర్పడదు ఇట్లు స్పష్టముగ జెప్పటవనరమని జెప్పుపక్షక హిత వొనగుచున్నది.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ

కార్యసంఘ సభ

బెజవాడలో అరండలు సత్రమున యీనెల 17 వ తేదీ శనివారమునాడు ఉదయము 8 గంటకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యసంఘ (వర్కింగు కమిటీ) సభయును, మధ్యాహ్నము రెండు గంటకు స్థానికసంఘ (కాంగ్రెసు - మిటీ) సభయును జరుగును. బెల్లారె తీర్మానములు ఆర్థికస్థితి- నూలుమరతు - స్థానికసంఘముల ఆక్రమణము- ముందు జరుగవలసిల పని - మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును. సభ్యులందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. అని సహాయ కార్యదర్శి నేడు బెజవాడనుండి తంతి వార్త సంపెను

తేయాకు హెచ్చుధరలు

కారణము

లండన్, జనవరి 9 - వార్తాపత్రికలు పై విషయమును గూర్చి ప్రాముఖ్యముగ తలబెట్టుచున్నవి. మామూలు కాలము కంటె ముందుగనే పంట పండుటచే 51000000 పానుల తేయాకు దిగుమతి ఎక్కువ అయెను. ఏప్రిలునుండి సెప్టెంబరు వరకు కొంచెము తగ్గవటం. ఎగుమతులు హెచ్చును అమెరికనులు ఖండాంతరవాహులు. ఎక్కువగ తేయాకును గోరవచ్చును. రషియనుల గిరాకి మరల ప్రారంభమగుటచే పెద్ద మొత్తముగ కొను వారలు సప్లయ నిమిత్తము ఆకురత బడుచున్నారు. ముందు కంట్రాక్టులను వచ్చే పగ్యాయము జేసికొనకుండుటకు చాలవరకు ఇండియా కంపెనీలు నిశ్చయించుటలో అతిశయమేదో యున్నదను కొనుచున్నారు.

కీ|| శే|| పెంట్లండు ప్రభువు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 11 - మద్రాసు గవర్నరుగ వూర్వము పనిజేసిన పెంట్లండు ప్రభువు చనిపోయెను.

చీనాపరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

షేంగుచే, జనవరి 11 - స్థానిక వలండ్లరులను పిలిచించిరి. ప్రెంచివాకలు దిగినవి శోడ్లమీద అడ్డుగ గట్టిరి గ్రామముల నుండి ప్రజలు దిక్కులేక తండ్రి తండుగవచ్చి సహాయార్థము పడుచున్నారు. ఛాంగు యూనియన్, మింగ్ గో గవర్నరును, కింగ్స్ ప్రాతగవర్నరు చివ్వియాగారును పోరాడుటచే పిరు పారిపోయి వచ్చుచున్నారు. ఛాంగుగారి సేనలు మరిలిపోయెను ప్రెంచి సరిహద్దు మరలిపోయెను. అంతర్భయపడ నతపరము లేదు. విదేశీయులకు భయముండ దని అభయ ముపగుటచే ఆకురతకు కారణముగాని ఎంచదు

ఆంగ్లనర్తారు హత్య

అబ్దుల్ రహిమాన్ పామిగారు విడుదలమగుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 11 - ఆంగ్ల నర్తారును జంపెనని అబ్దుల్ రహిమాన్ పామిగారు అరెస్టుజేయబడిరి సాక్ష్యము లేనందున ఆతనిని విడిచిపెట్టిరి.

బీమ్ బండ్:- నీరైపోయిన పీర్మును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేసినది. స్వప్నమందు గాని మూర్తి మతోగాని పీర్మును పలికెమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపిజేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యవ్వన మొనగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో వరములకు బలమునిచ్చి సంసార శుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన కరుణకా కేయసు వృత్తముల రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ|| 1కి రు 2-0-0 వి. పి. వార్జి వేరు

ఆర్య వైద్యశ్రమం, 13, బైరాగిమఠంబడి, మద్రాసు.

స్థానిక వార్తలు

కార్పొరేషను ఉద్యోగులసంఘము:- చెన్న

రి కార్పొరేషను ఉద్యోగులసంఘ సహకారసంఘ సంవత్సర సమావేశము జనవరి 81 వ తేదీ శనివారం సాయంత్రము 8.30 గంటలకు రిప్పసుభవముతడు జరుగును.

ఒకసవరణ:- తేదీ గురువారం పత్రికయందు

ఏలూరు అను వృత్తాంతలేఖలో దిశంబరుఅటలు అను పేరా యందు తెన్నినఅటలలో జగన్మోహరావుగారును మార్కరు రెడ్డిగారును అద్యుత్తప్రదర్శనము గావించిరి అని ప్రచురింప బడినది రెడ్డిగారిపేరు మార్కరురెడ్డిగారు గాదనియు వారి పూర్వీకులు హోజా అక్. ఏ రామిరెడ్డిగారు సాట్టసబ్ ఇన్స్పెక్టరు అనియు తెలియుచున్నది వీరిని మార్కరురెడ్డిగా రని ప్రచురించినందులకు చింతిలుచున్నాము.

అం|| ప|| సం||

అగ్నిసేకంపెనిబ్రాడ్స్-మద్రాసు క్యాలెండరు:-

కుశస్థిధముగు మండల వ్యాపారశులను యీకంపెనీవారు ప్రకటించిన క్యాలెండరు వారికంపెనీపేరును సార్థకము చేయుచున్నది ఓవడులకు అధిష్టాన జేవకులయిన అగ్నిసేకముగారు, రూపములు, వృద్ధ్యముగను, గంభీరముగను, దీనియందు క్యాస్ట్రీ యసాంప్రదాయముల కనురూపముగను చిత్రంపబడినవి. చిత్రమును తయారు చేసిన ప్రమాదకుమార చట్టాపాఖ్యా యులును తయారు చేయించిన లక్ష్మీగురు కంకరవారాడూక్రేష్టిగారును కళాభిజ్ఞుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

శ్రీ యాజ్ఞ వల్క్య క్యాలెండరు-1925

బెజవాడలో మద్ది కర నూర్జనారాయణరావుగారిచే ప్రకాశింపజేయబడుచున్న యాజ్ఞ వల్క్య కాలెండరును జం దనములతో నందికొంటేమి. ఇది పంచాంగ మనవసర మనిపించుచున్నది బ్రహ్మశ్రీ రంగాచార్యుల శుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతి గారి చే గుణింపబడినదట వీరు జాతకముల వ్రాయుటందు నిపుణు లట. ఇంగ్లీషు లేదీ, తెలుగులిద్దీ నక్షత్రము, వర్ణముడియులు, అరవలేదీ, పూర్వలేదీ, ఫలదీ, కాలివాహనకక సంవత్సరములు, ప్రతిహాసము గ్రహచార తెలుపు కుండలులు కలిగి సర్వజనోపయోగకరముగా నున్నది.

మదరాసు సుగుణవిలాస సభవారి కమిల.

అర్జునపాఠశాలకు ధర్మరాజు ఆశ్రయభూయంబును పట్టి అర్జునపానుచరించుచి, అర్జునుని వరించి, అర్జునుని ప్రమీల పెండ్లియాడుట ఇంకలి ఇలిపోధ దీనిని, పైసాటకసభవారు నిన్న సాయంకాలము రహస్యముగ ప్రదర్శించి. నటశులందు క్రమ శిక్షయందలిలేన లక్షణములు బాగుకా కన్పించినవి నాటకము తుదివరకును రక్షిగానున్నది నాటకమునందు మొత్తము మీది స భావణ లన్నియు యాధర్మగమున స్వేహితుల సంసంభాణయందు, శృంగార రసప్రదర్శనమందు, చీటికి, మాటికి కీర్తనలతోనే జరిగినవి. కీర్తనలలేనిచే నాటక మే యుండియుం డజేహో ఏది ఎట్లున్ననూ నాటకము బాగుగానున్నది. సుతూగునిపాత్రధరించిన వి శుబ్రహ్మణ్యసాయుడుగారిని చారుమతి పాత్ర ధరించిన వి. శ్రీపతిగారిని, వారి నటనాకాళమునకు చుమత్తైర హావభావాభివయనములకు, రసపోషణకు, ప్రత్యేకముగా నభినందింప వలసియున్నది. కనకలతాపాత్ర ధారియుగు ఎస్. శివారామశాస్త్రిగారు మంచి ప్రాముఖ్యతగల పాత్రల ధరించిననూ బాగా నుండగలదను కొనునట్లు నటించిది నాటక కళాభివృద్ధి కై క్రమపడు యీ నాటకసభవారి నభినందించుచున్నాము.

ప్రదర్శనములు

వీరు నేటి సాయంకాలము 5.30 గంటలకు చహు, శేపు 8.30 కు సతీపరిణయములను ఆరములో నిర్వహింప వురమంది రమున ప్రదర్శింతురు.

దక్షిణభారత సాంఘిక మహాసభ

కోయంబూరు సమావేశము

ఎన్. ఎం. జోషీగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

దక్షిణభారత సాంఘిక సేవకుల వార్షిక సమావేశము కోయంబూరు, మైసూరులో ఎన్. ఎం. జోషీగారి (భా. కా. స) అధ్యక్షతన 9వ తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశమయ్యెను. ఎం. ఎన్. మాధవరావు, ఆర్. నారాయణరావు క. జి శివస్వామి అయ్యరు భారత సేవక సంఘసభ్యులు, మచిలీపట్నము, మాయవరం, మైసూరు మున్నగు స్థలముల నుండి ప్రతినిధులు, పురపెత్తన చాలమంది విచ్చేసియుండిరి.

అహోదయము అధ్యక్షోపన్యాసము

అహోదయము అధ్యక్షులగు రా.వి.టి. ఎ. రామలింగకృష్ణ గారిస్వాగత్యంపన్యాస సంగ్రహము.

సంఘసేవయందు సంఘమునకు సంబంధించిన అన్నిచర్యలకు గూడియుండును. కాని రాజకీయ విషయములకు మరము సంబంధమైనవియు యిందుచేర్చకుండుట అచారమైయున్నది. ఇండియాలో గతకాలము నుండి కార్యములనుండి పరిస్థితులు మారిపోవుచున్నవి. గత పరిస్థితులైన యెట్లనుండి చాల మార్పులు జరుగుచున్నవి. ఇకముందు కష్టముగ జరుగవచ్చును. భారతదేశము వ్యవసాయముపై నాధారపడియున్నది. ప్రజాశీలికము గ్రామములందలి పరిపాలనలో నిండియున్నది. రాకపోకలు చాలతక్కువ కావున నూతన పరిస్థితులలో దేశము తెల్లద ఒకే రీతిగా భావించుటకు అచరించుటకు అలవాటుబడిరి. కావున ఎల్లవిషయములు సంఘమునకు సంబంధించి చివరకు యెంచవలెను. పూర్వకాలము ఏగ్రామమున కెగ్రామముగా నుండునపుడు ఒకడతడు, ఒకదేవాలయము, ఒకనూరుయొడిన పరిపాలనాధికారి, అవి కట్టించి యిచ్చుట కేధర్యామ్యుడో యుండెడివాడు. సంఘ సేవ యొనర్చుటకు అట్లేయండి అవసరములేకపోయెడిది. ఇప్పుడట్లుగాలేదు. సంఘమునందు వచ్చినవారు క్రమేణవచ్చినది. ప్రజాసేవమననందు వచ్చిన యాచార్యులకు తగినట్లు సాంఘిక యోర్పాలు జరుపవలసియుండెను. కొన్ని క్రైస్తవులు కొంత మంది యాచార్యులను గుర్తించి సాంఘిక సేవకు గడంగిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితుల నభివృద్ధిచేసి సంఘమునందెట్టి లోటులేకుండ పనిచేయుటానిది. కాని సంఘసేవకు అన్నిచునూడ ప్రాధాన్యములే యుండదు. ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యముగూని ప్రజాదరణగాని వీరికి సేవగాకవికలు. వీరిప్రయత్నముల దేశ ప్రతిబంధకములు నచ్చుచుండును. చాలనిర ప్రాధాన్యము గల సేవలు. కాని ప్రాధాన్యము క్రమేణము క్రమేణము అంతరాయము ప్రాబల్యముపై నాధారపడి తాముచేయు కార్యమునందలి న్యాయముననున్న పనిచేయుచుండవలెను. మనదేశములో సంఘసేవార్యులు చాలిపోయియున్నారని వారు అభిప్రాయపెట్టినను సమాచారముతో పనిచేయునపుడు మంచిఫలితముచేయగలరు. ఒకొక్కరు ఒకొక్కప్రత్యేక కార్యమునందే నిమగ్నులైయుండిన యొకనొకరు లాభముండును.

కార్యసాధన, కార్యకారములు, ఇంజనీరులు, విల్లులు, రైల్వేలున్న గునవన్నియు మనదేశమునందుగూడ అభివృద్ధియగుచుండుటచే నగరములు, పట్టణములసంఖ్య పెంచుకొనగూడ ఇంకాండుతో సరిపూనుమగుచున్నది. ఆదేశములందుండు సాంఘికసమస్యలే మనదేశమునగూడ ఆవించుచున్నవి. నిద్రాధోగ సమస్య, నగరపారిశుధ్యము గృహసంస్కరణ సాంకేతిక విద్యావ్యక్తతమున్నగు విషయములన్నియు నగరములందు పనిచేయుచారి దృష్టివాక్కించుచున్నది.

మధ్యపాననిషేధము

మధ్యపాన నిషేధసమస్యయొకటి ముఖ్యముగ పరిష్కరింప వలయున్నదని జెప్పగా అందుకుగల ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ధనసమస్యను వచ్చునని యొక పెద్ద మాత్రేపణ గలదు. మదరాసు రాష్ట్రరాజధానిలో 9వ శతాబ్ద మధ్యములవలన వచ్చుచున్నది. త్రాగుడు, వ్యవసాయలో నొకటి యనియు నిలుపుకేయవలసినదనియు భావించు నీతివంతమైన ప్రభుత్వమేదియు ఇట్టి ఆక్షేపణకు తెలుపవలయు. ఏప్రభుత్వమైనను ప్రజలను దుర్వ్యవసాయమున దివి దానిపై వచ్చు రాబడిపై నాధారపడి యుండుట న్యాయము కానరదు. ప్రజలనీతి బాహ్యతలన వచ్చుదబ్బు ఆదాయమునందు చేర్చకుండ లెక్కలు పరిశీలుకొనవలెను.

మధ్యపానము నిషేధించినవలన ప్రభుత్వమునకు వచ్చు సమస్యను వీరిగా సంచుచున్నవలెనే ఆపద్ధతిని మార్చించుట సంఘసేవయొనర్చువారిపనిగాదు. కాని అనేక తావులందు యా

అక్షేపణయే వచ్చుచుండుటచే కొన్ని మానవలు జేయబడినవి. చెన్నరాష్ట్రమువారు కేంద్రప్రభుత్వమునకు 848 లక్షలు కట్టుబడి చెల్లించుచున్నారు. త్రాగుడు మద్యమునందలి రాబడి యందునప్పు నష్టమునందులది ధనముతో సరిపెచ్చునలెను. ఆ యెత్తును సరిపెచ్చునంతవరకైన మద్యములరాబడి నిషేధించినచో చాల ప్రజోభము కలుగును. గతవత్సరము నిషాసములపై రాబడి 480 లక్షలు నిషేధమును ప్రారంభించినచో పరిపాలక కాలమునందు కొన్నింటిలో ఉధృతగ్గును.

నిమ్మ బాల్కనీధరణము

నిమ్మ బాల్కనీ ప్రజనుధరించుట దేశాకముఖ్యవిషయము. మన దేశములో అస్పృశ్యత యనునది మనయందరకు తలవంపులుగా నున్నది. ఆరాష్ట్రమునందున్న 410 లక్షల ప్రజలలో 90 లక్షలకు ప్రజనుఅస్పృశ్యులుగా నుంచి వారికి సామాన్య హక్కులైన యివ్వకుండినచో యితరదేశీయులకు మనయందలి గౌరవముండదు. మనము యానిమ్మ బాల్కనీ ప్రజను యితరదేశీయులతో సరిపూనునీతికి తెచ్చుటకు పాటుపడవలెను.

సహకారము, సంఘసేవ

ప్రాథమిక విద్య ప్రసాదన సహకారము, గ్రామపారిశుధ్యము మున్నగు విషయములన్నియు సాంఘిక సేవకు జేయవలసినవియ్యనవి. సహకారసంఘములు సేవలను సరఫరాచేయుచుట అవ్వలెచ్చి పుచ్చుకొనుటకే యుపయోగించుచున్నవి. వీటి వ్యాపారగూడ సంఘసేవ చాలవరకు జేయవచ్చునని సేనూదించెదను. ఇకముందు సహకార సంఘములుగూడ సంఘసేవ కార్యములకు గడంగునది దలంచెదను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

ఎన్. ఎం. జోషీగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునందలి కొన్ని భాగములు -

వివిధ సంఘసేవ సంఘములవల్ల సహకారము కుదురవలసిన సమయ మున్నమైనది. ప్రభుత్వమువారును, స్థానిక సంఘములు క్రమేణ సాంఘిక సేవకార్యములకు గడంగుచున్నవి. ప్రత్యేకవ్యక్తులు స్థాపించు సంఘముగూడ ఎక్కువగుచున్నవి. ఒకరుచేయు పని యింకొకరు జేయుచున్నారని దీక్షానకుండను, అనవరముగా ఎల్లరి క్షేత్రసామర్థ్యమున ఒకే కార్యమునందు వృథాగాకుండ నొనర్చుటకును ఎవరిపనులనువారు ప్రత్యేకించుకొనుచు అన్యోన్యసహకారముతో పనిచేయువలెను. ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘముల ప్రత్యేకావకృతకల కార్యములుగ గడించి చేయుచున్నది. వేరుగాగలవు. వైద్యసహాయము, ఆరోగ్యయోర్పాలు, గృహసంస్కరణ నిర్మాణము యిట్టి కార్యములకు స్థానిక సంఘములు పూనుకొనుచున్నవి. ఈ విషయమున సాంఘిక సేవకులు పైనుండియే వారి కార్యములకు తోడ్పడవచ్చును. స్థానిక సంఘములపై ప్రాధాన్యతనుగ వారు జేయు సూక్తులయొడ ప్రజాభిప్రాయము అనుకూలముగ నున్నటులు చెల్లడితయవలెను. వీరిచే నిమింపవలదు సంఘసేవోద్యోగులకు ప్రత్యేకవ్యక్తులు సంఘ స్థానికవిషయములను సవిధముగ చెల్లిపి అవసర కర్తవ్యమును చెల్లడితయచు చాల సహాయపడవచ్చును. అధునికాంధ్ర యందు సంఘసేవ తత్వములైన ప్రత్యేక సంఘముగూడ తమకార్యము నెరవేర్చుటకై వేరనోద్యోగుల నియమించవలసి యుండును.

వివిధరకముల సంఘసేవ

సంఘసేవ అనేకరీతులుగా విభజింపబడినది. సంఘసేవకుడు అనేక నూతనోద్యమముల ప్రారంభించు మండవలెను. ఏదైన నూతనసిద్ధాంతమును మొపునపుడు దానిని వ్యవస్థగా ఆచరణకు జేయుట ఉపయోగముండదు. నగరములలో జేయవలసిన కార్యములకు గ్రామములందలి వానికి వ్యత్యాసముండును. సాంఘిక ఆచారములను పరిశోధించి కావించుచో సంఘమును పాడుచేయుచుండు లోపములకు మూలకారణము గోచరించును. సంఘమునందు నూతనకాసనములయొక్క ఫలితములను తెలిసికొనుటకుగూడ కొంత సిద్ధిగతుల పరిశోధనయవసరము. కర్మాగారములందు పరిశ్రమల యందు పనిచేయు వ్యాపార స్థలముగూడ తమకార్యాల విషయములందు సేవకులచే పనిచేయుచువిధమునందు నూతన అనుకూలపథము ప్రవేశపెట్టి సంఘసేవజేయవచ్చును. అందోళన పరదుగూడ నొకవిధముగ సంఘసేవకుడయగును. ఒకసాంఘిక దురాచారమును మాన్పు యత్నించునపుడు అందరు నిర్లక్ష్యము జేయుచో, ప్రజాదృష్టిని, ప్రభుత్వదృష్టినిగూడ ఆవిషయమున కేంద్రీకరింప జేయుటకై సంఘసేవకుడు ఆవిషయమునుగూర్చి అన్నిసంగతులు బయలుపెట్టి, అనుకూలవాదములను ప్రకటించి ఆలోచనములన వచ్చు నష్టములను క్రోడీకరించి యెంతయో అందోళన జరుపవలెను. అప్పటికి గాని కార్యము నెరవేరదు. అందోళనపరుడు అనుపదము చాలమందికి సహించదుకాని, సంఘాభివృద్ధియందు అందోళనపరుడుగూడ చాల ప్రాముఖ్యమైన

వాడే. అందోళన సలుపువాడు కార్యసాధకుడుగా కూడ ప్రత్యక్షముగ పనిచేయువాడుగాకూడ నుండిన మేలే కాని పని జేయుటయందు దీక్షగలవాడుమాత్రము అందోళనపరులుగారాదు. సంఘసేవయొనర్చు యాసంస్థలన్నియు ప్రస్తుతపరిస్థితుల కలవాటుపడి సంస్కరణము వచ్చినచో తమకు నష్టమువచ్చునని భావించువారి ధనసహాయముపైనే ఆధారపడియున్నవి. కావున సంస్కరణోపము యొక్కను అందోళనము జరుపుటకు బానుకొను సంఘసేవకులు జాగ్రత్తపడవలెను.

భౌతిక రక్షణము

ఇంక భారతదేశమునందు భౌతిక రక్షణముగూర్చి ఆలోచించును. సంఘసేవయందలి విషయమునుగూర్చిగూడ పూర్తిగా ఒక్కోపన్యాసమునందు చెప్పట దుర్లభము. మనదేశములో యిప్పుడు విద్యాసమస్యకు ఆగ్రహానమొసంగవలెను. ప్రజాసామాన్యమునందు విద్యాభివృద్ధిజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘములు పూనుకొనినవి. కాని ఆ ప్రయత్నములు బాలవు ఉచిత నిర్బంధవిద్యావిధానము దేశములో స్థాపింపబడుటకు సంఘసేవకులు చాల యందోళన సలుపవలసియున్నది. ధనలేమియు యిందుకుగల ముఖ్యప్రతిబంధకము అందుని మి త్తమై ప్రజలుఅధికము పన్నుచ్చుటకు సంసిద్ధులగునట్లు ప్రజోదముజేయవలసి యున్నది. ప్రజలలో అక్షరజ్ఞానసామర్థ్యము పొగొట్టవలెనను ప్రత్యేకసంఘ సేవాసంస్థలు గ్రామములలో పురుషులందరికీరకుగాను సాయంకాలము పాఠశాలలును, స్త్రీలకు ప్రత్యేకముగా మధ్యాహ్నముపూట బడులను స్థాపించవలెను. ఈ కార్యమునకు ప్రభుత్వము వారే గడంగునట్లు జేయుటకై ప్రభుత్వ ప్రాయమును చెల్లడితేయవలెను. ప్రాంతీయమైన నగరములలో అపనిజేయు కూలివాండ్రకు ఆయా పరిశ్రమలయందు సంపూర్ణ జ్ఞానము అలవడుటలేదు. వారికి సాంకేతిక విద్యలులేవు. సంస్థలలేవు. లోటు తీర్చుటకై పౌరులందరి జ్ఞానాభివృద్ధికై విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు, అధికారపుటలు పెట్టిం చవలెను.

వికలాంగులకు విద్యనేర్పు విషయమున చాల వెనుకబడియున్నాము. అంధులకు బిళ్లకులకు విద్యనేర్పు సంస్థలు కొన్ని మన దేశమునందుగలవు. కాని విగిలిన వికలాంగులు, మూగ, కుంటి, సుడి మున్నగువారి విషయమున యెట్టి క్రద్ధయు వహించుటలేదు. సంఘ సేవకులు యీ విషయమున పాటుపడవలసియున్నది. నిమ్మ బాల్కనీధరణ సమస్య సంఘ సేవకుగూడ చెందియున్నది. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలగూడ అస్పృశ్యతను తొలగింప యిష్టపడుచున్నారు. స్థానిక ప్రసరపాలన విద్యా కాలములందు ఒకటికలిగించునట్లు కాసన సభలలోని కాసనములను సంఘ సేవ వారితో పురుల గు వారు మార్చినచో యీ సమస్య పరిష్కరింప బడుటకు అలక్ష్యముండదు. కాసనసభల ద్వారాయాపని జరుగగలిగినచో ప్రత్యేకసంఘము జేరుగా యంత్రముపడ నవ్వనముండదు.

వ్యవసాయవిషయము లందెంతేని పనిజేయవలసి యున్నది. సంఘసేవకులు యిదివరకే విషయమును ఆక్రమణచేసిరి. సహకారపరపతి సంఘములు కొన్ని ప్రాంతములందు స్థాపింపబడినవి. గ్రామపంచాయితీలు స్థాపింపవలెను. గ్రామములకు నీటి వనరు, గృహసంస్కరణ, ఆరోగ్యము చేపూర్చుటయందు సంఘ సేవకులు తోడ్పడవలెను. గ్రామములందు పనిచేయు అల్పవిద్యుగుల బాధచే గ్రామముల రక్షింపబడవలసి యున్నది. కావున చాలమంది సంఘసేవకులు గ్రామములందు పని జేయవలసియున్నది. ఈ విషయమున తగినంత మంది యుండలేమోయని భయమునకున్నది.

వైద్యసహాయము

వైద్యసహాయము విషయమునగూడ ప్రజాసంస్థలు ప్రత్యేకముగ పనిచేయుటకున్న ప్రభుత్వమువారి దృష్టిని మరల్చి వారిచే పనిచేయించిన యొక్కను యుపయోగముండును. శిశువుల మరణసంఖ్య హెచ్చిపోవుచున్నది. ఆ సంఖ్యలను ప్రచురించి ప్రభుత్వమువారు ప్రజానష్ట నివారణోపాయము తలపెట్టునట్లుగా ప్రజాందోళన కలుగజేయవలెను. శిశు ఆరోగ్య సంఘము, దాయాల శిశుజాగృహములు ఎల్లయెడల స్థాపింపవలెను. గ్రామములలో పురుషుల మంత్రిసానులు, బిడ్డలకు దాయాలు దొరకుట కష్టమగుచుండును. వైద్యసహాయ మసలే యుండదు. వీటన్నిటి విషయమున తగురీతిని అందోళన సలుపవలెను. ఇతర విషయములలో ప్రజాసంస్థలు ఎక్కువగ పాటుబడుటకు అవకాశములగలవు. విద్యాసంస్థలకు స్త్రీలు నర్సులుగా పనిచేయుటకుగాని, పని నేర్చుకొని సంఘసేవ యొనర్చుటకుగాని సిగ్గుపడెదరు. పూనాసేవాసాధన సంఘము విషయముల స్త్రీల లక్షణ పొగొట్టు యత్నించినది కర్మాగారముల పనిచేయుచుండు కార్మికస్త్రీలు తమ శిశువును శిశు శరణాలయము లందుంచుటకు వెనుదీయుదురు. బొంబాయిలోని సంఘ సేవసంస్థ, శిశు ఆరోగ్యసంస్థలు యాచిక్షులను సంతోషము పొందుచున్నవి.

మేరవారి విషయమున ఎక్కువగా గూడ ప్రభుత్వము చుట్టలేదు. భిక్షకులూ జనుల ధర్మములపై ఆధారపడి పోషించబడుచున్నారు. వారికి సహాయముజేయు సంస్థలేమియు మనదేశమున లేవు. వారికి సహాయముజేయుట కేదైన విధానమేర్పరచి ప్రభుత్వమువారి అంగీకారమునకై జూరట్టు సంఘసేవకుల విధియొప్పునది. పాశ్చాత్య దేశములలో అనేక పద్ధతులు ప్రారంభించి విడచిపెట్టబడినవి. వానియన భవములన మనము లాభము పొందవచ్చును. కాని సంఘసేవకుల బాగుగ సంస్థాపితపడకుండుటచే యిట్టి నిమగ్నతలకు సహాయము జేయబాలకున్నారు.

త్రాగుచు వ్యసనము

దుర్వ్యవస్థలచే కచ్చునవ్వముల తొలగింప యిత్తించునపుడు త్రాగుదనమున ముందుగా పాటుబడవలెను. మధ్యమునకు బదులుగా వేరొక ఆకర్షణీయమగు వస్తువును దెట్టియు, దానివలన నష్టములనుబోధించియు యాదుర్వ్యసనమును ప్రజలలో పొగట్టవచ్చునని కొన్నాళ్లు తలంచబడినది. కాని అనుభవమువలన అది సరియైన పద్ధతికాదనియు, ప్రజల నీవ్యసనమునకు పాల్గొందుటకారణములను తొలగించుటయు, మద్యము ఉత్పత్తిగాకుండ జేయుటయు ముఖ్యసాధనములని విశేషమయ్యెను. కార్మికులు మద్యము ద్రావుటకు రెండేకారణములు. పగలంతయు ఎడతెరిపిలేక. గాలిలేని అనారోగ్యములందు పనిజేసి అలసియుండుట యొకటి, కంటి కెదురుగ వివిధరకములమద్యము అగపడుటయు ఈరెండు కారణములను తొలగించవలెను. మద్యము నుత్పత్తిగ దొరకనీయరాదు కొంత విందినిమాత్రము త్రాగుదునుండి తప్పింపగలిగితిమని తాపెట్టి చెప్పగలిగినను, మొత్తముపైని మితపానోద్యమ ప్రచారము క్రింద వెచ్చించినంతయు వృధయైనదని తెప్పవచ్చును. కార్మికుల పనుల జేయు వసతులు బాగుపరచుటను, మద్యపాన నిషేధమునకు గడంగునట్లును కానన సలహాద్వారా ప్రభుత్వమున కొత్తది కలిగించవలెను. జూదము పొచ్చిపోయినది ప్రజల మితముగా నీవ్యసనమునకు వశమగుచున్నారు. వానికి కారణము ఉన్నతతెగ ప్రజలగుండ జేకొక పద్ధతిని (గుట్ట పుంజుములు) జూదమునకు గడంగుటచే తక్కువజాతి ప్రజలగుండ వారి ననక రించుచున్నారు. సంఘసేవకులు నిస్సహాయులై ఏమియుచేయ బాలకున్నారు.

వ్యభిచారము నిర్మూలించువిధము

వ్యభిచారపాపమునకు సాంఘిక ఆర్థిక కారణములుగలవు. హిందువులలో నొకతెగ స్త్రీలకు వ్యభిచారస్మృతి గౌరవముగానున్నది. వారి సాంప్రదాయమునకు సంబంధించిన కట్టుదిట్టములందుటచే యీ దురాచారనష్టములు యితర తెగలందు కన్న వీరిలో తక్కువగనున్నవి. హిందూవివాహానిబంధన ప్రకారము ఒక స్త్రీ రెండవ భర్తను చేసికొనబాలదు. ఒక పురుషుడు కార్యమువిడిచి జేకొక భార్యను చేసికొనవచ్చును అట్లు విడచిపెట్టబడిన స్త్రీ ఏన్నటికి పనికిరాదు. కార్మిక స్త్రీలకు కూలి చాలినంతలభించుటలేదు. వారికి ధన లేమి తరుచు. ఎట్టి ఆటంకము లేక పురుషులమధ్య సందరించుచుండుట వారిని అవమానికరముగ వృత్తినింపును. ఈ మూలకారణములు తొలగించినది యీదురాచారము తొలగదు. మద్యవర్తల ధన కాంక్ష కొంత విరకు యీదుర్భావమును వృద్ధి చేయుచున్నది. కాని వారిపోకడలు తీవ్రమగు కాననముచే నిలుపు జేయవచ్చును. మంచికాపనముకట్టియు యువకులకు కేరియోసగు సంస్థను స్థాపించుట అత్యవసరము. చెడిపోనున్న యువకుల సంస్కరించుటకై మనదేశమున యెట్టి సంస్థలేవు ఇది స్త్రీలకార్యము. ఈవిషయమున పాటుబడుటకు విద్యావతులగు స్త్రీలు ముందంజవేయకున్నారు.

ఖై దీల బాగుచేయుట

చోరులు మున్నగు నేరస్తుల బాగుపరచు విషయమున గూడ వారివానిని పురికొల్పినట్టి మూలకారణమును తొలగించ యిత్తించవలెను. సంఘమునకు హానిజేయునట్లు, నేరస్తులను ధనలేమియు, విద్యలేమియు పురికొల్పును. వారిలో ఆలోపముల సరిబుచ్చుటకు మారుగా వానిస్వతంత్ర్యము నరికట్టుచు న్నాము. స్వాతంత్ర్యమునందు అభిలాషను, బాధ్యతను వారికి నచ్చజేప్పవలెను. సాంఘిక సేవకుల నేరస్తుల కిచ్చించుట, బాగుపరచుట, సన్మార్గమునకు మరల్చుటకు గూర్చి ఒక ప్రణాళికను తయారుజేసి ప్రజాభిప్రాయమును బడయవలెను. ఈలోపుగ విడుదలయగు కైదీలు స్వయముగా పోషించుకొను సామర్థ్యము గలవారిగా తయారు జేయుటకు పూనుకొనవలెను. అట్లు జేయకే సంస్కారి మును కోరి పోలి కుకొట్టువద్ద గ నీతిగి స్వల్ప నేరస్తులకు బోధించుమందలెను. ఈ మాత్రము పనిగూడ యిదివరకు జరుగలేదు.

కొయ, కొండ చోరజాతుల బాగుజేయుట జేకొకపని. బ్రిటిషుపరిపాలన ఒక శతాబ్దము గడచిననీడప గూడ నీ జొంగల గుంపులు పోయి కొండజాతులవారిని నాగరికతకు వశముజేయ బాలకుండుట ఆకర్షకరముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారును

సాల్వేషను ఆకర్షకరము వి స్తరింపజేయునట్లు ప్రజలు ఆలోచన జేయవలెను.

పారిశ్రామిక స్థలములందు సంఘసేవ

పారిశ్రామికముగా నగరములలో నేరికగా సంఘసేవ జేయుటనీయున్నది యిదివరకు నూచించియుంటిని. కర్మాగారములలో ఎక్కువకాలము పని జేయుచుంటు, అనారోగ్యస్థుల ములందు పని జేయుచుంటు, బాధ్యములు, నిరుద్యోగము, మున్నగు విషయములన్నియు ఆలోచింపవలసి యున్నది. ఈ విషయముగూడ ప్రభుత్వము వారు, కాననసభవారు క్రద్ధతీసికొనవలసియున్నది. ప్రభుత్వము మువారు తగినసదుపాయములు జేయునట్లు ప్రజల అభిప్రాయము జేయులోపున పనివాండ్రే ముందుగా ఏకీభవించి పనిజేయవలెను. కర్మాగారముల అధికారులగుండ సంఘసేవతత్వములై నవో వారికి తోడ్పడగలరు. పశ్చిమదేశములలో పనివారే మిత్రవర్తములు, పనివాండ్రే విద్యాభివృద్ధిసంస్థలు, వర్తక సంఘములు, సహకార విక్రయ సంఘములు మున్నగువాటిని స్థాపించు కొని అత్యంతలాభకరముగ వ్యవసాయాధారము పాటుబడుచున్నవి. ఇండియాలో కార్మికులంతపాటి తెలివి లేటలుగల వారు కారు కావున వారికి సంఘసేవకులు తోడ్పడవలసియున్నది. ఇట్టి సంస్థల కొన్నింటికి పరిశ్రమల అధికారులు ధనసహాయము జేసి తోడ్పడెదరు. కాని వర్తక సంఘములకు మాత్రము వ్యతిరేకులుగ నుండురు. దానివలన వ్యవస్థాపకులకు నష్టముకలుగును. ఇట్టియొడ సంఘసేవలు అవశ్య విషయమగును. వారికి ధనాధికులకు వ్యవస్థాపకుల సహాయము తొలగిపోవును. కొన్ని విషయములందు కార్మికులకే వారితొడల విశ్వాసముచేడును. కావున సంఘ సేవకులు కడుబాగ్రతగా నుండవలెను. కార్మికులలో కలసి మెలసియుండి వారి విశ్వాసమునకు పాత్రులగుండవలెను. మొట్టమొదటనే తామవలంబించవలసిన విధానమును నిశ్చయ పరచుకొనవలెను. పిమ్మట ఎవరికి తమపై ఆపాపాలు కలిగినను లక్ష్యము జేయక తమపని తాము నిర్వహించుకొనవలెను. పరిశ్రమల కార్మిక సమస్యను పరిష్కరించుటకు వైన తెలివనీగాక యితరపద్ధతులు గూడ చాల గలవనుటకు నిజమే. అధిక పారిశ్రమిక సంస్థలను బాగుగా సంస్థాపించినగాని కొంతి గదురనేరదు. ఈవిషయమున ప్రపంచములో నన్ని దేశములందు జరుగుచుండు యోర్పాటులను సంఘసేవకులు గమనించుచుండవలెను. పారిశ్రామిక విప్లవములన విచ్చునట్లుములను బావుకొనవలెనన్న యితర దేశముల యనుభవమును భారతదేశ ముపయోగపరచునవలెను.

మరమద్యము విక్రాలుగారు

చదరఘాటు హైస్కూలు ప్రిన్సిపాలుగా నియమింపబడిరి

బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక ప్రకాశనంపాదకులుగా నుండి విఖ్యాతిగాంచిన మరమద్యము విక్రాలుగారిని హైదరాబాదు హైస్కూలు హైదరాబాదులో చదరఘాటు హైస్కూలు (ప్రిన్సిపాలు) ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా నియమించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక యాజమాన్యమును బడసిన పిమ్మట విక్రాలుగారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక సంపాదకత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిరి. (సర్వెంటు)

సివిలుజస్టిసుకమిటీ నివేదిక. — సివిలుజస్టిసు కమిటీనివేదిక ఇంచుమించు యోగ్యమగు నున్నదనియు పథ్యులు జనవరి 2 లేదీన వానివేదికపై సంతకము లానర్పరనియు తెలియుచున్నది.

బంగాళాభాతమున తుపాను. — కనివారము రాత్రినుండియు, బంగాళాభాతమున తుపాను పట్టినది. సింగపూరునుండి తుపాను, ప్రయాణికులకు తెచ్చుచున్న ట్రైన్లనాక తుపానులోనున్నదని నిన్ను బుద్రాను కొకవార్తవచ్చెను. మదరాసు నాకాలమున తుపానుపతాక మింకను ఎత్తబడియే యున్నది.

అ. భా. సాధుసంఘసభ. — ప్రైసంఘమువారి యాజమాన్యమున 18 లేదీన పచ్చయప్పకళాశాల భవనమున నొక సభజరుగును. ఆసమయమున జయశంకరుగారు పాంగలి పండుగను గురించి యుపన్యసించును. సర్టి సదాశివయ్యగారు రధ్యతర వహించురు.

రాకపోకలు. — కొల్లంగోడు రాజాగారు పాలపూటు నుండియు ఎ.క. ఎం. జోషి ఎం. ఎల్. ఎ. గారు కొయంబతూరునుండియు సర్టి. దేశికాచారి, దేశికాచారి సతిగారు కలకత్తానుండియు టి ప్రకాశముగారు డి. బి. టి. రంగారావి గారును ఈఉడయము మద్రాసునకు వచ్చిరి. ఏ. రంగపాణి అయ్యంగారు బొంబాయి ప్రయాణమై వెళ్లి.

మంగళగిరి

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

శ్రీ శంకరాచారి

జనవరి 2. చైతన్య వీరవారి యిచ్చు చాల చైతన్యముగా జరిగినది. తెలంగాణమున నాలుగుగంటలకే తరవాతము తెగవడియందుంటే ప్రతిసంవత్సరము వుండు తొక్కిడిగాని కొబ్బరికాయలను విసరుటగాని జరగలేదు. మహారు యిరువది శేల జనిము యాయత్సవమును చూచుటకై వచ్చిరి. ఏని ధర్మైన ప్రమాదములు తేకుండా యుత్సవము నెమ్మదిగా జరిగినది.

శ్రీరామ మూర్తి శాటకసమాజం

ప్రైసంఘమువారు సత్య హాస్యంబ్ర, చిత్రనరీయ శాటకములను ప్రదర్శించిరి. మొత్తముమీద హాస్యంబ్ర శాటకము బాగుగా ప్రదర్శింపబడినది.

వి. రామారావు సురభికంపెని

రెండు సంవత్సరముల క్రిందట యిచ్చుటవచ్చి కొన్ని శాటకములను ప్రదర్శించినవి. రామారావు సురభికంపెని వారు తిరిగి కొన్ని దినములక్రిందట యిచ్చుట వచ్చి తమ శాటకములను ప్రదర్శించుచున్నారు.

పగటికొంగరము

ఈకేసులో అనుమానముపై అరెస్టుచేయబడిన తొట్ల కూరి కొటిరత్నము తగిన సాక్ష్యములేని కారణముచే నడిది జేయబడినది.

హతీయ ఆరోగ్యశివారము

ఆరోగ్యశివారమును జరుగడముగా జరుపుటకు యీ నెల 2 వ తేదీన డి. పూ. టి. తా. కి. డి. త. శ్రీ. ము. త. క. కా. మ. కా. శ్రీ. గా. కి. అ. ధ్య. త. క. క్రింద నొక సమావేశసభ జరిగినది. యూనియన్ బోర్డువారికి నిమిత్తమై యిచ్చిన రు. 80-0-0 ల గ్రాంటుగాక మరికొంత ధనమును చందా|| రూపమున వసూలు చేయుటకును అట్లు వసూలు చేయుటకుగాను 11 గురు పథ్యులుగల నొక ఉపసంఘము నేర్పర్చుటకును తీర్మానింపబడినది. ఉపసంఘమునకు ప్రస్తుతము యూనియన్ ప్రెసిడెంటుగారు రు. శ్రీ. యంత. పడితపు శ్రీ. మన్నారాయణగారు అధ్యక్షుడుగను, శ్రీ. యంత. కొటికల పూడి హనుమంతరావుగారు కార్యదర్శిగను, శ్రీ. యంత. అయ్య. రు. కాలవీరన్నగారు కోశాధిపతిగను ఎన్నుకొనబడిరి.

ఆరోగ్యశివార ఉపసంఘమువారు నిన్నటిదినమున యూనియనుబోర్డు ఆఫీసులో సమావేశమై యూనియనుబోర్డు సభ్యులు పంచాయతీకోర్టు సభ్యులు దర్శించి చంబాలను వసూలు చేయుటకును, 11 వ లేదీన తిరిగి సమావేశమై ఆరోగ్యశివారమును జరుగడముగా జరుపు కార్యక్రమమును నిర్ణయించుకొనుటకును తీర్మానించిరి.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ క్రిందివిషయముల నాలోచించుటకుగాను, యూనియ. ఆం. త. లేదీ మంగళవారం మధ్యాహ్నం ౧.౨ గంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్యకార్యాలయమున, గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సమావేశసభము సమావేశమగును. ఈసంవత్సరము మహాత్ముని నిన్యాణకార్యక్రమమును మానజిల్లాలో జయప్రదముగ కొనసాగించుట కవసరమగు సాధనోపాయముల నిసభలో నిర్ణయింపవలసియున్నది. కనుక, సభ్యులెల్లరన్ను, యిదిగిరిలో ప్రచారకులుగ పనిజేయుచున్న వారున్ను, ముందు పనిజేయదలచినవారున్ను, శాతీయపాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులను తప్పకడయచేయ బ్రార్థింతులు.

విషయములు

౧. బెల్లాంకాంగ్రెసు తీర్మానముల నాచరణలో పెట్టుటకు చేయవలసిన యోర్పాటులు. ౨. దేశారాధకుల నియమకము, పోషణ 3 జిల్లాసంఘమునకు రావలసిన శాతీయ వసూలుగాను లాకొర్టులో దావాలు జేయవలెనని శ్రీమత్తి కాధాశ్రయ్యగారు నోటిపెచ్చిన తీర్మానము. ౪. జిల్లా సంఘనిబంధనలోని ౧౦౫, ౧౦౬ నిబంధనలకు శ్రీ ఇటికాల రామకృష్ణగారు నోటిపెచ్చిన సవరణలు. ౫. శతీయవిషయములు.

మ.రా

జిల్లాసంఘసభతో పాటు గుంటూరులో మండల శాతీయవిద్యారంభసభకూడ జరుగును. అందులో శాతీయవిద్యుత సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. జిల్లాలోని శాతీయవిద్యాలయములకు తీపావలి చందానుండి గ్రాంటు వంచిపెట్టబడుట. విద్యాలయముల పాలకవర్గముల తరఫైన కార్యదర్శులను, ఉపాధ్యాయులతరఫైన ప్రతినిధులను ఆసభకు దియచేయవలెను.

వల్లము|| ప్రసాదరావు,

జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి.

భారత సామ్రాజ్య శాసనసభ

అగ్రసభాధిపతి నేన్ను కొనుటకు నిబంధనలు సవరణ చేయుట

ధీర్ఘ, జనవరి 10—భారతసామ్రాజ్య శాసనసభాధ్యక్షుని, రాష్ట్రీయశాసన సభాధ్యక్షులను యెన్నుకొనుటకు శాసన నిబంధనలు సవరణ గావించబడినవి. ఎప్పుడైనను అధ్యక్షతవదలి భారీగా నున్నయెడ, భారతశాసనసభాధ్యక్షము వహించుటకు అధికారము నొందినవారు లేనప్పుడు, శాసనసభ అధ్యక్షుని నేన్నుకొని, ఎన్నిక గవర్నరు జనరలుగారిచే ఆమోదించబడువరకును సభాధ్యక్షము వహించుటకు గవర్నరు జనరలుగా రొకసభ్యుని శాసనసభయందుండి నియమించెడి రని భారతసామ్రాజ్య శాసనసభ విషయమున డెలియమన్నది. (ప్రతిరాష్ట్రమునందు యీవిధముగనే గవర్నరు అగ్రసభాధిపతిని యేర్పఱచెదరని ప్రతిరాష్ట్రముందు ప్రకటించబడుచున్నది. (అ. (ప్రె.)

కౌన్సిలు ఆఫ్ స్టేటుసభ

లాల్ నాథువీరసింహగారి తీర్మానము

ధీర్ఘ, జనవరి 10:—1881 సంవత్సరమునది పోలీసు ఆక్టు లోని 17 క్లౌజు తీసివేయవలసిన దనియు, లేదా గౌరవ మేజిస్ట్రేటులు, మునపరులు, శాసనసభాసభ్యులు, రూ 500 ల కధికముగ రివిన్యూషన్ను చెల్లించువారు, వడ్డీపన్ను చెల్లించువారు, శ్రావణిశిక్షితులను దగ్గరస్థానములందున్నవారు మొదలగువారిని ప్రత్యేకమైన కనిపేటలు వర్తమానందు చేరుటను దక్కించునట్లు గానైనను దీనిని సవరణచేయువలయు నని రాబోవు పెద్దల సభాసమేమందు లాల్ నాథువీరసింహగారు ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు. (అ. (ప్రె.)

కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేటు

బై ఎలక్షన్

సెనెగోండ, జనవరి 12:—మదరాసు శాసనసభ డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు గారు నుదివాను బహదూరు పి. కేశవపిల్లే, సి. వి. యి. గారిట్టు తంతి నంపిరి:— సెనెగోండ వాస్తవ్యులగు శివశంకరం పిల్లేగారిని సేను బాగుగ నెరుగుదును. ప్రజాపితృజీవనముందు బాల్యూని పీరు గావించిన ప్రయత్నములను బనులును సేను ఎరుంగుదును. అధిక వ్యయప్రయాసలకొర్చి గడచిన నలుబదిసంవత్సరములందుండియు దత్తమండల ప్రజాజీవితమునం దధికముగ శివ శంకరంపిల్లేగారు జనితయుచున్నారు. అన్యాయమును, అక్రమమును, నిరంకుశమును, కాటకమును, లంచగొండితనమును భారదోలి న్యాయము నొడగూర్చుటకు మహాప్రయత్నము లీయన గావించెను. పల్లెటూరి ప్రజల జీవితమును అభివృద్ధిగా నిండుటకు శివశంకరముగారు ముప్పది సంవత్సరములు పాటు బడినె. నాతోగలసి శివశంకరముగారు మదరాసు శాసనసభయందు అసంతృప్తజిల్లా ప్రజలతరఫున ప్రతినిధిగ బనిచేసెను. మాకు సంవత్సరములలోను శాసనసభ్యులుగ నుండి శివశంకరం పిల్లేగారు జూపిన కార్యదీక్షయు, కత్తిసామర్థ్యములును, స్వాతంత్ర్యమును మిగుల ప్రశంసార్హములు కాన మిరలెదరు. శివ శంకరంపిల్లేగారి ఎన్నికకు తోడ్పడవలయునని నాభిప్రాయము. (తంతి)

ఏడుదినములలో నారకురువును తామరను కుదుర్చు అత్యద్భుత ఔషధము

- (1) నారకురువులను మొదటిరకం బుడ్డి 18 ధర రు 1-0-0
(2) ,, రెండవరకం ,, 2-0-0
(3) నారకురువుల తొనికీపుచ్చుకొనుటకు 15 దినముల ఔషధము ధర రు 4-0-0
(4) తామరలను బుడ్డి 18 ధర రు 1-0-0
(5) తామరకు తొనికీ పుచ్చుకొనుటకు 15 దినముల ఔషధము ధర రు 2-0-0
అన్ని ఔషధములకు ప్యాకింగు తపాలఖర్చులు వరు. ఉపయోగించువిధము ఔషధములో పంపబడును.
ధీర్ఘకాలమునుండియున్న మొండివ్యాధులు నెరులో చూచి ఫలవారిచ్చెదను.
ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను
A, A, AYYANGAR, No. 1, Snkuwar Street, Triplicane, Madras.

వర్తక పత్ర గాయదార్ ట్రాడు

బెంగళు వాణిజ్యసంఘభిప్రాయము

కలకత్తా, జనవరి 10:— శాసనముగ గావించునట్లు వర్తక పత్ర గాయదార్ ట్రాడు విషయమున బెంగళు వాణిజ్య సంఘము అభిప్రాయము నిట్లు నివృత్తమునది:— వర్తక పత్ర గాయదార్ ట్రాడు పరిశోధనగావించి పరిష్కారముచేయుటకు ప్రస్తుత మహాసభసమయముగాదు. వర్తక పత్ర సమితిలు చక్కని యేర్పాట్లపై పాపింపబడినది విచారణ సంఘముయొక్క ప్రయత్నములు బూరిగ నివృత్తమునను. కాని శాసనము గావించునట్లుచో లోపాలకారి పరిశ్రామిక తగాయదార్లు బోధువారిచే పరిష్కరింపబడుటకు తగాయదార్ల నిర్బంధింపగూడదు. ఈవిషయమై గావించునట్లు నిర్బంధాధికారపు నిబంధనలు రద్దుచేయబడవలయును. జనసామాన్యమునకు వలయు సౌకర్యములందు సమ్మెలు (Strikes) పనిలోనికి రాకుండచేయుట (lockout) మొదలగు యిట్లుంటు దోలగించుటకు చేయబడవలెనట్లు శాసనము లాభదాయకమైనను బిల్లు లోని నిబంధనలు యీ కార్యమును నెరవేర్చజాలవు. కాబట్టి యీశితియందు అగమము బెంగళునందైనను పరిశ్రమిక తగాయదార్లను సవరణచేసికొనుటకు పంచాయతీ కోర్టునకు అధికారము వదిలివేయటమే లాభమని మేము దలచుచున్నాము. (అ. (ప్రె.)
కలకత్తా, జనవరి 1—భారతశాసనసభాసభ్యుడగు డబ్ల్యు. యస్. కె. విల్సన్ గారు నేటి రాత్రి ధీర్ఘబోయెదరు. (అ. (ప్రె.)

మేలుస్టేమరులు

బొంబాయి, జనవరి 10—నేటిసాయంత్రము ఒంటి గంటకు బయలుదేరి బొంబాయినుండి పి. బి. స్టీమరు "చైనా" ఓడ ఇంగ్లీషుటాలను దీసికొని బయలుదేరెను. శుక్రవారము నాడు పి. ఓ. మేలుస్టీమరు, "చేవస్", సీమచేరెను. (అ. (ప్రె.)

నానా-నానా హేబు గురుద్వారము

లాహోరులో హైకోర్టువారి తీర్పు
శిరోమణిగురుద్వారాసంఘమును ఆకాలిదేశసంఘమును ఆక్రమ సంఘములని 15-10-1928 తేదీని రాష్ట్రీయ-దొరతనమువారు ప్రకటించిన ఉత్తరువు రాజకీయములనుకాక మే వర్తించునగాని మతవిషయములగు గురుద్వారముల సంస్కరణమునకు వర్తింపదు. శిరోమణిసంఘము వారి గురుద్వారమును చక్కగా పరిపాలించుచున్నారనియు ను తెక్కలను సరిగానుండుచున్నారనియును వానిని సరిగా తరిగి (అడిటు) చేయించుచున్నారనియును అపీలుకారులు మాయెదుట స్పష్టముగా తెలిపిరి గాన జరల విచారణచేసి యీవిషయమును సాక్ష్యమువలన నిర్ధారణ చేయవలెను గాన యిట్లుదు రిశీవరు ఉద్యోగమును మేము రద్దుపరచితిమి. 12-10-28 వ తేదీని దొరతనమువారుచేసిన ఉత్తరువునుబట్టియే సంఘమువారు పరిపాలన చేయజాలరని నిర్ణయింపగూడదు. సాక్ష్యమునుబట్టియే నిర్ణయింపవలెను అని హైకోర్టున్యాయమూర్తులు రాఫూపు, జయలాగాల్ల తీర్పుచెప్పిరి. (అ. (ప్రె.)

కొకినాడ నబుకోర్టు ఫయిలు

అసలు నెం 49/24
Between
వాది:—ఆశ్వు కాశీపతిగారు.
అండ్
ప్రతివాదులు:—మాజీటి వెంకటరమణయ్య వగైరా.
సదరుదావాలో 3 వ ప్రతివాది యైన డి. హరిహరపుత్ర పిల్లగారియొక్క ద్వారా సమ్మను అమలునిమిత్తం 19-1-25 తేదీకి వాయిదావేయబడినది గనుక ఆక్షేపణపున్నయెడల సదరుతేదీని సదరు హైకోర్టులో హాజరై డిఫెన్స్ చేసుకోవలెను.
కొకినాడ } తుర్లపాటి వెంకటదలం,
9-1-25 } వాదితరపు వకీలు.

త్రాగుడుదురభ్యాము తగ్గుట

సంయుక్తరాష్ట్రపు గవర్నరుగారి సంతసము

అలహాబాదు, జనవరి 11 —కడచిన సంవత్సరము యొక్క ఎక్స్లైజు పరిపాలనమపై గావించబడిన తీర్మానమునందు అన్నివిధాలైన వాద్యముల(వాయిము తగ్గించు) వ్యాఖ్యగావించును సంయుక్తరాష్ట్రపుల గవ్నరుగారిట్లుచెప్పెను:—మద్యములవయము తగ్గినది. అందుచే ప్రభుత్వమున కాదాయమును తరిగెను. మద్యములవయము తరుగుటకు సంఘసంస్కరణోద్ద్యమమే ముఖ్యకారణము. తక్కువ జాతులవా రభివృద్ధి నొందుటకు బూనికొని సాంప్రదాయముగ వచ్చుచున్న కొన్నిగురూ చారులును, ముఖ్యముగ బెండ్లిండ్లయందును యితరవండుగులందును త్రాగుట, మానీషేయుచున్నారు. ఇదినుభవోచకము. అయినను యీఉద్యమము ఎల్లతరగతులకును బూరిగబ్రాకలేదు. ప్రభుత్వముయొక్క ఎక్స్లైజు విధానమే మద్యవయము తరగుటకు ప్రబలకారణమని ప్రభుత్వము విశ్వసించుచున్నది. దొరతనమువారు గావించిన నిబంధనలు కొన్నిప్రదేశములందు నిజముగ నిషేధన విధానమునకు సాటియగుచున్నవి. ఇందుచే ఫలితముగ అక్రమముగ సారాయిబట్టి చేయుట, అక్రమముగ అమ్ముట మొదలగు అక్రమపద్ధతులు వ్యాపించుచున్నవి. (అ. (ప్రె.)

ఇండియను నైన్సు కాంగ్రెసు

అసభ్యుల ఆగమనము
వారణాసి, జనవరి 4:— బెంగళూరు నందలి యిండియన్ యిన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ నైన్సుయొక్క రైల్వేవైస్ డాక్టర్ యం. ఓ. ఫాల్గురు గారు నేటిదినము వచ్చిరి. వీరు 12 వ యిండియన్ నైన్సు కాంగ్రెసు సమావేశమున కధ్యక్షులు వారణాసి హిందూ విశ్వవిద్యాలయముందు సమావేశము రేపు ప్రారంభమగును. ఈవారముతయొక్కాక్రమము బట్టును. (అ. (ప్రె.)

బెజివాడ నబుకోర్టులో

అసలు దావానెం 61/1923
M. P. 1642/1924
వాదులు:— శ్రీ రాజారావచంద్ర అప్పారావుబహద్రు జమిందారుగారు వగయిరాలు.—
ప్రతివాదులు:— కొత్తూరు వెంకటసుబ్బారాయణుగారు వగైరాలు.—
యనమల కుదురుగ్రామములోని కృష్ణలోలేలిన లంకవిషయమైన యీ దావాలో 7 వ ప్రతివాది యనమల కుదురుగ్రామములో వేంచేసి పున్న శ్రీ సంతాన వేణుగోపాలస్వామివారి ధర్మకర్త లేటు పెదప్రోలు వెంకటప్పయ్యగారిస్తానే స్వామివారిని రిప్రజంటుచేయుటకు లేటు వెంకటప్పయ్యగారి బంధువుల అందరితరపుననున్న యింకా స్వామివారి మేనేజిమెంటు ధర్మకర్తత్వముకు సంబంధించిన యింటలెస్టుగల మిగతా యావన్మమందిని రిప్రజంటుచేయుచూనున్న యనమలకుదురుగ్రామ ప్రజలందరితరపుననున్న వారి స్వంతజవాబుదారీతోనున్న 1 పెదప్రోలు సూర్య ప్రకాశరావు, 2 యీ జగన్నాథం, 3 యీ వీరరాజు, 4 పుంశవల్లి కోటిశ్వరరావు, 5 పుష్పలూరు మల్లిఖార్జునరావు ముయినర్లు గార్డియన్ బెజవాడ నబుకోర్టు హెడ్డుగుమాస్తాగారు రి పాటిబండ వెంకట్రామయ్యగార్లను ప్రతివాదులుగా చేర్చి యీ దావా గ్రంథముజరుపుటకు పరిమిషకొనిమిత్తము యీపిటిషను దాఖలు చేయబడినది. యిందువిషయమై పార్టీలుగా చేరగోరువారుగాని మరియితరులుగాని వారలకుగల ఆక్షేపణలు యీ కోర్టువారి యెదుట 9-2-1925 తేదీ వుడయం 11 గంటలలోపల తెలియజేసుకోవలసినది.
బెజవాడ } డై ఆర్డరు ఆఫ్ డి కోర్టు
10-1-25 } బెజవాడ } బి. లక్ష్మీనారాయణ,
నక్కీలు.

ముప్పన సోమరాజు అను వీరరాజు.

పెద్దపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

సుంచిమేము మనజేయు

సపండించుచున్న పట్టు

తో మాఫ్యాక్టరీ లోనే

వదుకుట, నేయుట, రం

గులు చేయుటనున్న గుప

నలవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.

REGISTERED

జుప్రములను రంగుతో చిత్రచిత్రమైన జరి సాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన తిరివ ఆఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవి దేశములోని పట్టవస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువశాతమున వినిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగుంచి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగుంచి పీయావ కాంతిభూమి గారు అమృత భజారుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

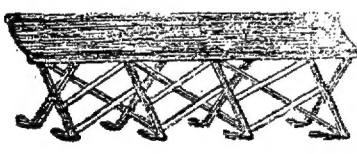
... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరెంతర

ప్రజలుకూడ అన్ని రకములఖద్దరున్న ప్రదర్శించిరి ఇంకను ఎందరోకలరు. అందుని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దపురం రైతులు ముప్పనసోమరాజు వీరరాజు గార్లు పట్టుతో తయారుచేసిన భోవతులను పద్దుగుడ్డలు కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామ వారు కూడ ప్రదర్శించిరి

పట్టువస్త్రములనుగుంచి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క ఆ డెస్కును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశవస్త్రపరిశ్రమలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టాము నందును మాబట్టలు కొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలో నే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిమో జపుచున్నవారు గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రతురించితిమి

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8. 2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18. (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4, (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8.8-0, 2 వ రకం రూ. 8. క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

పి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్స్ నర్సరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

పారాయణభగవదీత (వచన గ్రంథము)

క్రాసుపైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాన బైండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చుచున్నది. వెల రు 1-0-0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకు దెలుగు వచనము వీయధ్యా యమున కాయధ్యా యము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయబడినది. తైలి మిగులబ్రక ప్రమయ ప్రాథమధురముగ నున్నది. ఇది యీ వైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావించబడుచుండి తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందు గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించినవారి పేరు తెలియకుండుట కడుకోవలసియును. ఈ గ్రంథము స్త్రీలకు నైతము సహజముగనుండును. తాళపత్రపీఠికయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్రూపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనదగినది. ఇది మదరాసు జార్జ్ టౌన్ వరదా ముద్రియప్రకాశిణి నెం 74 రున గల నగలవర్తకులు వైసాని శ్యామ్మయ్య నెట్టి అందుసన్నవారికడ క్రయమునకు లభించును.

సృష్టాంతలేఖలు

కోరుకొల్లు (కెకలూరుతాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీయుత గుడిపాటి సూర్యనారాయణగారు అయితా రుసంవత్సరములనుండి మాగ్రామమునకుచుట్టుపట్లగల అడిమాంధ్ర పల్లెలకు వెళ్తును వారిలోగల చెడ్డయవాలట్లు చచ్చినగొడ్డ మాంసము నీర్చుకొనివచ్చితినుట! కల్లు, సారాయి, మున్నగు మద్యమును త్రాగుట మున్నగునవి మాన్పించుటకు ప్రబల ప్రయత్నములుచేసి కృషిచేయుచుండిరి. పేదపంచములకు తక్కువవడ్డీలకు పరపతి సంఘముద్వారా కొంతద్రవ్యము నిప్పించుచుండిరి. గ్రామపంచాయితీసంఘము నేర్పరచుటగాక పంచాయితీకోర్టు స్థాపించి గ్రామములలోజరుగు వివాదములు పరిష్కరింపజేయుచున్నారు. బ్రాంచిపోస్టాఫీసునొకటి స్థాపనచేయించిరి. వీరసాదల కొకవైద్యశాల స్థాపించుటకు కృషిచేయుచుండిరి.

తెనాలి (ఒకవిలేఖరి)

కర్నూల సంగి ప్రభుత్వపుష్క వికాసశి సోమవారం తెనాలి పురమున బ్రెలింగురల సూర్యనారాయణ గారి భవనమందు (శ్రీరామ భక్త గానసభ) అనుపేరుతో నొకసమాజము బ్రెలి పల్లి పంచనాథకాశ్రమి బ్రెలి గుర్నాపూవుగార్లు ప్రతి ఏకాదశియందును గానసభగాని పారికథాకాలక్షేపముగాని జరుగునట్లు యేర్పాటుచేసిరి. ప్రారంభదినమును ముక్కోటి యేకాదశి పుడయం శ్రీ రామస్వామి వాళి పఠమును పూజగింపుగా వించి సాయంత్రము బ్రెలి పంచనాథ కాశ్రమిగారు గాత్రం, బ. గుర్నాధ రావుగారు ఫీడేలు ముగి వాల్మీకి ఘంటాలుగారు - వృందంగము. వైద్యకారం భక్తియుక్తముగ గానసభ జరిపి రామభక్తులందరకు తన్నామావృత్తి నిరున్నులనుచేసిరి.

గుంటూరు (ఒకవిలేఖరి)

కాలమానము

జనవరి 9:—రాత్రులందు చలి జాస్తిగానున్నది. పగలు యీమధ్య యెండలు మిక్కిలుముగనుండి రెండుదినములనుండి ఆకాశము మేఘమాలికలచే గప్పబడియుండెను.

నరసింహస్వామివారి దేవాలయము వైశంఠయేకాదశి వైశంఠయేకాదశిరోజున దేవాలయసంతయు బహుజనసంక్రీడ్లమై కీటుకీటలాడుచుండెడిది. రెండుసంవత్సరములనుండి దేవాలయములో జనసమృద్ధి నతిగల్గెను. దీనికి కారణము వైశ్యులు రాకపోవుటయే.

ఏకాదశిరోజున ఉత్సవాంతమున స్వామివారు మంటముపై వేంచేసిపుడు ఆధ్యాపకులు ద్రావిడగ్రంథపఠన మొనర్చెదరు. దీనినే నేనాకాలమందురు. ఆ పప్పుడు శ్రీశీరగోపము యిచ్చేవాడుకయుండెడిది. అది శ్రీఆశ్యాదలకు ఆధ్యాపకులకే యివ్వబడుట యాచారము. ఆశీరగోపురము వైశ్యులుగూడ గోరుచుండిరి. వైశ్యులు దానిని నిరాకరించిరి. అందుచే వైశ్య బృందమునకు కోపముజనించెను. వారు స్వామివారితో సహా యనిరాకణమొనర్చిరి. వత్సరమునకు వారొసంగడిమొత్తము షూదారు రు 8000 లు స్వామివారికిస్వహునిరి. ఆదేవాలయమునకు వెడలగూడదని వారు తీర్మానించుచునిరి.

వైశంఠయేకాదశిరోజున స్వామిదర్శనార్థమై వైశ్యులెవరును ఆ దేవాలయమునకు వెడలగూడదని కరపత్రములు పంచి పెట్టబడినవి. అందుచే మొన్నటి యేకాదశిరోజున వైశ్యులెవ్వరును యచటికి రాలేదు.

వైశ్యులు వారిలోవారు చందాలుజేసికొనియు భూమిని వ్రాసియిచ్చియు స్వామివారికి సంవత్సరమునకు రు 1400-0-0 లనరకు వరుమానమువచ్చు వసతుల జేసినట్లు తెలియుచున్నది.

వైశ్యులు ప్రత్యేకము పాండురంగవిత్ దేవాలయ నిర్మాణమునకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్యపార్టీ

షూ మారు రి మా స ము ల క్రిందట మా పట్టణమున స్వరాజ్య పార్టీ యొకటి యేర్పడినది. కాని యింతవరకు వారు జేసినపనియేమియు గాన్పించదు. గుంటూరు మునిసిపల్ సంఘమునకు తెచ్చెంబరు ఆక్టోబరు నెలలలో 6 వార్డులందు యెన్ని కలుజరుగును. ఇప్పటినుండియు వారి కాండీ

టులను నిలిపి వోట్లకు సంగతి సందర్భముల దెలుపవలసియున్న జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డులలో గూడ వారిప్రబోధము జరుగవలసియున్నది.

లాలాజీరాజ్

లాలాజీగారు గుంటూరుకు వస్తారని వాడుకగానున్నది. టిక్కెట్లుద్వారా ద్రవ్యము వసూలుజేసి కోహాటుకు యిచ్చెదరని తెలియుచున్నది. లాలాజీవచ్చినయెడల మామునిసిపల్ సంఘము స్వాగతవత్త్ర మొసంగునట్లు తెలియుచున్నది.

సెకండరీగ్రేడు ఉపాధ్యాయులసభ - గుంటూరు

15-12-24 వ తేదీని ట్రవ్విక్ హైస్కూలు హాలులో సెకండరీగ్రేడు ఉపాధ్యాయులసభ బ్రహ్మశ్రీ మహాశాఖి రామమూర్తిగారి యాజమాన్యముక్రింద కూడినది. గుంటూరు నందలి సెకండరీగ్రేడు యాపాధ్యాయుల సభకు మహారైరి. ఆసభయం దీతిర్యామములు గావింపబడినవి.

1. గుంటూరుజిల్లా సెకండరీగ్రేడుఉపాధ్యాయసంఘము నొకదానిని నెలకొల్పుటవరకుని యీసభవారి రభిప్రాయ పడుచున్నారు.

2. ఇందుకు నలయుప్రయత్నములు చేయుట కొక ఉపసంఘము నేర్పాటు చేయబడినది.

తరువాత 20-12-24 వ తేదీని ఉపసంఘముగూడ యీ వైతిర్యామములు జిల్లాలోని పాఠశాలలన్నిటికి పంపబడి అచ్చటి వన సోదరోపాధ్యాయుల యభిప్రాయములను 12-1-25 వ తేదీలోగా కన్వీనరుకు తెలియజేయునట్లు జేయవలసిన దని తీర్మానింపబడినది.

సెకండరీగ్రేడు యాపాధ్యాయులసభ యీనెల 28, 24 తేదీలలో తునిమెట్లయందు జరుపుటకు నెక్కువ యవకాశములు గలవు.

చెరువు వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం, కకాపినరు - (గుంటూరు)

ఎలకిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రూ. 2-8-0. సైన్ తెలుపబడినది వెద్దలెన్నగలది 1 కి ధర రూ. 8-0-0. స్కాట్ దీపము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, ఆకుపచ్చ తెన్నగలది) 1 కి ధర రూ. 8-8-0. సైకోదీపము 1 కి ధర రూ. 5-0-0. చేతిలాండ్ర 1 కి ధర రూ. 5-0-0. ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రూ. 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రూ. 0-8-0. ఆటోమాటిక్ సిగరెలైట్ ధర 1 కి రూ. 2-0-0. సాదా సిగరెలైట్ 1 కి ధర రూ. 0-12-0. వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల తపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము:—అన్ని వ్యాధులకును ముఖ్యముగా చికిత్సచేసి కొను 600 యోగములుగల వైద్యసంగ్రహము. 1-కి రు 1-4-0 2 భాగము:—శుద్ధులు, భస్మములు, వంట, ఖజ్జలి బొంబములు, ఆసక, అంట్లు, ద్రావకములు, రేహ్యములు, మూర్చములు, లైలములు మొగి అన్నిరకముల బొంబములను అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధతులతో వ్రాయబడియున్నది.

1-కి రు 1-12-0, పోస్టు ఖర్చులు—ప్రత్యేకము ఆయుర్వేద చంద్రిక:—వైద్య ఆరోగ్య, కారీర, బొంబ ధరంనుగుణ, చికిత్సలు మొగి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక—సంగీర చందా రు 2-8-0 మాదిరి యుచితము.

పి. జి. పి. అంధుకో,

ఆయుర్వేదసమాజం- పెరిడేపి - నెల్లూరు జిల్లా.

వాయువు నొప్పులకు మందు

సీసా 1-కి రు. 1-0-0 వి.పి. 1-5-0 అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గా, మూర్తులన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లనుదులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగిదీయుట, 4. నుదులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు వీలులేనటుల సర్వాంగములు బిగిదీయుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని ఖాటులు త్రాగినతోడనే సుంచి యందు పోటు నొప్పులు పోయి కీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల జేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాని అమృతాంజనము రాయవలెను. ఆమృతాంజనము దీపో బొంబాయి, ముద్రాగూ

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలల తృతీయ మహాసభ

ఏలూరిలో సమావేశము

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

మ-రా-రా-శ్రీ దివాన్ బహదూర్ మోచర్ల రామ చంద్రరావు పంతులుగారి ఆధిపత్యమున ఏలూరు (కృష్ణా) పురమండలమున ది 2-8, జనవరి 1925 సం॥ రమన జరిగినది.

తృతీయ మహాసభా తీర్మానములు

ప్రస్తుతముందున్న పాఠశాల మహాసభ కంఠే నీక్రింది తీరున పాఠశాల మహాసభ సంవత్సరమున యొక్క ముఖ్యముగా నుండునని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

1. ౧. మొదటి యొడుగుతరగతులలో వాచకము (పద్యములు &c), వ్రాతగణితము, ఇవి తప్పని సరిగా బోధించబడిన పాఠములుగ నుండవలెను.

2. నాల్గవ తరగతి మొదలు పైతరగతులలో ఇష్టానుసారపాఠములు వివిధ శాస్త్రములను అందుండి రెంటికి తక్కువ కాని పాఠములు నేర్పించునట్లు ఉండవలెను.

3. డ్రాయింగు, డ్రిల్లు, భూగోళము, చరిత్ర, గృహ విద్యము, వైద్యము, మౌలిక చరకా, మున్నగు విశేషములను చేతి పనులు, నృప్తిపరిశీలన, లోక వ్యవహారములను ఇష్టానుసార పాఠములుగ నుండవలెను.

4. ఇష్టానుసారపాఠములలో ఉపాధ్యాయుడు తనకు తోచిన పాఠమును తీసికొని నేర్పు స్వార్థంతో ముండవలెను.

5. ఆచారపాఠములలో నెంతో తేలిక నేర్పవలయునో ముందుగా పరీక్షాధికారి తో యోచించి నిర్ణయించుకొన వలయును.

6. బాలుని మేధస్సులో జ్ఞాపకశక్తి వృద్ధియగునట్లుల దైనిధ్యమునా తాపిత్వమున సంబంధములను పద్యములు మొదలు నవల కన్నా తేలిక బాలకులకు అనుకూలముగా ఉండవలెను.

7. స్కూల్ క్రీడలను ఉపాధ్యాయులకు తాలూకా బోర్డు ప్రసిద్ధింపజేసి మున్సిపల్ ఛైర్మనులను చేయు యొక్క ప్రయత్నములను అనుకూలముగా జరుగునట్లు ఆయా పురపాలకము, అందునను అన్యాయము జరిగినయెడల డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటులను అప్పిలు చేసికొని సవకాశము గలిగించుట అవసరమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

8. నెంబరు 871 రు 25-8-1922 సం॥ రం లేడిగల జి. ఓ. సంబంధమున పగడిమి స్కూల్ ఉపాధ్యాయులవలెనే పాటుపడి కార్యక్రమములకు నెరవేర్చవలసియుండుటచేతను దీ పమునకురైరా ఖర్చులు భరింపవలసియుండుటచేతను డి స్కూలు టీచరు వైటు స్కూలులో పనిచేయుచున్నచో పూర్తిగా గ్రాంటు "ఇవ్వవచ్చును" అనుమాటను బదులు "ఇవ్వవలెను" అని కోర్కెలుబలును మార్పుట ఆవసరమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

9. తాలూకా బోర్డులు వసూలుచేసెడు విద్యార్థులనుండి ప్రాథమిక స్కూల్ టీచరుల వేతనములను యభివృద్ధికి సహా ఖర్చు పెట్టవలసినట్లు ఉత్తరువులుండుట ఆర్థికతాపశ్రమమునకు సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

10. ఆ 1921 సం॥ రం మదరాసు రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాల సంఘము ప్రభుత్వమున సమావేశమై కావించిన మూడవ తీర్మానమును ఈ సభ వారు తిరిగి దృఢపరచుచు ఆ తీర్మానమును అమలులో పెట్టునవకాశము దొరతనమువారికి లభించున రకును వ్యాప్తిమున నైనను పూర్తిగా అన్ని రకముల పాఠశాలలోను అమలులో పెట్టించుటకు అమలులో పెట్టని పట్టిక ప్రైవేటు పాఠశాల లేవియైనను నున్నయెడల వాటి రిగిస్ట్రేషన్ ఎత్తివేయుటకును నిర్బంధము నేర్పరచి సడరు స్కూలు ప్రకారము ఎయిడెడ్ స్కూల్ కు కావలసిన ద్రవ్యములో 75 ౦/౧ ప్రాప్తి కంట్రీబ్యూషన్ దయచేయుట అవసరమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

11. 8-1-1928 సం॥ రం లేడిగల 14 నెంబరు జి. ఓ. ప్రకారము ప్రాథమిక పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులకు డ్యూటీ అలవెన్సు లిచ్చునధితి ఆచరణలోనికి తెప్పించుట ఆ ర్థికతాపశ్రమమున యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

12. 81-8-1923 లేడితో అంత్యమయిన సంవత్సరమున కు లోకల్ బాడీలలోని టీచరులకు ముట్టవలసియున్న క్యాపి టేషన్ అలవెన్సు ఆపుచేయబడినదని విని గచారించి అట్లు ఆపునల చేయుటకు కారణము లేదనియు &c గ్రాంటు వెంటనే టీచరులకు ఇప్పించుట అవసరమనియు సభ వారు సూచించుచున్నారు.

13. ప్రాథమిక విద్యార్థులకు విజ్ఞాన విజ్ఞాన ఉన్నతవిద్య ను చిత్తుగ నిర్వహించవలసినదని డైరెక్టరువారికిని మంత్రిపుంగవులకును లోగడ పంపుకొనిన నిజాపనలను గౌరవించి వెంటనే యొక్క ప్రయత్నములను ఆవశ్యకమని ఈ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

14. నిర్బంధోచితవిద్య అమలులో పెట్టుబడిన వివిధ మ్యూనిసిపాలిటీలలోని టీచరులకు సెన్సరు పని ఒప్పగించుట వలన పాఠశాలల పనితీరు ఉపాధ్యాయుల ఆరోగ్యమునకునూ భంగము కలుగుచున్నదని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

15. నెం. 2278 రు 18-5-1924 లేడిగల జి. ఓ. లో నుదహరింపబడిన ఉపాధ్యాయుల వయస్సు పరీక్షను పరిమితులను 40-15 నుండి 85-10 సంవత్సరముల పరిమితికి తగ్గించి ఆన్ ట్రయిండు టీచరులకు క్యాల్సిఫైడ్ టీచరు డిప్లొమా దయచేయించి గ్రాంటు మొదలైనవి యిప్పించవలసినదని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

16. సహాయమును పొందు ప్రాథమిక పాఠశాలలకు గత సంవత్సరము 5 0/0 ప్రాప్తి తగ్గుదలగల గ్రాంటు యిచ్చుట వలన చాలా స్కూళ్లు మూయబడియుండగా యీ సంవత్సరము మూడ 20 0/0 మునుగా తగ్గించ జూచుచున్నారని విచారించి కృష్ణా జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ వారి 8-10-1924 లేడిగల 2 ఫార్ముల ప్రకారము లోటు గ్రాంటును భర్తీ చేయించుట పాఠశాలల అభివృద్ధికి ఆర్థికతాపశ్రమమున యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

17. ఎడ్యుకేషన్ రూల్సులోని 149 ఆర్టికల్ లోని "ట్రయినింగు అనంతరము మూడు సంవత్సరములలోపల డిప్లొమా కేటును పూర్తి చేసికొనని ఉపాధ్యాయుడు" అనుమాటలను "ట్రయినింగు అనంతరము మూడు సంవత్సరములలో తగినంత కారణము లేకయే తన డిప్లొమా కేటును పూర్తి చేసికొనని ఉపాధ్యాయుడు" అని సవరించినచో ఉపాధ్యాయులకు విశేష సత్కముగలుగుచున్నదని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

18. బాలికా పాఠశాలలు గవర్న మెంటు వారి క్రింద నున్న ప్రభుత్వ దూర ప్రదేశములకు పోయి నాభి చేయవలసిన వారైన బాలికా పాఠశాలల యుపాధ్యాయులను స్కూల్ లో కల్ బాడీల కిందకి వచ్చియుండినందున వారి సమీప గ్రామములకు ట్రాన్స్ ఫర్లు అగునట్టి సదుపాయములను గల్పించుట అవసరమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

19. ఆసియా డిప్లొమా యొక్క తిరిగి బాలకుల గాని బాలికల గాని ఎవరూ చదువవలసినను నారిజిడ్డులకు పుస్తకములు పలకలు కాగితములు మున్నగునవి చాలినన్ని ప్రభుత్వమువారి వలననే యిప్పించబడుట ఆవశ్యకమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

20. మిషన్ సంఘముల క్రింద పనిచేయు ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణము మిక్కిలి తక్కువ ముట్టుచున్నందున సడరు మేనేజరులను కొంత గ్రాంటుగాని అలవెన్సుగాని యిప్పించునట్టి ఏర్పాట్లు చేయుట ఆవశ్యకమని యీ సభ వారభిప్రాయపడుచున్నది.

21. ఈ దినపత్రమున యీ సంఘ కార్యనిర్వాహక పథ్యముగ నెన్నుకొనబడితి. ఆచంట మార్కెటరా యగరాజు గారు ప్రసిద్ధింపజేసిన ట్రెజరరు. తెన్నేటి వెంకట కామేశ్వర రావుగారు, మంచెల్ల వెంకటేశ్వర రావుగారు, కార్వడయ్యలు.

22. ఈ దినపత్రమున సంఘము కార్యనిర్వాహక పథ్యముగ నెన్నుకొనబడితి. 1. జరుగుమిల్లి భాస్కర సత్య నారాయణమూర్తిగారు, వడ్డాది, విశాఖపట్నము జిల్లా, 2 ముద్దా సత్యనారాయణమూర్తిగారు, (కాకినాడ) జగన్నాథపురము గోదావరి జిల్లా. 3. కాళ్ళూరి బ్రహ్మచంద భోగరాజుగారు సంవర-గోదావరి జిల్లా. 4. అక్కిపెద్ది వెంకటచలముగారు, ఘంటసాల-కృష్ణా జిల్లా. 5. దోనేపూడి సుబ్బారాయణుగారు, ఏలూరు-కృష్ణా జిల్లా. 6. దాకారపు సుబ్బారాయణుగారు, చాటపర్రు, కృష్ణా జిల్లా. 7. అలూరి చలపతిరావు శర్మగారు, బంగళగిరి, గుంటూరు జిల్లా. 8. చిట్టి దక్షిణామూర్తిగారు, భట్టిపాళె, గుంటూరు జిల్లా. 9. తంగిరాల విశ్వనాథమగారు- జూలకల్లు, గుంటూరు జిల్లా. 10. కొప్పల రంగయ్యగారు కొవ్వూరు, నెల్లూరు జిల్లా. 11. రాళ్లపల్లి రాఘవయ్యగారు, నెల్లూరు జిల్లా. 12. తర్కభూషణము శ్రీనివాసాచార్యులుగారు విరూప, చిత్తూరు జిల్లా.

సంఘము బాధనల ననుసరించి ఎన్నుకొనబడినవలసిన సాధనములను ఆయా జిల్లా వారి నుండి ఎన్నుకొని పూర్తి పరచుట ప్రకారము నిర్వాహక పథ్యములను స్థాయి పథ్యములను అధికార మిచ్చుడ మైనది.

23. ఫిబ్రవరి తీర్మానము మార్చి నెలలో నెన్ను పురి కాస నసభలో ప్రవేశ పెట్టబడి చర్చించబడనున్న విద్యా చట్టము బడ్జెటు

విషయములలో అజిల్ చేయుమిల్ల యు మదరాసు వెళ్లుటకు ఈ దినపత్రము ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడితి.

1. ఆచంట మార్కెటరా యగరాజుగారు. 2. తర్కభూషణము శ్రీనివాసాచార్యులుగారు. 3. ఐనమహంతి సత్యనారాయణగారు. 4. తెన్నేటి వెంకట కామేశ్వర రావుగారు. 5. ఈ దిన వెంకటరావుగారు. ప్రొఫెసురు రామకృష్ణ. ఏలూరు.

ఇందు మ. రా. శ్రీ. ఈనర వెంకటాచార్యుగారు తర్కభూషణము శ్రీనివాసాచార్యులుగారు స్వతంత్రములతో నెన్ను పురిపెచ్చి ప్రైవేటు యును ఉచితమున సహాయమును చేయుదుమని స్వయముగ వెల్లించుచు వాదనములను యీ సభ వారు చందనములతో నంగీకరించిరి.

కడిచిన 80 సం॥ రమన నుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందినది, నమ్మక మైనది, కల్పి లేని చెండికి సుందరముగా రుకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయవలయును.

సావిత్రీ 1893 1687. ఈ రకము యింకా కొంత రకముల గా జాలకు మజారి జత 1-కి రు 5 మొ 10 చరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి. పి. హ్యారా పంపబడును. టి. సీమకమలాలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పుష్కరాగములు చెక్కిన నగలు, బంగారు చెండి నగలు, యితర సామానుల క్యాటలాగునకు ప్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

ఏకం చీబిర్ దాన్ అందు సన్న, మాన్యుఫ్యాక్చరింగు జ్యూయల్స్, తనాల పెట్టె నెం 225, 112 ప్రెసాల బారగోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర నాటక రంగము గ్రంథకర్త: బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామకృష్ణగారు. ఇందు అంగిక, వాచిక, ఆహార్య, సాత్వికము, లనంబడు నాలుగు విధములైన అభినయములను, వీనికి సంబంధించిన సాత్విక విభాష, రంగమునందు యోగింపదగిన పద్యగీతముల విమర్శ, సంగీత ప్రయోజనము, నటలు, నాటకములు మొదలగు రంగమునకు సంబంధించిన యన్ని విషయములను, శాస్త్ర సమృతముగను, యుక్తియుక్తముగను విపులముగ చర్చింపబడినవి. శైలి మనోహరము, పండితవ్యక్తి లనేకులు సహభిప్రాయములనొసంగి దీని ప్రాశస్త్యము వెల్లడించిరి. 250 పుటల గ్రంథము. మేలుప్రతి 1-4-0. సాదాప్రతి 1-0-0. గ్రంథము దొరుకు చిహ్నములు: మేనేజర్, విద్యావినోద సంగ్రహాల-చిహ్నము. వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్, ఎస్. ప్లస్ డి, మద్రాసు. ఫ్రంట్ అండు కో., బెజవాడ.

ELECT O GOLD PLATE WRIST WATCHES. The very newest style. Th. design and durable finish will satisfy the most critical. Very charming appearance. Fitted with excellent Swiss mechanism. Guaranteed for three years. PRICE Rs. 7-0-0 with strap or Bracelet, World renowned "B" Timepieces Rs. 2-8-0. Write to: V. S. WATCH Coy. P. B. 105. MADRAS

ఆహారపదార్థములు

సారవంతమైన ఆహారమేదీ?

సిక్కులు భుజించు ఆహారము మిక్కిలి సారవంతమైనది. వారు పొట్టుతీయకుండా విసరిన గోధుమపిండితో రొట్టెలను చేసి భుజించెదరు. పొట్టుతీసి విసరిన గోధుమపిండి నిస్సారము. అందువలన బహుశా నమ్ము తెల్లని గోధుమపిండియను నూక యను నిరుపయోగములు. సారవంతము పొట్టులోనే యున్నది. పొట్టుతో విసరినచో త్వరగా జీర్ణమగును. పొట్టు తీసినచో కనులపై యింపేగాని శరీరమునకు బలము కలుగదు. కావుననే సిక్కుసోదరులు పొట్టుతీయకుండానే గోధుమలను విసరించెదరు. ఇదియే వారికి ముఖ్యహారము. నవనవలాడు కాయగూరలు, ఆకుకూరలు, పాలు, పెరుగు, మజ్జిగ, చెన్న, నెయ్యి, మిగడ వీనినిగూడ వారు విస్తారముగా వాడెదరు. అకుమారలను తమరు నాడుచుండలేదు. గోధుమల ఆవుపాలు మేకపాలు యాయాదురకముల పశువులపాలనుగూడ సిక్కులు సమృద్ధిగా వాడెదరు. పాలు రొట్టె ప్రధానాహారము. పాల వలన కలుగు పెరుగు మున్నగునవిగూడ చాల ముఖ్యమైనవి. సిక్కుస్త్రీలు బిడ్డలకు 2 క్వి పిండ్ల యాదువచ్చువరకు మాత్రమే ప్రసవము నిచ్చెదరు. 18 నెలలు గడచినపిమ్మట మధ్యభాగ్య ఆవు పాలలో నీళ్లు చేర్చి కాచి యిచ్చుచుండురు. వారు పెరుగును మజ్జిగను విస్తారముగా త్రాగెదరు. వారిలో కొందరు మాంసమును భుజించెదరుగాని వారైన నెలకు 2, 3 సార్లుకంటె హెచ్చుగా మాంసముతినరు. మాంసము బలమున క్షయముగాదు. జహ్వ చాపల్యమువలననే వారు తిందురు. వారికి ముఖ్యమైనది గోధుమరొట్టె. దానికి తోడు పాలును పాలలోనుండియిచ్చి పెరుగుమొదలగుపదార్థములును. ఇంతకంటె శ్రేష్ఠమైన ఆహార మిక్కడియనులేమని రుఖిగా చెప్పవచ్చును. పాలవలన శ్రేష్ఠమైనదేము బాగుగ శరీరమునకు భర్తీయమై యు ప్రోటీను సమృద్ధిగా కలుగును. బాహ్యహారములవలన లోపించిన సత్తువన్నియు వాచా పూరితమైన, సిక్కులు తిను బాహ్యము. దీర్ఘకాలమును జీవించును. ధైర్యస్థయిర్యములకు నెట్టిపదిపేరు. పాకముగలవారిన సిక్కులేమని చెప్పవలెను. ఏకంకు ఉత్తరముందున్న హంజాసంస్థానమున (పర్షియా) నున్నవారగుః సిక్కులవలెనే భోజనము చేయుదురు గాని వారు మాంసమును తిననే తినరు. వారికి ఆవులను గోదెలను లేవు. మేకలమాత్రమే గలవు; గాన వారికి పాలు సమృద్ధిగా దొరకవు. వారు పండ్లను విస్తారముగా భుజించెదరు. జలదారి (అక్రికట్టు) పండ్లు, నులబెరిపండ్లు మున్నగువానిని పచ్చిపండ్లను, ఎండబెట్టినపండ్లనుగూడ వారు విస్తారముగా భుజించెదరు. వీరు చిరకాలము జీవించెదరు. వారికున్నంత సహనశక్తియును, ఓషికయును మరెవరికిని లేదు. అన్నకోశమునకు సంబంధించిన అజీర్ణవ్యాధులు, కులలు, రాచకురుపులు, రణములు మున్నగు వ్యాధులు వాడేకున లేనేలేవు.

ఒకజాతివార్యుడగు క్రైలును, ఆరోగ్యవంతులు నైయంతుటకు వారి ఆహారపదార్థమే మూలాధారము. బెంగాలీలు భుజించు ఆహారమునందుకంటె సిక్కులు భుజించు ఆహారములో ప్రోటీనులును, విటమినులును హెచ్చుగానుండును. అంతేకాక ఆహారపదార్థములు శరీరమున సంపూర్ణముగా పరిణమించుటకువలసినగుణములన్నియును సిక్కులభోజనపదార్థములందున్నవి గాననే దార్ఢ్యమునంగు బెంగాలీలు సిక్కులు మించియున్నారు. ఆహారపదార్థములు ఒకదానికొకటి వికటింపనవిగానుండగూడదు. ఒకదానికొకటి తోడుపడునవిగా నుండవలెను.

గోధుమలు, పండ్లు, పాలు, ఆకుకూరలు

ఈ పదార్థములు ఆహారపదార్థములన్నిటిలోను మిక్కిలి శ్రేష్ఠములనుటకెట్టి సంశయమునలేదు. కావుననే వీనిని మెకుకాలముగాను శరీరసంరక్షకాహారపదార్థములని ప్రశంసించిరి. గోధుమరొట్టెలనుతినవారు ప్రాణులవైదులములైనవలెను. దానినే హానియులు బ్రెడ్డుఅందురు. తెల్లరొట్టెలో సారము లేదు. తెల్లరొట్టె, ఉర్రగడ్డలు, మాంసమునుగూడ అసంపూర్ణాహారమేయనను గాని సంపూర్ణాహారముకాదు. ప్రాణులవైదు, పండ్లు, ఆకుకూరలు, పాలుచేరినసంపూర్ణాహారమునను.

అధిమాహారము

జరిగినప్పుడు, పరివీర్యపురొట్టెలు, కాయగూరలు, పచ్చిదులు, ఊరగాయలు, మున్నగువానితో గూడిన భోజనము చాలనిస్సారమైనది. అందులో ధాన్యమును మరలలో ఆరగడం పితైలగా మెరుగుపెట్టి అన్నమువంటి తినుటవలన తత్తులలో నుండుసారముగూడ పోవుచున్నది. గంజివార్యులతో పూర్తిగా లోపింపివుచున్నది. చివరకు పిప్పి మిగులుచున్నది. కంటికింపుగా నుండునని సంశయించి తినుచున్నాడు. గున్నగా మిలమిలలాడుచున్నదని మెచ్చుకొనుచున్నాడు. రుచిలేనిప్రధానముగా మారుకొనుచున్నాడు. ఈ తిన్నమున ప్రపాహారములుగానున్న వానిలోగూడ సారమును

యునులేదు. అవాలు, మిరపకాయలు, ఇంగువ, మెంతులు, చింత పండు, ఉప్పు మున్నగునవి బలమునిచ్చునవి కావు. శ్రేష్ఠసంబంధమున వేరువేరు గూములుండిన నుండుగాక. బలవర్ధకములగు ఆహారపదార్థములు మాత్రము కావుకాన నీ ఆహారము మిక్కిలి నిస్సారమైనది. కాననే దీనిని తినువారు చాల కాలములను రోగపీడితులును అల్పాయువులును శుష్కశరీరులును వామనరూపులునై యున్నారు. వీరిలో చాలమందికి ఉబ్బువ్యాధికలుగుచుండును. కావున చేతులును ఎండిపోయి మిక్కిలిసన్నగా నుండును. అంబువ్యాధులను కలిగించు క్రిములను సంహరింపగల శక్తి వీరిశరీరములకుండదు. దక్షిణాపథ వాసులలో హెచ్చుమంది యిట్టి ఆహారమునే భుజించెదరు.

సంయుక్త రాష్ట్రములవారు పరివీర్యమునకు బలము గోధుమల వాడెదరు. గోధుమరొట్టెలను కాయగూరలను పచ్చిదులను వాడెదరు. పరి అన్నముకంటె యిది చాలమందిది. ఏలయనగా దీనిలో ప్రోటీను హెచ్చుగా నుండును. దీనిలోగూడ విటమిను-ఎ-లోపమేగాని ఎక్కువైనను పరివీర్యము అన్నముకంటె యిది చాల శ్రేష్ఠము.

సారాంశము

పరి అన్నము నిస్సారము తెల్లగా దంపివార్చిన అన్నము ముతంత నిస్సారము. గోధుమ అన్నము అంతికంటె మంచిది. పొట్టుతీయబడిన తెల్లని పిండికంటె పొట్టుతో విసరబడిన పిండి శ్రేష్ఠము. నవనవలాడు కాయగూరలు మంచివి. కాయగూరలకంటెను ఆకుకూరలు శ్రేష్ఠము. పక్ష్యమైన పండ్లు ఉత్తమును. ఎండబెట్టి నిలువచేయ

బడిన పండ్లు రెండవరకము. పాలు శ్రేష్ఠము. పెరుగు మజ్జిగ నెయ్యి-చెన్న-మిగడలుగూడ సత్తువనిచ్చును. మాంసము అనవసరము. ఏదేవార్థమునైనను మితముగాను నమలి తినవలెను అని లండనువగరమున కోయలు "సానైటీవారి సభలో" లెప్పి నెంటు కల్పలు రాబర్టు మెకారను సి. వి. ఇ., వి. ఎం. ఎస్. గా రోక వ్యాసమును చదివిరి.

ప్రఖ్యాతి వహించిన

టేబిల్ "కి" టైం పీసు

ఇది జర్మనీదేశముండి తెప్పించినది. ఎల్లకాలమునకు గంట సరిగమాపును. శిశుముగ త్వరపడుదు.

ధర 1-కి 1.12.0
ధర 12-కి 20.0.0

అమెరికా రోల్స్ గోల్డ్
రవుండు రిస్కువాది 1-కి 5.4.0
"ఎనిమిదిమూలల రిస్కువాది
నెకండు ముల్లుతో" 6.4.0

పూచి మూడుసంవత్సరములు యివ్వబడును

విలాసము:—సి. ఎస్. క్రిష్ణ అండుబ్రదర్సు,
తెనాలి పేట 17 మృదాను.

బలహీనము, నరముల బలహీనము

రక్త

హావి

8122

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

పిరపును ఉపయోగించును

ఇది, ఆరోగ్యమున, ఇలము, నియంత్రణము, 30,000 వైద్యులచేతనున్నది. దస్యిపు, పాద

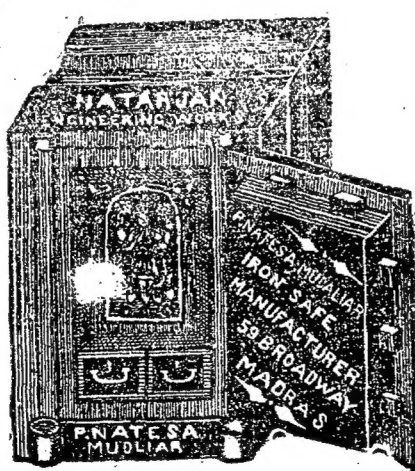
అను మార్పును, గమనించును. ఎక్కడను రిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., Broadway, Madras.

నర నము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

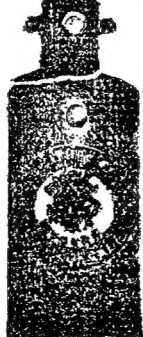
యిప్పటికా ప్రభుత్వకారము కాగుగా తయారచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. కాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్తియగు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు ఆయిర్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేర చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైనుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాస్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపల్లెబిడ్డ, పెద్దనాయకపేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చి తయారచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (కాసిన బయలు ప్రాయములు).

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడితక్షణమే నంతోషింపుడు!!

ఈ అద్భుతమైన టోకామంతవారి కస్తూరిమార్కము మొదటి రకం కస్తూరి, తొండముపువ్వు, కచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వినమూలికలుచేర్చి తయారచేయబడినది. హానికరమగు వస్తువులందుచేరుటలేదు, పిన్నలు పెద్దలు, మానసివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ అనుపానభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది 250-800 మార్కలుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.4-0 బుడ్డు 6-కి 1.4-0

ఈ విధమున తెలుపబడిన టోకామంత రత్నక మంచి గుణ మిచ్చును.

కానా వనోదినీ:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టుములు గల) ప్యాకెట్టు 1-కి రు 1.0-0.

శివకాంతి తెల్లము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అరిసులభముగా వారి వారి వంటకము ననుసరించి కొన్ని బాట్లు తీసుకొనిన ముఖముగా విరచనమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనారోగ్యము వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0.3-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాసి, టి, కోకో మున్నగు పానీయము తహాగమున తెలుపబడిన గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక తహానునందుకు వ్యాధులకు పోగొట్టి చులభ్యమును, లేక ఇతరవ్యాధులకు కాసిండ్ల అంతఃకరమును. అనేక కేల డెప్రెసు ఖర్చుచున్నది.) డెప్రె 1-కి ధర 0.7-0.

మహా సాభాగ్య శ్రోంఠి:—(బాలింతల పొడిటికి అభివ్రాసము వంటిది. కనిపప్పుడు, తడవార కాటి కుర్రులకు టోకామంత యివ్వవలయునని వారి కలను వ్యాధులన్నిటిని యిది కష్టక టుచున్నది. 30 రులం బుడ్డి 1-కి ధర రు 1.0-0) పాశ్చాత్య వైద్యులచేతను, శ్రీ కేతారాజునవైద్యశాల, మైసూరు.

(594-2)

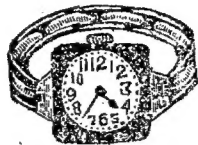
అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో సహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

AN EXCEPTIONAL OFFER!!!

125 Genuine American Timepieces are given away free Rs. 8-0-0. to purchasers of

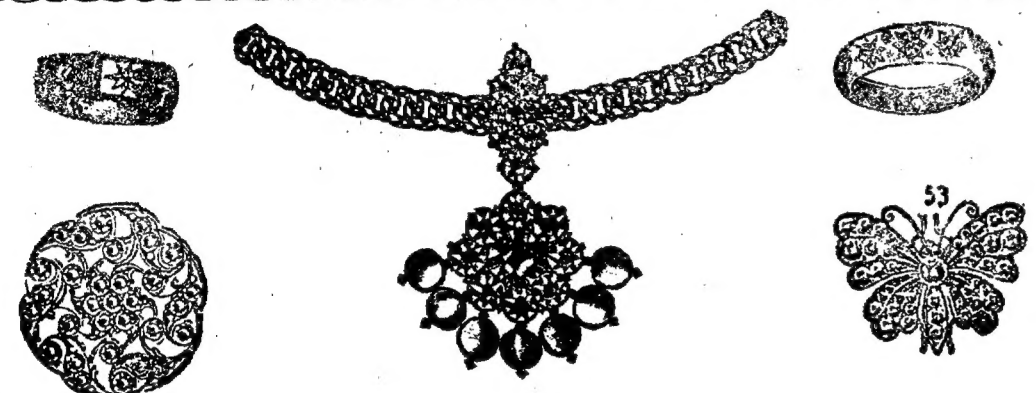
OUR "FASHIONABLE" SOLID ROLLED GOLD WRIST WATCH of the finish Swiss Make, excellent finish, fitted with a beautiful lustrous dial which gives the watch a very high class appearance. Exceptionally, small size and a perfect time keeper warranted for five years and stamped in the case to this effect. We make this offer as an introduction to a new line in watches which we have priced a triple above cost. This offer holds good for one month only.

OUR PRICE Rs. EIGHT only with a timepieces free.

The Sales Manager

THE ENGLISH MAIL WATCH Co.

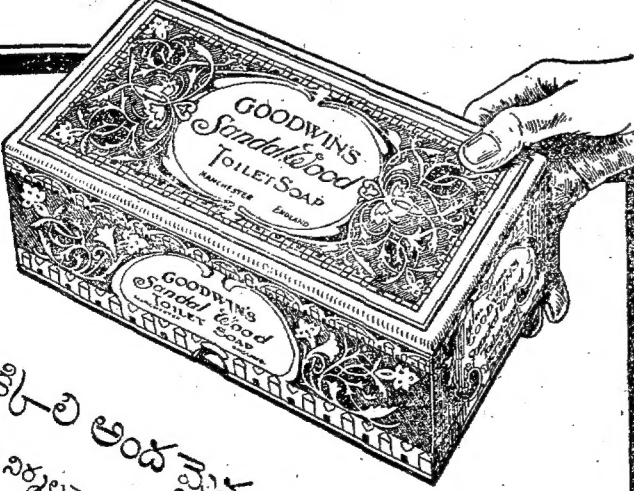
Mount Road, Madras

సమస్తకముగ కొత్తమారిది నగలుదొరకు ప్రాసము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, వై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమారిది గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగియైతలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకచాదిరీల అడ్డగిలు, జడవిళ్ళులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనవరములు, పతకములు, మొదలగునవి చెండి రైలుకూకాలు, టంబ్లర్లు, కేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు న్ను చాదివేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వజుడును. నచ్చనిది వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తెటర్లు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, 1597
శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

మిక్కిలి అందమైన టాయిలెట్ సబ్బు
నిర్మలమైనరకము, మంచి సువాసనగలది.
అన్ని స్తోరులలోను
దొరకును.

మీ కు
వెంట్రుకలు ఊడిపోవు చున్నవా?
వెంట్రుకలు వెరుగునట్టి రహస్యము
అద్భుతముగా కనిపెట్టబడినది.
కృష్ణకాంత వాసన తైలం

వెంట్రుకలసంబంధ వ్యాధుల నన్నిటిని పారజ్ఞోలి,
వెంట్రుకలను అబ్బుతముగా పెంచును. దీనిని వాడుటకు ప్రారం
భించినవోజునుండి వెంట్రుకలు రాలుట నిలచును. వెంట్రుకలు
పుట్టికరముగాను, దళముగాను పెరుగును. ఒకపక్షము దినము
లలో దీనిగుణము మీకు తెలియనని పూచీపడెదము.

బుడి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

వి. పి. చార్మీ ప్రత్యేకము

Krishnakant Bros.,

1, (P) Lall Bazar, P. o Colcutta.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల
తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన సువాసనగలది. వైట్ ఆ
యిల్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది
చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్న
ది. బుడి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను
నల్లగాను, బలముగాను యుండును. ముందును రానీయక
వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యిరవినరములకు మా
క్రొత్త క్యాటలాగునకు గ్రాహిం అయ్యుగా పంపెదము.

ఆ తంకని ప్రమాదార్థమే,
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణములు కలిగిన
టాయిలెట్ అండు బెషధ సంబంధమైన వస్తువులు
నర్గోసబ్బు:—కావ్యాలిక్ ఇతర బెషధసంబంధమైన
సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయదు.
మిక్కిలి సున్నితముగా వాసనచేర్చబడినది. 8 బిళ్ళలుగలపెట్టె
1 కి ధర రూ 0.12-0. మర్గోఫ్రెయిసు దంతచార్మము:—తేత
పుల్లలతో దంతధానముచేయుట అందరికినీ తెలిసినవిషయమే.
ప్రభుతో మర్గో ఫ్రెయిసు దంతచార్మమును చేర్చి దంతధానము
జేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణములన్ని
యు నిందులోగలవు. బుడి 1 0.6-0; చిన్న పొట్లము 1 కి 0.2-0
మర్గో సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు
దేవామునకు తగినవిండి.
డబ్బా 1 కి రూ 0.10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0.8-0
హిందూదేశమునందు హిందూదేశపువర్తకమునీ, ధనము
చేతయారుచేయబడినది.
SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu
Chetty Street, MADRAS
&
Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat